

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

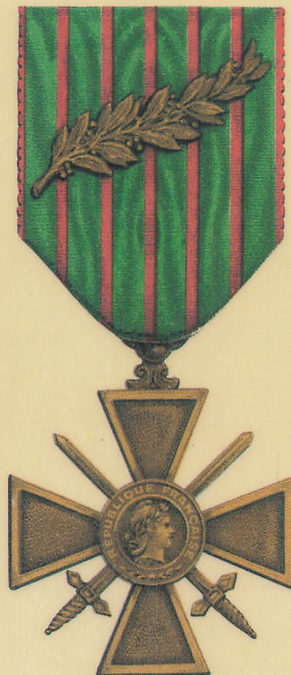
Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Jan René Westh

Danske frivillige i Frankrig 1914-1918

Volontaires danois en France
1914-1918

Ordenshistorisk Forlag®

Jan René Westh

Danske frivillige i Frankrig
1914-1918

Volontaires danois en France
1914-1918

Ordenshistorisk Forlag[®]

Danske frivillige i Frankrig 1914-1918
Volontaires danois en France 1914-1918

Tryk: Frederiksberg Bogtrykkeri a-s, 1998

ISBN 87-987132-0-5

© Jan René Westh, august 1998

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse eller mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf er uden forfatterens skriftlige samtykke ikke tilladt ifølge gældende dansk lov om ophavsret. Undtaget herfra er korte uddrag til brug i anmeldelser.

*Tous droits de reproduction, de traduction et d'adaptation interdits pour tous pays.
Quel que soit le procédé, toute reproduction, même partielle de cet ouvrage,
par copie, photocopie, microfilm, bande magnétique, disque, système informatique,
ou tout autre moyen, est strictement interdite et constitue une contrefaçon passible
des peines prévues par les lois sur la protection des droits d'auteur.*

Forord

I oktober 1995 påbegyndte jeg på Rigsarkivet en undersøgelse af danske modtagere af den franske Æreslegions orden. I forbindelse hermed stødte jeg på en del interessante oplysninger om danske frivillige i Frankrig 1914-1918, såvel soldater som sygeplejersker og læger. Oplysningerne fortjener udbredelse til en større kreds, især da der indtil nu ikke foreligger noget samlet på tryk om disse personer og organisationerne, som stod bag. 80-årsdagen for våbenstilstanden i 1. verdenskrig er derfor fundet passende til fremlæggelse af resultaterne af mine undersøgelser.

Jeg har valgt at definere begrebet danske frivillige lidt bredt. Her er tale om danske statsborgere, der tog til Frankrig under krigen, eller som allerede opholdt sig i landet før krigen. Der er også tale om danske, der før eller under krigen blev naturaliserede franskmænd. Jeg har også fundet det rigtigst at omtale de organisationer og lignende, som de Frankrigsfrivillige stod i for at skabe et beskeden ramme om de biografiske oplysninger. Hertil kommer de mindesmærker, der er rejst for faldne danske i 1. verdenskrig.

Et sådant arbejde kan ikke udføres uden hjælp fra andre. Jeg skal derfor takke Rigsarkivets medarbejdere for altid beredvillig hjælp med fremskaffelse af arkivalier, for vejledning, fotos m.m., *Marianne Hansen*, Skibby Lokalhistoriske Arkiv, museumsinspektør *Connie Jantzen*, Aarhus Bymuseum, *Birthe Mogensen*, Lokalhistorisk Samling, Århus Kommunes Biblioteker, cand. mag. *Esther Petersen*, Dansk Sygeplejeråd, *Per Feveile*, *Svend Aa. Larsen* og *O. H. Toftegaard* for kopier af breve m.m. i familie-

eje, *Rudolf F. Tarnow*, formand for De Allieredes Danske Vaabenfæller, *Madame Liliane Kalenitchenko* og *Madame Dominique Lécroart*, Société Historique de Rueil-Malmaison, *Mademoiselle Claude Jacir*, documentaliste, Musée national de la Légion d'honneur et des ordres de chevalerie, Paris, *Monsieur Yves Jean Baubiat*, lieutenant-colonel (er), Fédération des Sociétés des Anciens de la Légion Étrangère, Paris, *Monsieur Kaan*, adjudant-chef, conservateur du Musée de la Légion étrangère, Aubagne samt *Monsieur Bernard Vieille-Mecet*, Ambassade de France au Danemark.

François Marchetti, tidl. lektor ved Romansk Institut, Københavns Universitet, takker jeg varmt for hjælp med fremstilling af det franske resumé.

Min tak skal også rettes til Autorkontoen under Dansk Forfatterforening, der muliggjorde en studierejse til Paris i april 1997. Dronning Margrethe og Prins Henriks Fond, Konsul George Jorck og hustru Emma Jorck's Fond samt G. E. C. Gads Fond takkes varmt for midler til fremstilling af bogen. Min hustru *Bodil Springborg* takker jeg for tålmodigt at have lagt øren til glæder og skuffelser undervejs i forløbet samt for en kritisk gennemgang af manuskriptet.

København, august 1998

Jan René Westh

Indholdsfortegnelse

Legionærerne	5
Dansk Hjelpeambulancekomité	8
Den danske koloni i Paris	13
Dansk Røde Kors	14
De Allieredes Danske Vaabenfæller	15
Dannebrog i Musée de l'Armée	16
Monumenterne i Rueil, Marselisborg Mindepark og Aubagne	18
Biografier	25
Beskrivelse af franske dekorationer, tildelt danske for indsats 1914-1918	99
Fransk resumé (Sommaire)	105

Følgende forkortelser er benyttet:

- RA: Rigsarkivet.
- UM: Udenrigsministeriet.

Legionærene

Allerede før krigen meldte danske sig til *Légion Etrangère* (Fremmedlegionen); nogle danske officerer, der kom til før krigen, havde været mindre heldige typer grundet gæld og druk; det kunne svække det gode omdømme, som danske officerer hidindtil havde haft i Legionen. Den danske legation i Paris fik flere henvendelser fra danske, der gerne ville ind i Legionen, og legationen sendte ansøgningerne videre. Dette kunne være uheldigt, hvis ansøgerne ikke var ordentlige og dygtige mennesker; så kunne legationens videre-sendelse ses som en slags anbefaling af ansøgerne. Den danske gesandt i Paris, kammerherre Bernhoft, besluttede derfor i begyndelsen af april 1914, altså før krigs-udbruddet, at få en endelig afklaring af problemet. Enten måtte legationen have en form for garanti for, at det var ordentlige mennesker, hvis ansøgninger man videre-sendte, eller også skulle legationen nægte at have noget som helst med ansøgningerne at gøre og henvise interesserede til den franske legation i København eller til at skrive direkte til det franske krigsministerium. Han forhørte sig derfor hos sine foresatte i København. En fast regel skulle ikke gælde for faste officerer, der ville på studieophold i Legionen.

Lidet overraskende fandt den danske regering ikke, at der var nogen som helst anledning for legationen eller det danske udenrigsministerium til at være undersøgtter behjælpelige med at komme i Legionen. Fremtidige ansøgere skulle derfor, som Bernhoft selv havde foreslået det, henvises til den franske legation i København eller til det franske krigsministerium. Denne praksis synes fastholdt også efter krigens udbrud.

Flere spørgsmål rejser sig, når talen falder på danskere, der gjorde tjeneste i Legi-

onen. Hvorfor gjorde de det, hvor mange var de, hvor mange faldt for Frankrig, hvor mange blev dekorerede? Nogle var allerede inden krigens udbrud aktive i *Légion Etrangère*, således som det fremgår under det biografiske afsnit. Andre havde i årevis arbejdet i Frankrig og meldte sig straks under trikoloren, da krigen brød ud. Atter andre drog afsted fra Danmark i håb om revanche for nederlaget til Tyskland i krigen 1864; dette nederlag synes at have hvilet tungt på den ungdom, der voksede op omkring århundredeskiftet, i særdeleshed den sønderjyske, der kom fra dansk-sindede hjem. Endelig synes eventyrlyst og arbejdsløshed at have spillet ind.

Der er stor usikkerhed om antallet af danskere i fransk militærtjeneste. Hvad vil det sige at være dansk? Det kunne være unge frivillige, der meldte sig for hele krigen; det kunne være sønderjyder, der var deserteret fra den tyske hær; det kunne være en oplysning, der blev givet af den frivillige, når vedkommende meldte sig, altså en lånt nationalitet. Det gør det selvfølgelig vanskeligt at afgøre det endelige antal danske frivillige. Fra Rueil-Malmaison, hvor mange danske lå i garnison, forlyder det, at 300 danskere skulle have tilsluttet sig *Légion Etrangère*. Fra Legionen oplyses det, at der var 85 danskere engageret i denne enhed 1914-1918. Af en officiel rapport, der blev lagt frem for Deputeretkammeret i juli 1924 fremgår det, at der var 67 danskere i fransk tjeneste. Af samme rapport fremgår det, at der ialt var 29.796 frivillige udlændinge i fransk tjeneste. I den danske litteratur, der omhandler emnet, er der ligeledes stor usikkerhed om tallene. En dansk krigskorrespondent skrev, at et halvt hundrede unge danskere havde meldt sig; en legionær mente at vide, at 160-200 danskere havde været frivillige i Legionen. Ud fra kilder i det danske udenrigsministerium, fra danske aviser fra krigens tid og fra danske soldaterbreve,

offentliggjorte som ikke offentliggjorte, når vi frem til et tal, der ligger tæt på det tal, der opgives fra Legionen.

Der er ligeledes stor usikkerhed om antallet af danskere, der faldt på ærens mark. På monumentet over danske faldne i byen Rueil-Malmaison står navnene på 30 danskere. Dette tal overstiger det officielle tal, der blev lagt frem for Deputeretkammeret i ovennævnte rapport fra 1924; heri er omtalt 17 faldne danskere. På monumentet i Marselisborg mindepark ved Århus over faldne danske i verdenskrigen genfinder vi en del navne fra monumentet i Rueil-Malmaison, men også her er der forskelle.

Da *Légion Etrangère* holder strengt på anonymiteten for dens frivillige, har det ikke været muligt at få personlige oplysninger herfra; man har end ikke villet bekræfte de oplysninger, som fremgår af danske kilder, aviser og bøger fra krigens tid. Ifølge fransk lov kan man først få adgang til oplysninger om soldater, når disses fødselsdag ligger 120 år eller mere tilbage i tiden. Altså har der heller ikke her været hjælp at hente.

Légion Etrangère bestod ved krigsudbruddet af to regimente, *1er Régiment Etranger*, dannet i 1831 og baseret i Sidi-bel-Abbès (Algeriet), samt *2ème Régiment Etranger* fra 1840 med base i Saïda. Det blev besluttet at oprette nogle *Régiments de Marche* til optagelse af frivillige; en del af befalingsmændene hertil blev hentet i Nordafrika. *2ème Régiment de Marche /1er Régiment Etranger* blev opstillet 21. august 1914 i Lyon, Avignon og Bayonne; bataillonerne C og D/*2ème Régiment Etranger* kom fra Nordafrika og indgik i den nye enhed, der afgik til fronten syd for Reims i oktober 1914. Her var tjekker, polakker og grækere samlet i en bataillon. I april 1915 kæmpede regimentet i Artois og var atter i aktion i maj og juni; i september deltog det i kampene i Champagne. Dets første chef

var oberst Pein, der faldt den 7. maj 1915; han blev efterfulgt af oberstløjtnant Cot. *3ème Régiment de Marche/1er Régiment Etranger*, også kaldet *Régiment de Marche de la Légion Etrangère du camp retranché de Paris*, blev opstillet den 5. september 1914 med kaserne i Reully. Heri blev optaget alle frivillige udlændinge, der boede i Paris. Befalingsmændene kom fra brandvæsenet, officererne fra reserven og chef var oberst af gendarmeriet Thiébault indtil den 20. november 1914, hvor han afløstes af oberstløjtnant Desgouilles, der afgik den 13. juli 1915. Regimentet blev transporteret til Rueil-Malmaison nær Paris den 1. oktober og blev her indtil slutningen af november, hvor turen gik til fronten ved Somme. Legionærene havde været prøvekuld for diverse typer af uniformer, førend de i marts 1915 fik den nye himmelblå uniform med stålhelmet, type Adrian. Regimentet, der bestod af tre batailloner, led store tab og blev medio januar 1915 opstillet med to batailloner. Det blev opløst den 13. juli 1915 efter igen at have lidt meget store tab; de tilbageblevne 5 officerer og 892 legionærer blev i Montbéliard optaget i *2ème Régiment de Marche/1er Régiment Etranger*. *4ème Régiment de Marche/1er Régiment Etranger* blev opstillet 8. september 1914 i Nîmes og Montélimar og bestod udelukkende af italienere, hvorfor det fik tilnavnet "*Légion garibaldienne*", opkaldt efter den italienske frihedshelt Garibaldi og med oberstløjtnant Giuseppe Garibaldi som chef. Ca. 4.000 italienere indgik i regimentet, der bestod af tre batailloner. Medio december 1914 afgik italienerne til Argonne-fronten. Denne enhed blev opløst den 5. marts 1915. *2ème Régiment de Marche/2ème Régiment Etranger* opstillede i Saïda bataillonerne C og D. Den 4. september 1914 blev opstillet en bataillon A i Toulouse, og samme dag opstilledes bataillon B i Orléans. Disse batailloner blev kort tid efter sammenlagt i Maily. Regimentet

deltog i januar 1915 i slaget ved Aisne; herefter deltog det i en række slag i foråret og sommeren 1915 samt i det store slag i Champagne i september 1915. Cheferne for dette regiment var oberst Passard (til den 10. december 1914), oberst Lecomte-Denis (til den 25. september 1915) og endelig en måneds tid oberstløjtnant de Lavenue de Choulot. Grundet de meget store tab blev fremmedregimenterne den 11. november 1915 lagt sammen i et *Régiment de Marche de la Légion Etrangère* med den tidligere nævnte oberstløjtnant Cot som chef frem til den 15. februar 1917; herefter fulgte oberstløjtnant Duriez, der faldt den 17. april 1917, og den berømte oberstløjtnant Rollet frem til 1925.

Overordnet udgjorde *2ème Régiment de Marche/1er Régiment Etranger* 1. brigade i den marokkanske division, *Division Marocaine*. I juli 1915 indgik *2ème Régiment de Marche/2ème Régiment Etranger* i samme brigade efter overflytning fra 18. armékorps. Da fremmedregimenterne som nævnt herover i november 1915 blev lagt sammen, udgjorde det nye regiment stadig 1. brigade i den marokkanske division, der efter 1. juli 1918 skiftede navn til 1. marokkanske division. Regimentet lå under divisionen til krigens afslutning. I december 1914 kom som nævnt *3ème Régiment de Marche/1er Régiment Etranger* til fronten og indgik i 56. brigade under 28. infanteridivision. En fremmedbataillon udgjorde 3. bataillon i *Régiment de Marche d'Afrique* under *Corps Expéditionnaire d'Orient*, der afgik til Dardanellerne.

Legionen deltog i nogle af krigens blodigste slag. Den var med i slaget ved Meuse i august 1914, og måneden efter blev den indsat i det første Marne-slag. Fra september 1914 til april 1915 deltog den i det første slag ved Aisne, og i maj 1915 i det andet Artois-slag; her vandt Legionen hæderfuld omtale, en *citation*, i forbindelse med angrebet den 9. maj. I september-

oktober samme år kæmpede Legionen i det andet slag i Champagne; her fik man hæderfuld omtale to gange for indsats den 25. og den 28. september, sidstnævnte ved Ferme Navarin. I juli 1916 gik det løs i slaget ved Somme og endnu en hæderfuld omtale fulgte grundet et succesfuldt bajonetangreb ved Belloy-en-Santerre den 4. juli, hvor Legionen efterfølgende stod fast trods svære bombardementer. Den 17. april 1917 gik Legionen til angreb mod en overlegen fjende ved Moronvilliers, hvor der blev kæmpet hårdt i fem dage og nætter; det gav igen en hæderfuld omtale. Den 20. august samme år fik Legionen hæderfuld omtale for det succesfulde angreb under det andet slag ved Verdun. I maj 1918 fulgte så det tredje slag ved Aisne og to måneder senere det andet Marne-slag. I august 1918 var Legionen med i fremstødet mod den tyske Hindenburg-linie. Regimentets indsats 1914-1918 er nævnt på dets fane: Artois 1915, Champagne 1915, La Somme 1916, Les Monts-Verdun 1917, Picardie-Soissonnais 1918, Vauxaillon 1918.

Régiment de Marche de la Légion Etrangère, der i 1920 skiftede navn til *3ème Régiment Etranger d'Infanterie*, er det højst dekorerede i den franske hær. Ved dekret af 4. december 1917 fik regimentet Æreslegionens ridderdekoration grundet ovennævnte hædrende omtale seks gange; ved dekret af 26. august 1919 fulgte Militærmedaillen, og det fik også Krigskorset 1914-1918 med ni palmer på båndet. Regimentet fik også den dobbelte fangsnor i Æreslegionens og Krigskorsets båndfarver samt fangsnoren i Militærmedaillens båndfarver. Regimentet skulle senere udmærke sig i 2. verdenskrig, i Indokina og i Nordafrika, hvilket medførte flere dekorationer. Danske frivillige blev også dekoreret for deres indsats for Frankrig. Den ovennævnte officielle rapport nævner, at 7 fik Frankrigs højeste militære udmærkelse, *Médail-*

le militaire (Militærmedaillen), medens 23 modtog *Croix de guerre* (Krigskorset). De franske dekorationer, der blev tildelt danske for indsats 1914-1918, er kort beskrevet sidst i bogen.

I 1920 fulgte danske i fransk tjeneste med de franske alpejægere, 22ème *Bataillon de Chasseurs Alpains*, der kom til Slesvig under afstemningen. I samme år dannede nogle af disse frivillige De Allieredes Danske Våbenfæller.

Kilder/Sources:

Rapport fait au nom de la commission de l'armée sur la proposition de résolution de M. Louis Marin tendant à charger la commission de l'armée d'établir et de faire connaître le *bilan des pertes en morts et en blessés* faites au cour de la guerre par les nations belligérantes, par M. le baron des Lyons de Feuchin 29.7.1924.

RA. UM. 1909-1945. Gruppeordnede sager. Journalnr. 13.X.12.a: UMs Stilling til Indtræden i Fremmedlegionen (den franske og den spanske).

Bibliograf/Bibliographie:

Administration des Monnaies et Médailles: Décorations officielles françaises. Paris 1956.

Bergot, Erwan: Régiment de Marche de la Légion. Presses de la Cité. Paris 1984.

Guy, Claude: La question des volontaires danois de la Légion Etrangère ayant séjourné à Rueil-Malmaison (Bulletin de la Société Historique de Rueil-Malmaison, No 22, décembre 1997).

Ministère de la Guerre, Etat-major de l'Armée, Service Historique: Les Armées Françaises dans la Grande Guerre. Tome I, 1er Vol. Paris 1922. Tome VIII, 1er Vol. Paris 1923. Tome X, 2ème Vol. Paris 1924.

Villes, emblèmes et collectivités décorés de la Légion d'honneur. Eds. B.O.R.E. Paris 1976.

Vinding, Andreas: Krigsidyller. Skildringer fra Paris og Nordfrankrig under Krigen. København 1915.

Westh, J. R.: Slesvigs Land genvundet (Berlingske Tidende 11.11.1997).

Dansk Hjelpe-ambulancekomité

I 1902 kom det antiklerikale ministerium Combes til magten i Frankrig, og i de følgende år blev der vedtaget en række love, der gik ud over kirkens stilling; det kulminerede i 1905 med loven om adskillelse af stat og kirke. Disse love fik også betydning for det franske sundhedsvæsen. Nonnerne forsvandt fra hospitalerne, og man var bagud med uddannelsen af sygeplejersker. Den danske læge Guildal (se denne) sagde om sygeplejen i Frankrig bl.a. følgende: "... det (er) som bekendt endnu ikke lykkedes i Frankrig at skabe Sygeplejersker, der med Hensyn til Dannelse, Moral og Uddannelse kan blot sammenlignes med Sygeplejersker i England, Amerika eller Skandinavien. Man behøver blot en Gang at have mødt Typen paa et parisisk Hospital for at forstaa hvilket socialt Niveau de indtager. Man har da ogsaa opgivet at bruge dem til Pleje af Frankrigs saarede. Hele Plejen bestrides af Frivillige, udgaaede fra de to store Foreninger *Société des dames françaises* og *Union des femmes de France*. Medlemmerne heraf har gennemgaaet et Samaritertkursus, det er hele deres Uddannelse". Disse hårde ord faldt på et foredrag i Dansk Sygeplejeråd den 30. oktober 1916.

"Danmark har stor Ære af sin Ambulance, der er meget søgt. Det er den bedste i Paris! siger de Saarede". Således stod der i et brev hjem fra en såret dansk soldat, der kæmpede under trikoloren. Ambulancen var bemannet med danske sygeplejersker, udsendt af Dansk Hjelpeambulancekomité, *Société Danoise des Ambulances Auxiliaires*.

Hvor mange danske sygeplejersker gjorde tjeneste i Frankrig under krigen? Det er vanskeligt at sige; en opgørelse fra hjelpe-

ambulancekomitéen nævner 30 sygeplejersker; i samme oversigt er omtalt 14 læger. Det kan ikke afvises, at flere kvinder på eget initiativ rejste til Frankrig for at gøre tjeneste på hospitalerne. Det vides også, at danske sygeplejersker arbejdede ved engelske og amerikanske hospitaler i Frankrig. Her er kun medtaget de sygeplejersker, der arbejdede ved de danske ambulancer i Frankrig eller ved franske hospitaler. Det var ikke alle sygeplejersker, der uden videre kunne rejse til udlandet, selv om de måtte ønske det. Det krævede nemlig, at de kunne få orlov fra deres tjenestested; det kunne også ske, at de måtte opsiges deres stilling.

Dansk Hjelpeambulancekomité blev stiftet kort efter krigsudbruddet, den 10. august 1914, af professor, dr. med. Edvard Ehlers (1863-1937), der havde deltaget i den græsk-tyrkiske krig 1897. Professoren var højt dekoreret; for sin indsats for Frankrig blev han officer af Æreslegionen i 1916, ridderdekorationen havde han fået i 1900. Han blev kommandør i 1919 og fik i 1920 Médaille de la Reconnaissance Française i sølv. Komitéens formand blev professor, overkirurg, dr. med. E.A. Tscherning (se denne), medens Ehlers selv overtog næstformandsposten. Kasserer blev grosserer Valdemar Johansen, og medlemmer var professor, overlæge, dr. med. Marius Tscherning og fru Elisabeth Tscherning (se denne). Komitéen var helt klart antitysk, og havde taget standpunkt til fordel for de allierede. Bagmændene fandt Dansk Røde Kors for lille og for svag på dette tidspunkt; desuden var Dansk Røde Kors forpligtet til at hjælpe samtlige krigsførende lande uden hensyn til sympati.

Straks efter komitéens dannelse gik man igang med indsamlingen af midler til en ambulance. Krigen forventede man ikke ville tage flere år. Blandt komitéens store velgørere var etatsråd H.N. Andersen,

ØKs grundlægger, og direktør Cold, DFDS. Under hele krigen havde læger og sygeplejersker fri rejse med og fri forplejning på DFDS's skibe. Også i Udenrigsministeriet fandt man støtte og forståelse; således var kammerherre Bernhoft, kgl. dansk gesandt i Paris, komitéen meget behjælpelig. Formanden for Dansk Sygeplejeråd, professorinde Henny Tscherning, gav vejledning ved bedømmelsen af de sygeplejersker, der meldte sig til udsendelse for komitéen.

Den danske koloni i Paris satte ved krigsudbruddet en indsamling i gang. Der kom så mange penge ind, at man kunne indrette en flodbåd som lazaret, båden døbt "La Danoise", og Dannebrog vaje-de fra mastetoppen. Båden skulle skænkes til et af de franske Røde Kors-selskaber, *l'Union des Femmes de France (U.F.F.)*. Det var meningen, at flodbåden skulle bugseres ad floderne til fronten, optage de sårede og så gå tilbage bag fronten, hvor de sårede kunne blive passet og plejet i sikkerhed. Flodbåden blev indrettet efter de dengang mest moderne principper i lighed med de andre flodbåde, som det franske sanitetsvæsen havde ladet indrette. I sygestuen var der plads til 100 hospitalsenge, der var en operationsstue med dertil hørende instrumenter. Danske kunstnere i Paris havde udsmykket båden, bl.a. havde maleren Wegener malet et billede af Øresund ved Kronborg. Den kgl. Porcelænsfabrik havde skænket fajencer og porcelænsfigurer til sygestuerne. Båden var fuldt udstyret og færdig til aflevering i foråret 1915.

Bestyreren af Den kgl. Porcelænsfabrik i Paris Andreas Bruun, der var medlem af komitéen bag flodbåden – andre medlemmer var direktør Alfred Christensen og redaktør Franz von Jessen – fik den idé at rette henvendelse til Dansk Hjelpeambulancekomité for at få den til at udsende og aflønne fire danske sygeplejersker. Det vil-

le man gerne, men den franske regering var ikke meget for at tillade danske sygeplejersker at gøre tjeneste i Frankrig, der på daværende tidspunkt var opskræmt af en del større spionagesager. Alt endte dog lykkeligt. De franske myndigheder krævede faguddannede sygeplejersker, helst operationsplejersker. De fire første sygeplejersker var frøkenerne Henny Graversen, Agnes Raaschou-Nielsen og Magdalene (Lena) Tidemand samt fru Kirstine Eckerlund (se disse). De havde alle fire deltaget i Balkankrigen 1912-1913 og var således vant til krigsforholdene.

De fire sygeplejersker rejste fra København den 9. marts 1915 med DFDS og ankom allerede den 13. til Frankrig. Frankrigs minister i Danmark, Edmond Bapst, havde opnået frirejse for dem på de franske jernbaner. Imidlertid havde de franske myndigheder fået betænkeligheder ved at sende det danske flodbådslazaret med sygeplejersker til fronten. Andreas Bruun forhandlede, tiden trak ud, og sygeplejerskerne foretrak at begynde at arbejde på et lazaret i Paris.

En af de første dag i maj 1915 blev det danske lazaret så ved en lille højtidelighed overgivet til *l'Union des Femmes de France*; blandt de fremmødte gæster var prins og prinsesse Georg af Grækenland. Blandt de mange franske gæster var Paris' kommandant og den øverste leder af den franske sanitetstjeneste samt politipræfekten og repræsentanter fra Udenrigsministeriet. Redaktør Franz von Jessen talte og overdrog båden til U.F.F. Båden lå på Seinen i Paris ved Alexander III's bro.

Franskmændene beordrede siden båden til Lyon, og patienterne var kun lettere sårede og oppegående. Det var klart utilfredsstillende for de fire danske sygeplejersker, der ønskede og blev overflyttet til den ambulance, som Dansk Hjælpeambulancekomité sendte til Serbien. På baggrund af denne uheldige oplevelse blev der indledt

forhandlinger med krigsminister Millerand (1859-1943), under hvem sanitetsvæsenet hørte, samt udenrigsminister Delcassé (1852-1923). De franske myndigheder ønskede en garanti for danske lægers og sygeplejerskers uddannelse og franske sindelag; det endte med, at den danske komité fik fuldmagt til selv at ansætte personalet ved kommende danske ambulancer.

Den 17. april 1915 indskibedes personalet til en ny ambulance; en af DFDS' dampere afgik fra København til Hull i England. Herfra rejste læger og sygeplejersker over London, Newhaven samt Dieppe for at nå frem til Rouen i den franske krigszones region III, der af den militære sundhedsstyrelse var udset til at være den danske ambulances arbejdsområde. Ambulancens personale var chefen, E.A. Tscherning, lægerne Axel Brun og Fridtjof Bang, sygeplejerskerne Brigitta Danielsen, Emma Frederiksen, Funder, Ida Graabæk, Jutta Olsen, Edith Schacke, Magdalene Sørensen, Zimmermann samt Marie Alice Kjær (se disse). Frederiksen og Funder havde begge været med i krigen på Balkan 1912-1913. Elisabeth Tscherning (se denne) rejste i forvejen og repræsenterede ambulancen over for de franske myndigheder.

Den danske ambulance blev indrettet i et 4-etagers hus i badebyen Le Tréport ved Den engelske Kanal; byen havde ca. 5.000 indbyggere. Indtil huset var indrettet med plads til ca. 100 patienter på stuer à 1-3 senge, virkede danskerne i det franske militærhospital i byens kasino og i Calais; en enkelt sygeplejerske arbejdede i Paris. I midten af juni kom de første sårede, omkring 80 mand, og alle sygeplejersker samledes nu på det danske hospital, *Hôpital Temporaire 18 Annexe*. På hospitalet var to franske sygepassere ansat, buntmageren Courbet og landmanden Guesdon. Yves Godon, intendant i hæren, var som "*officier de gestion*" attachedet ambulan-

cen i Le Tréport og senere i Paris lige til lukningen i august 1919.

Det viste sig, at huset var uegnet til vinterbolig, og hospitalet blev nedlagt i slutningen af oktober 1915. I stedet blev det flyttet til Paris, hvor det blev indrettet i et helt nyt hus, der var overtaget af den franske regering, i 3, rue Louis-Boilly i forstaden Passy, fem minutters gang fra Boulogneskoven. Huset var på 5 etager; i stuen boede den sædvanlige franske *concièrge* samt Yves Godon. På førstesalen var der operations- og forbindingsstuer, apotek og røntgenafdeling. På de efterfølgende etager var der sygestuer à 3-6 senge med plads til 100 patienter. På kvisten boede personalet; lægerne fik eneværelse, sygeplejerskerne boede sammen to og to. Hospitalet blev indviet den 27. januar 1916 og virkede frem til august 1919. Ved indvielsen var, foruden danske læger og sygeplejersker, også den russiske general Poliakoff, den danske gesandt, kammerherre Bernhoft samt den franske understatssekretær Justin Godart fra sundhedsvæsenet til stede. Godart virkede fremover som de franske myndigheders kontaktperson til det danske hospital; han indstillede også danske til franske dekorationer. Hospitalet fik fornemt besøg den 3. juni 1916, da den franske republiks præsident Poincaré lagde vejen forbi med et større følge. På dette tidspunkt var hospitalet fyldt op med sårede fra slaget ved Verdun.

Hospitalets årsberetning 1.5.1916-30.4.1917 giver et godt indtryk af det forefaldende arbejde. Der tilgik stadig hospitalet rigelige midler til afholdelse af de fornødne udgifter til sygepleje og lægebehandling, til rejser og korrespondance, til ekstraforplejning, nyhedsmidler og adspredelser for patienterne. Patientbevægelsen fremgår af oversigten.

Dødeligheden var således på ca. 1 2/3%. Det samlede antal patientdage var 25.406, hvilket fordelt på antal behandlede patienter

Lå på hospital den 1.	Antal	Indlagdes	Udskrevne	Døde
Maj 1916	62	48	31	
Juni 1916	79	42	39	
Juli 1916	82	34	23	1
August 1916	92	41	44	2
September 1916	87	61	74	1
Oktober 1916	73	48	38	1
November 1916	82	28	32	1
December 1916	77	8	16	
Januar 1917	69	8	22	
Februar 1917	55	5	11	
Marts 1917	49	1	19	
April 1917	31	24	11	
	44	348	360	6

ter gav 62 dage i gennemsnitsopholdstid. Hospitalet var indrettet til modtagelse af sværere sårede. Hospitalet modtog i denne periode overvejende patienter fra den nordøstlige del af fronten i Frankrig. En form for sår, der ikke var sjælden, var de cirkulære låramputationer, der blev foretaget ved fronten grundet på knusninger af benet eller på begyndende svære infektioner. Under sådanne forhold så en del kirurger i kampzonen det bedst blot at afskære ekstremiteten med et plant snit – *amputation à coup de hache* – som øjeblikkelig livreddende operation. På grund af afstanden fra kampzonen kom der ingen perforerede underlivssår til behandling, denne foregik altid på de forreste hospitaler. Derimod var der kommet en del kraniumsår til behandling. De 6 dødsfald i perioden skyldtes alle infektion af sårene, frembragt af læsionerne, og de foretagne operationer havde ikke noget at gøre med infektionerne. Det danske hospital hørte til 1. kategori; til hospitalet var knyttet hospitaler i 2. kategori, beliggende i forstæderne Courbevoye, Sevres og Chatillon. Hospitalets læger havde fra slutningen af maj 1916 haft tilsyn med patienter på et Røde Kors-hospital for franske sårede.

SALLE BEETHOVEN
9, AVENUE DE MONTESPAN — 103, RUE DE LA POMPE

SAMEDI 18 DÉCEMBRE à 5 heures très précises

CONCERT

DONNÉ SOUS LE PATRONAGE DE

Son Excellence Mr. BERNHOFT, Ministre du Danemark

AU BÉNÉFICE DE LA

MISSION SANITAIRE DANOISE A PARIS

PAR

L'ENSEMBLE ORCHESTRAL D'ARTISTES FEMMES

SOUS LA DIRECTION DE

MME MAGNUS-MALKINE

AVEC LE CONCOURS DE

MME CROIZA

de la Monnaie et de l'Opéra

ET DE

MLLE GERDA MAGNUS

PRIX DES PLACES : Fauteuil réservé, 10 francs. — Fauteuil
deuxième série, 5 francs. — Choise, 3 francs.

LOCATION. — Tous les jours au Bureau, 103, rue de la Pompe,
et le jour du Concert, à l'entrée de la salle Beethoven.

Indbydelse til koncert til støtte for det danske hospital i
Paris 1915. Rigsarkivet.

Den gennemsnitlige tjenestetid for sygeplejerskerne var 1½ år; frøkenerne Sørensen og Zimmermann var med hele vejen igennem fra begyndelsen i 1915 til slutningen i 1919. De danske sygeplejersker under Dansk Sygeplejeråd, der drog til Frankrig, havde et særligt rejsearmbind i rødt og hvidt klæde, påtrykt Dansk Sygeplejeråds initialer samt et Dannebrogslag. Armbindet blev udleveret til låns og skulle afleveres ved hjemkomsten; dette for at forhindre misbrug.

En udløber af den danske ambulance i Paris var den af Julie Petersen (se denne) og nogle af hendes kolleger i 1919 stiftede "Association d'infirmières danoises diplômées", der holdt til i Neuilly-sur-Seine. I 1922 var ca. 20 sygeplejersker tilknyttet

foreningen. Disse sygeplejersker ønskede at udnytte deres erfaringer fra krigens tid til gavn for dem selv og deres danske kolleger. Det danske sygeplejebureau i Paris eksisterede frem til 1960. I virkeligheden var der to bureauer, idet en udbrydergruppe stiftede et eget bureau i 1935.

I september 1920 indstillede udenrigsministeren til Kongen, at tre franske øvrigheds personer modtog en allerhøjeste nådesbevisning grundet deres hjælp til det danske hospital i Paris. Christian X bifaldt indstillingen den 9. september 1920, og dr. Rouget, *médecin inspecteur général, directeur du service de santé du camp retranché de Paris*, blev kommandør af 2. grad af Dannebrogordenen. Dr. Cadiot, der var *médecin principal, sousdirecteur du service de santé*, blev ridder af Dannebrog. Det samme blev den tidligere nævnte kaptajn Yves Godon.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer: Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1915-1917. B.7.1.-B.8.21.
RA. UM. Kongelige resolutioner. 1920.

Bibliografi/Bibliographie:

Bernhoft, H. A.: Under Krigen og Freden (*Jessen, Franz von (red.)*): Danske i Paris gennem Tiderne. Bd. 2:2. 1870-1935. København. 1938).

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Udarb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

Guilddal, Poul: Om fransk Sygepleje under Krigen (Det Røde Kors 1918).

Jessen, Franz von: Mit Livs Egne. Hændelser, Mennesker. Bd. 5. 1914-1940. København 1946.

Petersen, Esther: Over grænser - om danske sygeplejerskers arbejde og studier i udlandet 1899-1940. København 1990.

Ravn-Jonsen, J. (Udg.): Danske Frivillige i Verdenskrigen. Soldaterbreve fra Fronterne. København u.å.

Tidsskrift for Sygepleje nr. 22 november 1916, nr. 23 december 1916, nr. 7 april 1918.

Tscherning, E. A.: Den danske "Ambulance" i Le Tréport (Politiken 6.8.1915).

Tscherning, E. A.: Hôpital temporaire 18 annexe (Politiken 11.8.1915).

Ugeskrift for Læger nr. 8 20.2.1919.

Den danske koloni i Paris

Den lille danske koloni i Paris var under krigen præget af godt sammenhold. I kolonien var en række foreninger, der mere bestod på papiret end i organisationer med faste rammer. Kolonien havde imidlertid nogle personligheder, der var i stand til at skabe samling om de opgaver, der skulle løses. En af disse var den danske gesandt, kammerherre Herman Anker Bernhoft (1869-1958), der sad på posten i årene 1913-1932. De andre var direktør Andreas Bruun (død 1922) fra Den kgl. Porcelainsfabrik, fabrikant Alfred Johannes Christensen (1877-1935), bankdirektør Ferdinand Prior (1868-1948) samt redaktør Franz von Jessen (1870-1949).

Christensen blev i 1902 ansat som teknisk direktør for et fotografisk foretagende i Paris; i 1908 oprettede han en fabrik for fremstilling af fotografiske reproduktioner i Rueil ved Paris. Han var formand for den danske forening i 1913-1920, for Dansk Komité i Paris 1927-1934 og fra 1917 bestyrelsesmedlem i *l'Association Franco-Danoise*. Christensen støttede økonomisk de frivillige danske deltagere i *Légion Etrangère* og udviste stor gæstfrihed, når de havde orlov. Tobak, undertøj og strømper stod ofte på ønskesedlen hos flere danske *légiionnaires*, og som regel kunne Christensen hjælpe dem.

Prior var i årene 1913-1934 meddirektør i *Banque des Pays du Nord*, der oprindeligt blev stiftet med nordisk kapital. Også Prior ydede støtte til de danske frivillige krigsdeltagere på fransk side. Prior stod også bag en indsamling til fordel for sønderjyske soldater i fransk krigsfangenskab. I november 1915 blev en hjælpeaktion iværksat til fordel for de i krigen lemlæstede franskmænd; det skete gennem *l'Union*

des Colonies Etrangères en France en faveur des victimes de la guerre, en sammenslutning af fremmedkolonier i Paris, hvis hovedkasserer blev Prior. Han blev i 1919 dansk generalkonsul i Paris.

Von Jessen var korrespondent for Berlingske Tidende i Paris i årene 1914-1930 og samtidig knyttet til redaktionen af *Le Temps*. Som nævnt herover var von Jessen aktiv i forbindelse med indsamlingen til det danske flodpramshospital. Han tog også kontakt til Paul Verrier (1860-1938), professor i nordiske sprog og litteratur ved Sorbonne, der kom til at øve en utrættelig indsats for de dansksindede sønderjyder, der i tysk krigstjeneste endte i fransk fangenskab; disse sønderjyske krigsfanger fik positiv særbehandling og blev samlet i krigsfangeleje i og omkring Aurillac i Auvergne. Den danske koloni havde oprindeligt overvejet en indsamling for at købe varmt undertøj og lignende til de frivillige danske krigsdeltagere under trikoloren; tøjet skulle importeres fra Danmark. Dette lod sig imidlertid ikke gøre, da der var udførselsforbud i Danmark. Man havde dog sendt varmt undertøj til de danske frivillige ved fronten, og i december 1914 var der indsamlet ca. 4.000 francs, der blev givet til *Union des Femmes de France* til indretning af flydende hospitaler for sårede soldater. Nogle danske *légiionnaires* skrev til gesandtskabet i Paris om hjælp til tobak, tøj og lomme penge; de blev henvist til kolonien, der modtog taknemmelige breve.

I november 1916 blev der holdt en festlig sammenkomst i det danske gesandtskab i Paris; her hyldede kolonien den danske ambulances arbejde ved at overrække forstanderinden fru Tscherning en adresse; det skete få dage efter, at hun havde modtaget Æreslegionens ridderdekoration. Efter krigen, den 22. november 1919, afholdt den danske koloni under forsæde af Bernhoft en stemningsfuld festmiddag

til ære for sejren; her hyldede kolonien de overlevende danske frivillige, som havde gjort krigen med på fransk side og således også havde kæmpet for Sønderjyllands sag.

Andreas Bruun blev ridder af Dannebrog den 24. november 1920 grundet hans støtte til danske legionærer under krigen. Bruun havde koordineret pengemidler til legionærer i felten og på orlov samt under rekonvalescens efter sår; han havde også stået for korrespondance til legionærerne og planlagt deres modtagelse i Paris. Samme dag blev læderfabrikant Abraham Cohn, naturaliseret fransk, ridder af Dannebrog, bl.a. fordi han havde vist stor offervillighed under indsamlinger af penge til danske i nød, herunder legionærer. Cohn var da 70 år og det mest ansete medlem af den danske koloni i Paris.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer: Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1915-1917. B.7.1-B.8.21.

RA. UM. Kongelige resolutioner. 1920.

Bibliografi/Bibliographie:

Bernhoft, H. A.: Under Krigen og Freden (Jessen, Franz von: Danske i Paris gennem Tiderne. Bd. 2:2. 1870-1935. København 1935).

Jessen, Franz von: Mit Livs Egne, Hændelser, Menesker. Bd. 5. 1914-1940. København 1946.

Prior, Ferdinand: Dansk Foreningsliv (Jessen, Franz von: Danske i Paris gennem Tiderne. Bd. 2:2. 1870-1935. København 1935).

Dansk Røde Kors

I foråret 1918 ankom en delegation fra Dansk Røde Kors (D.R.K.) under ledelse af kaptajn Philipsen til Den Internationale Røde Kors' Komité i Genève med forslag om at åbne et D.R.K. kontor i Paris til intellektuel og anden støtte for krigsfanger i Frankrig. D.R.K. ønskede Komitéens støtte til dette overfor de franske myndigheder. I maj 1918 kunne man åbne et kon-

tor, og kaptajn Torben Hage (se denne) blev dets leder. Hage manglede nu blot en række tilladelser fra de franske myndigheder; samtidig forsøgte han at gøre dem klart, at D.R.K. udførte et stort arbejde for franske fanger i Tyskland. Medio juni 1918 fik Hage tilladelse fra det franske krigsministerium til at besøge fangelejre og foretage forsendelser til fangerne. D.R.K. i Paris sendte bøger, noder, penge og livsfornödenheder til tyske og østrig-ungarnske krigsfanger og civile internerede. Man besøgte tyske krigsfanger på franske hospitalet, og endelig indsamlede D.R.K. effekter til franske krigsfanger i Tyskland. Sidstnævnte blev af franske hjælpeforeninger næsten anset for utidig konkurrence.

Efter våbenstilstanden regnede Hage med, at D.R.K. måtte blive endnu et halvt års tid i Frankrig. Kontoret spillede her en rolle i forbindelse med hjemsendelsen af franske krigsfanger over København.

I slutningen af juli 1920 afsluttede D.R.K. sin virksomhed i Paris. Fem måneder tidligere havde Hage til D.R.K.s centralbureau i København fremsendt en liste over de personer fra kontoret, som ifølge angivne regler og skabt præcedens måtte anses for værdige og berettigede til D.R.K.s erindringstegn. Hage sendte også til den danske legation i Paris indstilling om danske dekorationer til franske officerer, som i særlig grad havde støttet D.R.K.s arbejde i Frankrig. Legationen indberettede dette til Udenrigsministeriet, og udenrigsministeren indstillede en række officerer til danske ordener, hvilket Christian X bifaldt den 30. juni 1920. Divisionsgeneral François Paul Anthoine blev kommandør af 1. grad af Dannebrog. Oberst Georges Jouvin og oberstløjtnant Amedée Jacques Emmanuel Jamet blev begge kommandører af 2. grad. Tre kaptajner blev riddere: Marie Alexis Eugène Lecrivain, Pierre Alphonse Albert Colin og René Edouard Léopold Callaud. Sidstnævnte

havde ydet et betydeligt arbejde for de slesvigske fanger af dansk oprindelse. Endelig fik *commandant* Marie Joseph Paul Keller fra det franske krigsministerium ridderkorset.

Kilder/Sources:

RA. UM. Akter 1909-1945. Dansk Røde Kors Kontor i Paris.

RA. UM. Kongelige resolutioner. 1920.

De Allieredes Danske Vaabenfæller

De Allieredes Danske Vaabenfæller (D.A.D.V.), *les Frères d'Armes danois des Alliés*, blev dannet på en generalforsamling den 15. juli 1920, bl.a. af frivillige fra Frankrig, efter et bestyrelsesmøde den 30. juni 1920. Kaptajn Bjerring (se denne) blev formand og overlæge Guildal (se denne) næstformand; en af suppleanterne var

sygeplejersken Edith Iversen (se denne). Blandt de øvrige i foreningen var Thomas Dinesen, V.C. Medio september 1920 lovede Guildal, at han under sit kommende ophold i Paris ville rette henvendelse til den danske gesandt om eventuelle danske i den franske hær. Desværre ses det ikke af foreningens protokol, om Guildal havde held med at få indhentet sådanne navne. Dansk foreningsliv er undertiden kendetegnet ved en vis indre uro; således også i D.A.D.V. På en ekstraordinær generalforsamling den 24. september 1920 blev dyrlæge Poul Jørgensen (se denne) formand, medens overlæge Guildal fortsatte som næstformand og frk. Iversen som suppleant. Foreningen forholdt sig også aktivt til rejsningen af et monument for faldne danske i Frankrig; det skete også i september 1920.

I D.A.D.V.s medlemsblad nr. 2 fra 15. november 1920 finder vi de i skemaet nævnte Frankrigsfrivillige som medlemmer af D.A.D.V. (se disse):

Thyra Larsen arbejdede i mange år på et hospital i England; det fremgår ikke af kilderne, at hun skulle have været tilknyttet den danske ambulance i Paris. Overlæge

Medlemsnr.	Navn	By	Korps
1	Bjerring, Osvald	Nice	22. Alpejæger Bataillon
13	Bræstrup, Ernesta	København	Fransk/engelsk Røde Kors
48	Fleckner, Louise	København	Dansk Ambulance, Paris
10	Guildal, P., overlæge	København	Dansk Ambulance, Paris
38	Hansen, Louise	Kommunehospitalet	Dansk Ambulance, Paris
12	Hasselriis, Jenny	Frederiksberg Hospital	Dansk Ambulance, Paris
8	Iversen, Edith	Frederiksberg Hospital	Dansk Ambulance, Paris
40	Jensen, Fritze	Kommunehospitalet	Dansk Ambulance, Paris
11	Juul, Anders, reservelæge	Aarhus	Dansk Ambulance, Paris
29	Jørgensen, Poul, dyrlæge	Charlottenlund	5. Dragonregiment
57	Krause-Jensen, N.P.	København	Esc. Spa 2
55	Larsen, Thyra, forst.inde	Frederiksberg Hospital	Dansk Ambulance, Paris
6	Svindt, overlæge	Randers	Dansk Ambulance, Paris

Corning (se denne) blev optaget den 20. oktober 1928. I november 1920 kom også sygeplejerske Ragnhild Wodstrup-Nielsen (se denne) ind i foreningen, og senere fulgte legionæren Hildebrandt (se denne). I øvrigt overtog Prins Aage, der jo stod i *Légion Etrangère*, protektoratet for foreningen den 7. oktober 1927.

Foreningen fik ministeriel tilladelse til, at medlemmerne kunne bære uniform ved festlige lejligheder; D.A.D.V. ville forsøge at skaffe uniformer til de medlemmer, der ikke længere havde sådanne. D.A.D.V.s medlemsblad bragte en kort omtale af den højtidelighed, der fandt sted i 1922, da Dannebrog blev overrakt *Musée de l'Armée* i Paris (se dette).

På et bestyrelsesmøde den 2. august 1928 vedtoges det enstemmigt at udnævne den franske marskal Foch til æresmedlem efter forud indhentet tilladelse gennem gesandtskabet. Foch sendte den 10. november 1928 et telegram, hvor han accepterede æresmedlemskabet. På tiårsdagen for våbenstilstanden, den 11. november 1928, blev Foch udnævnt til æresmedlem i foreningen, og et billede af marskallen blev afdækket. Æresmedlemskabet skulle dog blive kort, idet Foch afgik ved døden i marts 1929; i den anledning afholdtes en bisættelsehøjtidelighed den 26. marts 1929 i St. Ansgars Kirke i København. En sådan højtidelighed blev gentaget et par år senere i anledning af den franske marskal Joffres død. Foreningen forsøgte at skaffe midler til repræsentation ved marskallens bisættelse.

I Frankrig var der en forening af udenlandske frivillige i fransk tjeneste, *Fédération des Volontaires Étrangers au Service de la France*. Hertil var knyttet en gruppe skandinaviske frivillige frontkæmpere, *Le Groupement des Anciens Combattants Scandinaves Volontaires dans l'Armée Française 1914-1918*, en forening, der eksisterede endnu i 1937. Det var gennem den-

ne forening, at N.O.U. Juhl (se denne) fik sit franske kors for frivillige frontkæmpere, *Croix du combattant volontaire*.

Kilder/Sources:

De Allieredes Danske Vaabenfæller: Forhandlingsprotokol 1920-1933.

Bibliografi/Bibliographie:

De Allieredes Danske Vaabenfæller, prøvenr. 15.9.1920, nr. 1 15.10.1920, nr. 2 15.11.1920, nr. 4 1.2.1921, nr. 9 1.8.1922.

Dannebrog i Musée de l'Armée

I årene efter krigen blev der i *Musée de l'Armée*, Hærens Museum i Hôtel des Invalides i Paris, ophængt en række flag til ære for de frivillige fra de nationer, der havde gjort tjeneste under den franske trikolor. Franskvenlige kredse i København var i efteråret 1921 blevet opmærksomme på, at Dannebrog manglede i denne samling; den franske legation i København vidste også dette. Derfor havde fru overlæge P. N. Hansen, Kommunehospitalet, i foråret 1922 tilbudt at skænke et dansk flag; hun havde anmodet ritmester Kraft, der da var tjenstgørende ved et fransk kavalleriregiment i Strasbourg, om at ville påtage sig overrækkelsen af flaget. Tanken var, at der skulle finde en højtidelighed sted i forbindelse med Akademisk Skytteforenings underofficersforenings besøg i Paris. Kammerherre Bernhoft blev orienteret om disse planer fra Udenrigsministeriet i København i begyndelsen af marts 1922.

Bernhoft gik klart imod dette. Det norske og det svenske flag var blevet hængt op af de norske og svenske tidligere frivillige; det svenske ved en lille ceremoni, hvor den svenske chargé d'affaires havde deltaget.

Sagen havde været på tale blandt danske i Paris, og Bernhoft fandt, at en overrækkelse af Dannebrog kun ville have værdi, hvis den kom fra de danske krigsfrivillige selv. Kammerherren gik endvidere ud fra, at en dansk officer, der gjorde tjeneste i den franske hær, altså ritmester Kraft, ikke uden forudgående aftale med den danske legation kunne optræde i et anliggende som det foreliggende, som havde en, ganske vist begrænset, politisk karakter. Skulle de danske krigsfrivillige ophænge Dannebrog, ville den 15. juni være en passende dag. Bernhoft kunne under ingen omstændigheder tilråde, at det skete under de akademiske skytters ophold i Paris. Udenrigsministeriet delte ganske kammerherrens opfattelse.

Bernhoft meddelte, at han havde talt med marskal Pétain om ophængning af Dannebrog til minde om de danske frivillige. Marskallen havde ikke noget imod dette, omend han ikke var imponeret af det danske antal faldne frivillige, ca. 30. Økonomien udgjorde heller ikke et problem. "Imidlertid maa jeg indtrængende anmode Dem om at bede d'Herrer om at lade os selv om vore Affairer hernede; vi klarede os uden særlig Hjælp fra de franskvenlige, men tavse Kredse i Danmark under Krigen", skrev Bernhoft uden omsvøb til Udenrigsministeriets direktør O. C. Scavenius med adresse til de akademiske skytter og disses formand, direktør Nandrup. Også Kraft fik klar besked af Bernhoft: "Jeg kan ikke indse, at danske Studenter-skytter paa Lystrejse har nogen Adkomst til at optræde paa de Frivilliges Vegne, - mig bekendt fandtes der iblandt dem kun to Studenter, som iøvrigt begge havde forladt Studeringerne; de er begge faldne. Resten var Haandværkere, Handelsmænd og Sømænd". Desuden beklagede gesandten, at sagen allerede var forelagt Invalidernes guvernør, general Malletterre, der efterfølgende havde spurgt om gesandt-

skabets rolle i denne forbindelse; havde man været i forbindelse med den franske udenrigsminister om dette?

Sagen blev nu, her i slutningen af marts og begyndelsen af april 1922, fortrolig og gik fra Udenrigsministeriet til Krigsministeriet. Herfra meddelte man Kraft, at han ikke kunne optræde i det skitserede anliggende uden forudgående aftale med den danske legation i Paris; direktør Nandrup fik en mundtlig orientering i overensstemmelse med Udenrigsministeriets holdning. Kraft havde allerede forberedt en tale, som han regnede med at skulle holde i uniform, og sendt den til udtalelse hos Bernhoft; ritmesteren fik ingen respons på indholdet fra kammerherren.

Den 5. april 1922 gik Bernhoft i offensiven; han bad Udenrigsministeriet om en udtalelse om, hvorvidt der fra ministeriets side var noget til hinder for, at legationen i Paris anmodede den franske regering om at tillade de danske krigsfrivillige i Paris og den danske koloni sammesteds at ophænge et dansk flag i hærens museum. Et chiffertelegram fra Scavenius meddelte Bernhoft, at ministeriet tiltrådte legationens anskuelse; man kunne ikke billige, at ritmester Kraft og studenterskytterne medvirkede; også den danske kolonis tilstedeværelse fandt ministeriet overflødig. Udenrigsministeren havde mundtligt henvist fru Hansen til den krigsfrivillige Krause-Jensen (se denne) som en person, der var egnet til at foretage ophængningen. Af hensyn til den med sagen forbundne ære for Danmark tiltrådte ministeriet, at gesandten eller chargé d'affaires'en overværede højtideligheden.

I juni 1922 dukkede spørgsmålet om ophængning af et dansk flag atter op. Bernhoft havde skriftligt forespurgt Quai d'Orsay, om der fra fransk side var noget til hinder for ophængningen af Dannebrog. Bernhoft havde ikke modtaget svar, men forventede den ønskede tilladelse. I slut-

ningen af juni meddelte det franske udenrigsministerium sig endelig indforstået med, at Krause-Jensen overrakte det danske flag. Om formiddagen den 7. juli 1922 blev Dannebrog da overrakt af fhv. flyverløjtnant Krause-Jensen med nogle ord. Også Bernhoft talte, medens general Malletterre, "... som er en litterær Soldat, svarede med en Tale, som næppe vilde kunne karakteriseres som fuldt ud neutral", skrev kammerherren hjem til ministeriet i København. Kammerherren mente, at der var omkring 200 danske tilstede, heraf nogle af de frivillige, men de fleste af de i Paris bosatte kunne ikke forlade deres arbejde på en hverdag.

Bernhofts eksemplarisk korte tale til general Malletterre lød som følger: *Mon général, Ce drapeau danois que mon compatriote, le lieutenant français Pauli Krause vous priera de garder au Musée de l'Armée à l'ombre du Dôme des Invalides, n'est pas seulement un souvenir des volontaires danois de la Grande Guerre de Libération c'est aussi un hommage à l'Armée Française des Amis de la France en Danemark, de tous les Danois. Il a été cousu par des mains de femmes danoises et il vous est remis par des Danois qui n'ont pas hésité à offrir leur vie à la France. Mais ils savaient aussi, ces milliers de danois qui combattirent dans les Armées alliées, ceux que la mort espargna et ceux que la mort marqua, que la cause de la France et de ses alliés était noble et généreuse et que leur victoire serait la libération de leurs frères du Slesvig sous la domination étrangère. Notre vieux drapeau porte dans ses plis notre gratitude à la France et à son Armée*".

Kilder/Sources:

RA. UM. 1909-1945. Gruppeordnede sager. Journalnr. 41.N.28. Ophængning af dansk Flag i "Le Musée de l'Armée", Paris.

Monumenterne i Rueil, Marselisborg Mindepark og Aubagne

Rueil

"Slesvigs Land genvundet, det er Kampens Maal", står der med en linie fra en gammel dansk sang på den mindsten i Rueil, 15 km fra Paris, der rejstes over de danske, der faldt i fransk tjeneste; stenen blev indviet søndag den 26. april 1925 kl. 11.00; efterfølgende var der kl. 11.30 reception på rådhuset. Til stede ved indvielsen var bl.a. gesandt Bernhoft, understatssekretær i det franske krigsministerium Ossola, Rueils borgmester Lachaud samt redaktør Franz von Jessen. Omkring 10 danske krigsveteraner deltog i højtideligheden, bl.a. flyveren Krause-Jensen. Monumentets placering i Rueil kunne ikke være bedre; her lå de danske *légionnaires* på kasernen i krigens første tid, og her boede direktør Christensen, der havde hjulpet de danske frivillige under orlov og på anden vis. Forud for denne indvielse lå otte års arbejde.

Den 20. juli 1917 fandt et møde sted med Bernhoft og nogle få medlemmer af den danske koloni i Paris; emnet var en dansk begravelsesplads. En komité blev nedsat, og ca. 9.000 francs blev indsamlet. Der blev optaget forhandlinger med professor Stefan Sinding (1846-1922, officer af *Légion d'honneur* ved dekret af 19. maj 1914) om den kunstneriske udsmykning; Sinding havde virket i Paris i flere år. Enden på det hele blev, at sagen ikke kunne gennemføres, bl.a. grundet fransk lovgivning om begravelsespladser. På et møde i Dansk Komité den 24. februar 1920 henstillede Bernhoft, at de indsamlede midler blev brugt til et monument for de faldne danske

frivillige; et sådant monument havde ofte være på tale. På årsmødet den 22. september 1921 i Dansk Komité godkendte man tanken om et monument. Professor Sinding havde næret vedholdende interesse for sagen og havde udarbejdet et projekt i ler, hvilket vandt almindelig billigelse. Sinding bestræbte sig i øvrigt på at tilrette sit projekt efter de midler, der nu engang var til stede; han døde i januar 1922. På et møde i Dansk Komité den 10. juli 1922 blev det oplyst, at Sindings enke Elga (1859-1936) havde foreslået monumentet udført af sin slægtning, billedhuggeren Pedersen-Dan for de 18.000 francs, der stod til rådighed. Professorinde Sinding påtog sig selv at levere stenen og lade den hugge; dette blev accepteret. I maj 1923 stod monumentet færdigt; da man ikke havde fundet et sted at placere det, blev det opbevaret i det danske gesandtskabs garage. I oktober 1923 blev det foreslået at opstille monumentet ved St-Pierre-Aigle;

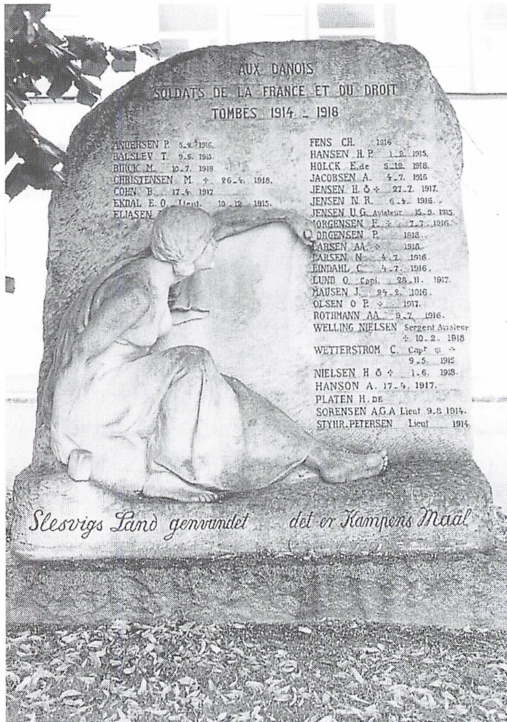

Skitser til monumentet. Rigsarkivet.

dette forslag bortfaldt dog. I maj 1924 fulgte et forslag om opstilling på en kirkegård i Paris; der blev ikke truffet nogen endelig beslutning om placeringen.

Det synes, som Alfred Christensen i januar 1925 har haft en samtale med borgmester Lachaud i Rueil om placering af monumentet; Bernhoft udtrykte overfor borgmesteren håb om byrådets velvilje, og gesandten selv besøgte Lachaud i første halvdel af februar 1925. Den 17. februar 1925 kunne Lachaud meddele Bernhoft, at byrådet i Rueil enstemmigt gik ind for at opstille monumentet i byen. Bernhoft berettede hjem til Udenrigsministeriet i København, at spørgsmålet om monumentets opstilling havde givet anledning til uendelige forhandlinger mellem de franske myndigheder og Dansk Komité; Alfred Christensen havde foreslået opstillingen af monumentet på en lille plads i Rueil, hvor *Légion Etrangère* havde kaserne under krigen. Bernhoft skrev også, at der havde været "visse Rivaliteter indenfor Kolonien". Han endte med at foreslå Lachaud indstillet til ridderkorset. Udenrigsministeriets direktør Reventlow meddelte Bernhoft, at han havde talt med grev Moltke om en forestilling til Christian X om dekorering af borgmester Lachaud; Moltke ville godt gå videre med dette. Reventlow bad Bernhoft indsende udkastet til talen ved indvielsen, da hele sagen havde været genstand for omtale i tysk presse. Den 27. april 1925 meddelte den franske indenrigsminister Bernhoft, at sagen var gået godt igennem: "*J'ai l'honneur de vous informer qu'un décret en date du 10 avril courant, rendu sur ma proposition, a autorisé, à titre d'hommage public, l'érection de ce monument, et approuve la délibération par laquelle le Conseil municipal de Rueil a décidé d'accorder l'emplacement nécessaire à cette érection*".

Nu gik der politik i sagen; Reventlow havde fået udkastet til Bernhofts indviel-

Monumentet for de faldne danske i Rueil-Malmaison.
Foto: Société Historique de Rueil-Malmaison.

sestale. “Ministeriet underkender langt fra Nødvendigheden for Dem af at give Talen den Kolorit, som fransk Smag kræver og som Handlingens Karakter opfordrede til...”, skrev Reventlow til Bernhoft, efter at talen var holdt. Han var faldet over følgende afsnit: “*Les volontaires savaient que la cause de la France est celle de la liberté et de la libération des peuples et ils étaient convaincus que la victoire de la France et de ses Alliées rendrait au Danemark les Danois du Slesvig depuis cinquante ans sous la domination allemande. Une inscription sur le socle du monument, un vers d’un chant populaire de chez nous, le rappelle*”. Frankrig som frihedens og befrielsens bannerfører var i april-maj 1925 stærke sager for dansk udenrigspolitik og for forholdet til Tyskland; med det nævnte afsnit var der taget stilling til fordel for Frankrigs sag. Tysk presse havde i øvrigt misforstået det

hele; man troede, at monumentet var rejst over dansksindede sønderjyder, der var deserteret fra den tyske hær og efterfølgende havde meldt sig til fransk tjeneste.

Jean-André Lachaud, borgmester i Rueil, blev ridder af Dannebrog grundet sin positive indstilling til den danske koloni og til opstillingen af monumentet i Rueil. På Udenrigsministeriets indstilling blev Lachaud den 18. maj 1925 af Christian X udnævnt til ridder; den 22. i samme måned fremsendte ministeriet til gesandtskabet i Paris borgmesterens ridderkors samt diplom; den 8. juni 1925 gik kors og diplom til Rueil, og Lachaud takkede Bernhoft dagen efter.

Monumentet, 1,76 m i højden, 1,46 m i bredden og 0,81 m i dybden, bærer et relief af en sørgende kvinde, gudinden Saga, der indhugger navnene på de faldne danske. Som tidligere nævnt er der usikkerhed om disses antal. Monumentet kostede 32.775,50 francs.

I september 1925 udgik et opråb fra Paris, underskrevet af bl.a. Prins Aage, kaptajn i *Légion Etrangère*, gesandt Bernhoft, Alfred Christensen samt krigsveteranerne Douglas Fenger og Krause-Jensen. Med opråbet ville man indsamle midler, dels til vedligeholdelse af monumentet, dels til at hjælpe nødlidende og forældreløse børn i Rueil. Dette skulle være de danskes tak til byen for den forståelse, man fandt der. Samtidig håbede bagmændene bag opråbet, at fondet ville blive så stort, at det også kunne hjælpe hårdt sårede danske krigsveteraner. Fondet blev administreret af medlemmer af den danske koloni med Bernhoft som formand. Firmaer og enkeltpersoner sluttede op om indsamlingen; f.ex. gav Robert Storm Petersen 150 francs; læge fra det danske hospital i Paris Svindt gav 50 kr. Der blev givet 500 francs om året til fattige i Rueil, og danske krigsveteraner fik også portioner uddelt af fondet.

Byrådet i Rueil vedtog den 8. december 1929 at opkalde pladsen, hvor monumentet stod, efter de danske frivillige, idet pladsen fik navnet *Place des Volontaires Danois*. Dette navn blev valgt fremfor *Place du Souvenir Danois*. I februar 1992 forsvandt pladsen i forbindelse med udvidelsen af boulevard de l'Hôpital Stell. Monumentet over de faldne danske blev midlertidig placeret i en have, indtil det i slutningen af september 1992 blev opsat ved rue Danton og hjørnet af rue Liénard. *Place des Volontaires Danois* ligger i dag for enden af boulevard de l'Hôpital Stell.

I mange år efter krigen blev der fra dansk side nedlagt kransse ved monumentet; det skete også efter 2. verdenskrig. Fondet betalte en lokal gartner for vedligeholdelse og for kransse. I midten af 1950'erne satte den danske ambassade i Paris spørgsmålstegn ved, om man fortsat skulle bidrage med kransse. En repræsentant for ambassaden lægger også i dag kransse ved monumentet for de faldne danske i Rueil og ved et monument for faldne franske.

Kilder/Sources:

- RA. UM: Repræsentationer: Gesandtskabet i Paris:
 • Monumentet over de faldne danske frivillige. Rueil. 17.K.8.
 • Monumentet i Rueil. Fonden. 17.K.8.a.
 • Rueil-Fonden. Understøttelser. 17.K.8.b.
 RA.UM: Akter 1909-1945. J.nr. 41.N.33: Mindesten i Rueil over de i Verdenskrigen faldne Danske.

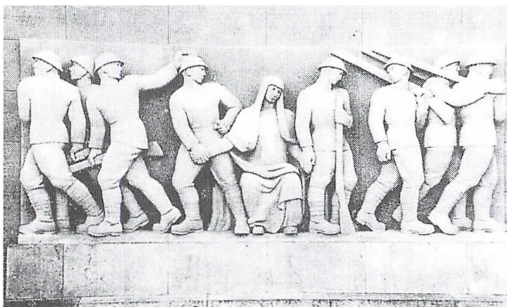
Bibliografi/Bibliographie:

- BT 6.2.1925.
 Helsingør Avis 28.9.1925.
 Landmands Tidende 6.2.1925.
May, René: Historique des rues de Rueil-Malmaison (Bulletin de la Société Historique de Rueil-Malmaison, N° 22, décembre 1997).
 Ribe Stiftstidende 28.9.1925.
Westh, J. R.: Le monument aux volontaires danois tombés pour la France pendant la Grande Guerre (Bulletin de la Société Historique de Rueil-Malmaison, N° 22, décembre 1997).
 Aarhus Stiftstidende 28.4.1925.

Marselisborg Mindepark

Få dage før våbenstilstanden i november 1918 faldt en dansk dyrlægesøn i Nordfrankrig; han var i amerikansk tjeneste. Året efter tog hans fader initiativet til stiftelse af en komité for rejsning af et mindesmærke for de danske, der var faldet i krigen. Pladsen for mindesmærket skulle være Rebild Bakker. Den århusianske billedhugger Elias Ølsgaard (1873-1964) udarbejdede et forslag til en ca. 25 m høj obelisk med Dannebrog på halv stang på forsiden. Den amerikanske ørn, den engelske løve og Frankrigs hane samt Danmarks og Slesvigs sammenbundne våbenskjolde prydede også obelirken. Altså et mindesmærke udelukkende for de danske, der var faldet i allieret tjeneste for Slesvigs sag. Obelirken blev aldrig til noget; fredningsmyndighederne satte sig imod placeringen i Rebild Bakker, og pengeindsamlingen gik overordentlig trægt. Aarhus kommune var dog velvilligt indstillet over for rejsning af et mindesmærke i kommunen. I slutningen af september 1923 holdt komitéen sit sidste møde; ca. 10.000 kr. af de indsamlede midler gik til bestyrelsen for Marselisborg Mindepark; en komité var her stiftet i maj 1924. Et par måneder senere stiftedes en tilsvarende komité i København, og komitémedlemmer fra de to byer sad i begge komitéer. Idéen var at få formuende mænd til at skyde penge i projektet. I oktober 1924 traf byrådet i Aarhus beslutning om frigivelse af et areal til den påtænkte mindepark, der blev indviet den 5. juli 1925 af Kong Christian X. Parken skulle benyttes til møder for danske udvandrere; årsfester foregik således den 3. juli i årene 1926-1927-1928. Det var meningen, at der i parken skulle rejses et monument for danske, der var faldet i verdenskrigen.

I foråret 1925 nedsattes en komité, der skulle arbejde med den kunstneriske side af sagen om et monument i Mindeparken. Kort efter blev der udsendt en indbydelse

*Marselisborgmonumentet. "Udmarchen".
Foto: Aarhus Lokalhistoriske Samling.*

til kunstnere om at deltage i en foreløbig konkurrence om et monument for alle de danske, der var faldet i verdenskrigen. Et projekt, indleveret af arkitekt Axel Ekberg (1882-1935) og billedhugger Axel Poulsen (1887-1972), blev valgt som det fremmeste. I maj 1926 indbød komitéen da til en afsluttende og bindende konkurrence. Ekberg og Poulsen vandt med det monument, der i dag kendes. Der opstod imidlertid problemer grundet konkurrencebetingelser samt personsammenfald i dommerkomitéen og i komitéen for Mindepar-

ken; et par forbigående kunstnere lagde sag an, og Ekberg og Poulsen kunne først indlede arbejdet i 1928, da komitéen såvel i Landsretten i 1927 som i Højesteret i 1928 fik medhold i sin afgørelse. Retssagerne blev i øvrigt fulgt med stor interesse af De Allieredes Danske Vaabenfæller (se denne), der fra dagblade saksede artikler til opklæbning i foreningens forhandlingsprotokol.

Billedhugger Poulsen havde valgt fire relieffer, der viser et sammenhængende handlingsforløb: I "Udmarchen" drager

sønner af den samme moder i krig for at kæmpe på allieret og tysk side; i “Krigen” ser vi de to brødre kæmpe mod hinanden; sønnerne mødes med moderen i “Freden”, og i “Hjemkomsten” tager moderen imod sin døde søn. På en kalkstensmur står i alt 4.140 navne på faldne danske med data og i alfabetisk orden. Kalkstenene har i øvrigt forbindelse til Frankrig, idet man valgte kalksten fra Euville-kalkbruddet, der også har forbindelse til slagmarkerne ved Verdun. Det siges, at de store sten ankom pr. jernbane fra Verdun til Padborg den 3. januar 1933; ved denne lejlighed var der arrangeret en lille højtidelighed på jernbanestationen. Der havde været forventninger om at kunne rejse monumentet i 1927-1928, men arbejdet skred kun langsomt frem; bl.a. tog det tid med fremskaffelsen af navne på de faldne. Også indhug-

*Indvielsen af Marselisborgmonumentet 1934.
Foto: Aarhus Lokalhistoriske Samling.*

ningen af de mange navne var meget tidskrævende. En landsindsamling i juni 1930 og bidrag fra bl.a. Aarhus byråd muliggjorde finansieringen af hele opgaven. Fra Paris sendte gesandt Bernhoft i februar 1929 4.000 francs fra danske i Frankrig og i Algeriet.

Indvielsen af mindesmærket fandt sted i pragtfuldt vejr kl. 14.00 den 1. juli 1934. Med kongefamilien og 6.000 sønderjyder i spidsen samledes mere end 50.000 mennesker fra hele landet til en smuk og gribende højtidelighed. Et mindehæfte med program og sange førte forsamlingen gennem højtideligheden. Især for de mange fremmødte sønderjyder var det en særlig dag; her kunne de mindes familiemedlemmer, der var faldet for en sag, som ikke var deres; her var det “gravsted”, der ikke fandtes noget andet sted; her kunne man dvæle ved mindet om en kær slægtning.

Fhv. konseilspræsident J.C. Christensen (1856-1930) skrev i 1928 et digt, som er indhugget på monumentet under en krans af billedhugger Thomas Hansen.

1914-1918

Danmark vor Moder
løfter sit Øje ser over Lande
Sønnernes Færd
Krigstid og Voldstid
Hjerterne grue
Broder mod Broder
drager sit Sværd

Danmark vor Moder
Tiderne skifte
Freden vil læge
Sorger og Saar
savnede Sønners Navne
vi tegne
Mindet vil leve tusinde Aar

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer: Gesandtskabet i Paris. Mindesmærke i Marselisborg Mindepark over de i Verdenskrigen faldne Danske. 1928-1932. 17.K.16.
Mindchæfte med Program og Sange ved Afsløringen af Monumentet for de i Verdenskrigen faldne Danske den 1. Juli 1934.

Bibliografi/Bibliographie:

Harris, Poul: Århus i friluftskunst og mindesmærker. Udg. af Fonden til Bevarelse af Friluftskunst og Mindesmærker i Århus 1983.

Aubagne

I 1927 ønskede oberst Rollet, tidligere chef for Fremmedlegionen, at 100-året for legionens oprettelse skulle fejres; den blev oprettet i 1831. Han besluttede at rejse et monument til erindring om legionens døde, men fire spørgsmål skulle afklares. Hvilken kunstner skulle skabe monumentet, hvor skulle det placeres i Sidi-bel-Abbès (Algeriet), hvordan skulle det finansieres, og hvornår skulle indvielsen finde sted?

Den kunstneriske udformning blev overladt billedhuggeren Pourquet, der arbejdede ud fra skitser, der var fremstillet af maleren Mahut. Pourquet kunne den 28. januar 1928 præsentere oberst Rollet for en første skitse til monumentet. Det var en rektangulært gravmonument, smykket med blomsterkrans med en jordklode foroven, der hvilede på en favnfuld palmeblade. I hvert hjørne stod en legionær med våben i hånd; de symboliserede legionæren fra perioden 1830-1840, legionæren fra felttoget i Mexico 1862-1867, legionæren fra erobringen af kolonierne 1885-1910 og endelig den frivillige fra krigen 1914-1918. Globen, palmebladene, blomsterkransene og statuerne skulle være i bronze. Dette monument blev udført i beton af ingeniørsoldater fra *1er Régiment Etranger*. Monumentet var dækket af plader i onyx, der var hentet fra stenbrudet i Sidi Hamsa af legionærer fra samme regiment.

Krigsministeren, der havde givet tilladelse til at rejse monumentet, ville ikke finansiere det. I stedet blev det betalt af legionærerne, som gennem fire år gav en dags sold. Bag indsamlingen af disse penge stod en komité, der var dannet af oberst Rollet med den tidligere oberstløjtnant Forey som formand. Arbejdet med at lægge fundamentet blev afsluttet den 9. september 1930, og opstillingen af selve monumentet blev påbegyndt den 8. oktober 1930; den vanskeligste opgave var at få globen placeret på palmebladene. Til sidst blev de fire legionærer opstillede. Sidste opgave bestod i på globen at optegne de lande, hvor legionen havde været sat ind fra 1831; disse lande skulle forgyldes. Oberstløjtnant Maire overlod ikke dette arbejde til andre, men stod selv for forgyldningen. Monumentet stod endelig færdigt i de første martsdage 1931, og indvielsen blev fastsat til den 30. april 1931.

I juli 1962 anerkendte Frankrig efter flere års blodig krig Algeriets uafhængighed. Monumentet blev derfor taget ned den 26. oktober 1962 og genopført i Aubagne. Genopførelsen blev den første større arbejdsopgave for legionærerne i deres nye hovedkvarter; den blev afsluttet den 30. april 1963 med en højtidelighed for legionens ærefulde indsats i Camerone, Mexico, 100 år tidligere. I 1981 kom årstallene 1931-1981 på monumentet.

Selv om der ikke står navne på faldne legionærer på monumentet, har jeg fundet det passende at omtale det her, da det jo også er skabt til minde om frivillige fra 1. verdenskrig, herunder danske.

Oplysningerne om monumentet er venligst meddelt af *sergent-chef* Condado Madera, *Musée de la Légion Etrangère*.

Biografier

ANDERSEN, Pierre

(?-5.2.1916), soldat/*militaire*. Søn af urmager P. Andersen, Paris.

Andersen havde dansk indfødsret. Han lå ved *171ème Régiment d'Infanterie* og faldt ved Ferme Navarin (Marne). Hans navn står på mindestenen i Rueil.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer: Gesandtskabet i Paris. Monumentet over de faldne danske frivillige. Rueil. 17.K.8.

BACH, Peter Simonsen

(?-1919), legionær/*légionnaire*. Forældre: Sander Pedersen Bach, Kristiane, født Østergaard.

Bach var født i Dalby nedre pr. Havndal i Jylland. Han meldte sig til *Légion Etrangère* og fik *matricule n° 39689*. Han lå i La Valbonne i februar-april 1918. 11.5.1918 blev han overført til *1ère compagnie*, og i slutningen af maj blev han sendt til fronten, nu i *1er Régiment Etranger, 5ème compagnie, 1ère section*. I september 1918 var han indlagt på *Hôpital n° 45* i Cognac (Charente) grundet gasforgiftning i lunger og øjne. Han blev hjemsendt som utjenstdygtig med alvorlige skader. Efter krigen ernærede han sig som søfyrbøder, men omkom i 1919 ved et ulykkestilfælde i Tonnay (Charente).

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer: Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

BALSLEV, Torkild

(18.7.1885-9.5.1915), legionær/*légionnaire*. Søn af J. Balslev.

Balslev stammede fra Jelstrup. Han var frivillig i *Légion Étrangère* og faldt i slaget

ved Neuville-St-Vaast 9.5.1915. Hans navn står på mindestenen i Rueil og i Marselisborg Mindepark.

Kilder/Sources:

RA. C.F. Schiøppes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 873.

Bibliografi/Bibliographie:

Fortegnelse over indkomne Navne til Monumentet i Marselisborg Mindepark for de i Verdenskrigen faldne Danske. Rettet indtil den 24. december 1931.

BANG, Peter Fridtjof Nicolai

(6.12.1883-27.11.1968), læge/*médecin*. Forældre: Direktør, cand. polyt. Nicolai Bang, Johanne Camilla, født Troensegaard.

Allerede før krigen havde Bang været i Paris, idet han efter sin examen foretog en rejse hertil i april-maj 1911 for at studere kirurgi. Ved krigsudbruddet arbejdede Bang på Rigshospitalets fødeafdeling. Han var nu meget opsat på igen at komme til Frankrig. Det lykkedes, idet Bang var lægeassistent ved den danske ambulance i Le Tréport april-juli 1915, hvor han afløstes af Hallas (se denne). Efterfølgende var Bang frivillig læge ved *Hôpital militaire Buffon, Annexe de Val-de-Grace N° 1* i Paris. Her arbejdede han på en afdeling, der bl.a. modtog en mængde sårede franske soldater under Joffres store offensiv i Champagne; samtidig arbejdede han som assistent ved *Institut Pasteur*. Efter krigen blev Bang korresponderende medlem af *L'Association française pour l'étude du cancer* fra november 1922.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer: Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1915-1917. B.7.1-B.8.21.
RA. C. F. Schiøppes samlinger vedrørende danske officerer i fremmed tjeneste 1815-1965: Nr. 173.

Bibliografi/Bibliographie:

Christophersen, V. & Johansson, J.W.S.: Den danske Lægestand 1915-1925. København 1925.
Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.
Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til

de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

Festskrift udgivet af Københavns Universitet i Anledning af Universitetets Aarsfest Nov. 1924. København 1924.

BERNTSEN, Aage

(16.5.1885-16.4.1952), læge/*médecin*. Forældre: Klaus Berntsen, Anny, født Thomsen. Gift med Irene Müller 14.7.1928.

Berntsen var chef for og overlæge ved det danske kirurgiske hospital i Paris juni 1918-september 1919. Berntsen fik tildelt Æreslegionens ridderdekoration 20.10.1920 af den franske præsident for sin virksomhed som overlæge ved den danske ambulance i Paris under krigen. Berntsen overtog sin stilling efter ønske fra professor Tscherning (se denne). Da han skulle overtage stillingen, måtte han foretage en farefuld rejse med slukkede lanterner fra Bergen til Skotland og videre til Paris. Han ankom midt under et tysk bombardement, foretaget af zeppelinere. Han overtog ledelsen af den danske ambulance og opererede personlig 6-700 sårede franske soldater.

Dekorationer/*Décorations*:

Ridder af den franske Æreslegion, dekret 20.9.1920, 25.414/*Chevalier de la Légion d'Honneur*.

Kilder/*Sources*:

RA. C.F. Schiøppes samlinger vedrørende danske officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 457.

Bibliografi/*Bibliographie*:

Christophersen, V. & Johansson, J.W.S.: Den danske Lægestand 1915-1925. København 1925.

Dansk Hjælpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjælpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

BIRCK, Mogens

(?-10.7.1918), legionær/*légionnaire*. Faderen var grosserer Aage Birck, Aabyhøj.

Birck var omkring 22 år gammel, da han

i april 1915 blev frivillig i *Légion Etrangère, matricule n° 24861*. Han lå ved *10ème compagnie, 3ème section*. I september 1916 lå han på *Hôpital Temporaire N° 37* i St-Riquier (Somme) efter at være blevet blevet såret i juli under slaget ved Somme. Han gjorde sig godt bemærket, idet han fik en *citation à l'ordre du Régiment* og fire *citations à l'ordre de la Brigade*. I slutningen af marts 1918 lå Birck ved *1ère compagnie mitrailleuse*; han ville gerne overføres som tolk for den amerikanske hær, da det ville forbedre hans jobmuligheder efter krigen. Hans ønske blev ikke opfyldt, og Birck faldt ved St-Pierre-Aigle. Han er omtalt på mindestenen i Rueil og i Marselisborg Mindepark.

Dekorationer/*Décorations*:

Det franske Krigskors/*Croix de guerre*

Kilder/*Sources*:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris:

- Korrespondancesager 1914-1922. B.9.1-71.
- Monumentet over de faldne danske frivillige. Rueil. 17.K.8.

RA. Privatarkiver. Nr. 6511. Paul Verrier. Lister over og korrespondance om krigsfanger. 62-3 II.

Bibliografi/*Bibliographie*:

Nationaltidende 27.7.1916.

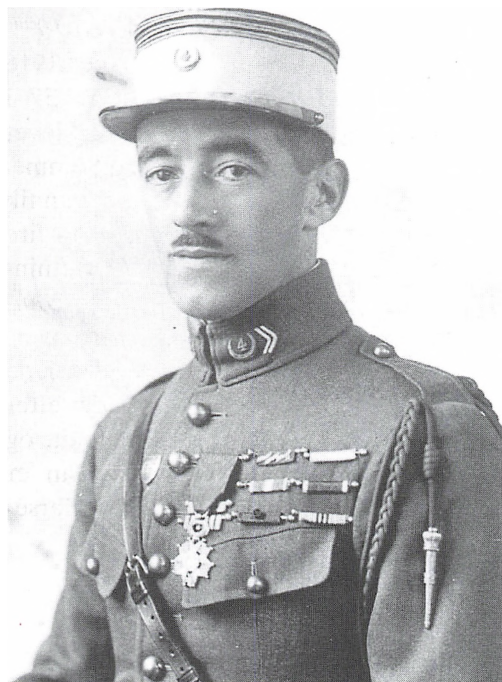
Politiken 3.3.1919.

Fortegnelse over indkomne Navne til Monumentet i Marselisborg Mindepark for de i Verdenskrigen faldne Danske. Rettet indtil den 24. December 1931.

BJERRING, Osvald Kristian Peter

(26.9.1886-26.5.1945), officer/*officier*. Forældre: Christian Peter Bjerring (8.3.1850-6.7.1913), Birgitte Marie Rasmine, født Andersen (23.6.1862-21.12.1937). Gift med Sonja Witzansky 20.3.1918 (5.5.1898-?).

I marts 1909 blev Bjerring sekondløjtnant i den danske hær; i 1910 lå han som løjtnant ved 20. bataillons 4. kompagni i Aarhus. I februar samme år indsendte han ansøgning om optagelse i *Légion Étrangère*. Først efter en hel del papirarbejde frem og tilbage kunne Bjerring melde sig

Osvald Kristian Peter Bjerring, 1920.
Til højre på brystet bærer Bjerring et emblema fra C.I.S.,
den internationale kommission i Slesvig. Til venstre ses
Æreslegionens ridderdekoration samt en række bånd-
spænder, bl.a. Krigskorset og Tegnet for sårede.
På skulderen fangsnoren, la fourragère.
Foto: Rigsarkivet.

til *Légion Etrangère*, og han rejste til Marokko sammen med Ekdal (se denne). 1.11.1910 blev Bjerring *sous-lieutenant à titre étranger* ved *4ème Régiment de Tirailleurs Indigènes*. I årene 1910-1914 deltog han i omkring 35 kampe. Ved verdenskrigens udbrud gjorde marokkanerne oprør; der stod hårde kampe ved byen Taza i begyndelsen af august 1914, hvor også Bjerring var med. Ved udfaldet fra Taza 10.8.1914 varede kampen en dag, og franskmændene havde 80% tab. Bjerring modtog for sin indsats Æreslegionens ridderdekoration. Senere samme år afgik han til Serbien, og her vandt han ridderkorset af den Hvide Ørn; han kom senere til staben i *17ème Division Coloniale* i ca. 1½ år. Ved dekret af 19.6.1916 fik han fransk

statsborgerskab; et par måneder før blev han udnævnt til *capitaine*. Efter ansøgning kom han tilbage til Frankrig og gjorde ved fronten tjeneste i *4ème Régiment de Zouaves*; han deltog i alle slagene ved Aisne. Under en orlov, som han fik efter at være blevet såret, tog han til København for at blive gift. 1.7.1918 blev Bjerring udnævnt til *adjutant-major*, og den 21. samme måned blev han hårdt såret af skud i brystkassen ved Villat-Helon (Aisne) og kom på hospital i Sydfrankrig; han blev 15% invalid.

I tiden efter våbenstilstanden fra november 1918 til juli 1919 var Bjerring kommandør over en *bataillon zouaves* og havde befalingen over den tyske by Kehl, der ligger overfor Strasbourg. Han blev siden med sit regiment sendt til Tunesien, hvor han med en kamelryttereskadron kom i kamp mod tuaregerne. I 1920 modtog Bjerring ordre fra det franske krigsministerium om at afgå til Danmark, da han var udnævnt til medlem af *Commission Internationale de Slesvig* med sæde i Flensborg. 29.5.1920 fik han sammen med Dederding og Kiær-Andersen (se disse) ridderkorset af Dannebrogordenen fra Christian X ved en parade på Rosenborg exercerplads, hvor d' herrer sammen med de franske alpejægere også blev dekoreret med den Slesvigske erindringsmedaille af 1920. I juli 1920 kom Bjerring til *22ème Bataillon de Chasseurs Alpins*. Under sit ophold i Danmark var Bjerring blandt stifterne af De Allieredes Danske Vaabenfæller.

Bjerring fortsatte sin karriere i den franske hær; i 1934 blev han *chef de bataillon* ved *1er Régiment Etranger*, og året efter stod han til disposition for den øverste hærledelse i Marokko. I 1938 gik turen til Indokina, hvor han tog kommandoen over *1er Bataillon du 5ème Etranger* i Tong. Han kæmpede mod japanerne ved Langson i 1940 og var med mod Siam frem til marts 1941; hans *bataillon* holdt Pailin-sektoren i

Cambodia. Bjerring stod i denne periode på venlig fod med sin gamle chef i Marokko, general Catroux, og med sin gamle ven fra 1. verdenskrig, general Pellet. Snart efter blev han af Vichy-regeringen afskeditget fra hæren grundet åbenlys sympati for de frie franske og deres allierede; på dette tidspunkt stod han til at blive forfremmet til *lieutenant-colonel* og til at tage kommandoen over 5ème *Etranger*. Han flyttede til Hanoi og kom ind i civilforsvaret; herigennem rekrutterede han medlemmer til *F.F.I.*, den franske modstandsbevægelse. Bjerring blev arresteret 1.4.1945 af japansk gendarmeri; hans hustru arresteredes 9.4.1945. Omkring 150 medlemmer af *F.F.I.* blev også taget. Hustruen blev løsladt 16.4.1945, men Bjerring forblev fængslet og blev udsat for frygtelig tortur; i fængslet fik han dysenteri. 15.5.1945 blev han indlagt på hospitalet i Lanessan, men fik ingen pleje, og afgik ved døden 26.5.1945. Han blev begravet i sin uniform med sine dekorationer.

Citation à l'ordre du corps d'occupation - Ordre Général No 78 du Résident Général du Maroc en date du 25 mars 1914.

"Formant repli avec sa section au moment de la retraite, a fait preuve d'une décision et d'un sang froid dignes des plus grands éloges".

Très bon officier, plein d'entrain et plein d'allant. Vient d'être nommé Chevalier de la Légion d'honneur à la suite du combat du 10 août.

Taza, le 25 mars 1915

Le Colonel Cdt. le 1er étranger

Signé: Taon.

Affecté en Mai 1916 à l'Etat-Major de la 33ème Brigade Coloniale,

le Capitaine Bjerring s'est très rapidement mis au courant de son nouveau service; très intelligent, possédant une grande expérience de la troupe, il rend les meilleurs services. Aux affaires de Doldzeli les 16-17 et 18 août et au combat de Renoli le 19 octobre, il a montré une très belle attitude au feu, accomplissant plusieurs missions avec succès malgré de très violents bombardements d'artillerie lourde. Cité à l'ordre de brigade pour ce motif. Officier plein d'ardeur d'une bravoure et d'un allant tout à fait exceptionnel.

Rendra partout, à la tête d'une compagnie et dans un Etat-Major les meilleurs services, on peut toujours compter sur lui.

Le 25 octobre 1916.

Le Général Cdt. la 33ème Brigade Coloniale

Signé FORLADE

Citation à l'ordre de la 33ème Brigade Coloniale du 27 août 1917 No 20.

"Le 22 août, alors que le poste de commandement était sévèrement bombardé par l'artillerie lourde, a montré un sang froid remarquable et un mépris complet au danger en se portant sous les obus vers le point d'ou partaient les cries, pour organiser les secours".

Citation à l'ordre de la 7ème Armée No 343 du 22 septembre 1918.

"A été un auxiliaire des plus précieux pour le chef de Bataillon au cours des journées du 18 au 21 juillet 1918, s'est fait particulièrement apprécier par son dévouement absolu et son ardeur communicative. A dirigé avec sang-froid, intelligence et succes, l'opération de nettoyage. A été grièvement blessé au cours d'une reconnaissance des positions conquises".

Ministère de la France d'outre mer.

Citation à l'ordre de la Nation.

Le président du conseil des ministres, sur la proposition du ministre de la France d'outre mer, cite à l'ordre de la Nation:

M. Oswald Bjerring, chef de bataillon de la Légion Etrangère. Mort pour la France, ancien élève de l'école des cadets de Copenhague, Oswald Bjerring donne, en 1910, sa démission d'officier de l'armée danoise pour s'engager dans la Légion étrangère où l'attire son profond amour pour la France et sa grande admiration pour son oeuvre outre-mer. Sa brillante conduite, tout d'abord au Maroc, puis sur le front occidental pendant la guerre 1914-1918, lui valent d'être nommé à titre exceptionnel chevalier puis officier de la Légion d'honneur. Blessé deux fois, il se voit attribuer la Croix de guerre avec palme. Désigné pour servir en Indochine, il prend part, en 1940 et 1941, aux combats contre les japonais à Langson, puis aux expéditions contre le Siam, mais, celles-ci terminées, il est relevé de son commandement à cause de son attitude nettement manifestée en faveur de la France libre et de ses alliés. Dès lors, il devient l'animateur de la résistance dans le Nord indochinois. Par son ascendant naturel et de sa fois communicative il a tôt fait d'organiser un réseau important dont l'activité fut marquante. Arrêté le 1er avril 1945, par la gendarmerie japonaise, il est incarcéré dans un cachot de la sûreté. Privé de nourriture et soumis aux pires tortures, Oswald Bjerring, dont les forces s'affaiblissent chaque jour, conserve cependant son calme et admirable courage et refuse de parler. Le 15 mai 1945, dans un état de déchéance physique indescriptible, il est transporté à l'hôpital où, sans soin ni garde et en proie à un

délire incessant, il expire le 26 mai 1945, ayant fait héroïquement le sacrifice de sa vie pour sa seconde patrie, la France. Demeure l'un des plus nobles et plus belles figures de la résistance indochinoise.

Fait à Paris, le 27 novembre 1948

Henri Quenille

Par le président du conseil des ministres

Le ministre de la France d'outre-mer,

Paul Coste-Floret.

Dekorationer/Décorations:

Ridder af Dannebrog/Chevalier de l'ordre du Dannebrog

Den slesvigske Erindringsmedaille af 1920/Médaille commémorative du Slesvig 1920

Ridder af den franske Æreslegion 13.8.1914/Chevalier de la Légion d'honneur

Officer af den franske Æreslegion 1935/Officier de la Légion d'honneur

Det franske Krigskors med palme/Croix de guerre avec palme

Den franske Kolonimedaille med spænde "Maroc"/Médaille coloniale, agrafe "Maroc"

Den franske Marokkomedaille med spænde "Maroc"/Médaille commémorative du Maroc, agrafe "Maroc"

Officer af den marokkanske Ouissam Alaouite-orden/Officier de l'ordre du Ouissam Alaouite

Ridder af den serbiske Hvide Ørn med sværd/Chevalier de l'ordre de l'Aigle Blanc de Serbie avec glaives

Kilder/Sources:

Journal Officiel 29.-30.11.1948.

RA. UM. Akter 1909-1945. J.nr. VIII. 1910.

RA. C.F. Schiöppfes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 15.

De Allieredes Danske Vaabenfæller: Forhandlingsprotokol 1920-1933.

Bibliografi/Bibliographie:

Pontoppidan, Axel: De faldt for Fædrelandet. København 1955.

De Allieredes Danske Vaabenfæller: Prøvenr. 15.9.1920. nr. 2 15.11.1920.

BROCKMANN, Erik Henry Latou Leavitt

(20.9.1894-?), legionær/légionnaire. Søn af landskabsmaler Henry Jacob Brockmann.

Brockmann, der var født i München og havde dansk indfødsret, lå i januar 1915 ved *1er Régiment Etranger, 3ème Régiment de Marche, 15ème compagnie* og havde *matricule no 3577*. Som andre frivillige lå han på kasernen i Reuilly nær Paris. I maj

samme år lå Brockmann på hospital i Tremblay. Han var efterfølgende for svagelig til krigstjeneste, men ville gerne overføres til *services auxiliaires*, hvilket normalt kun kunne lade sig gøre for franskmænd. Medio september 1915 var Brockmann på 45 dages sygeorlov i Paris. En måneds tid senere lå han i La Valbonne. Brockmann lå stadig ved Legionen i juni 1918 til trods for, at faderen gennem årene havde forsøgt at få sønnen ud med hjælp fra den danske legation i Paris.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer: Gesandtskabet i Paris: Korrespondancesager. 1907-1921. 1-30.

BRUN, Axel

(3.6.1870-30.3.1958), læge/médecin. Forældre: Carl August Adalbert Johannes Franciscus Brun, Ella Amalie, født Bluhme. Gift med Margrethe Krog 31.5.1913.

Brun var kirurg ved det danske hospital i Le Tréport april-juni 1915. I begyndelsen af juni forlod han Frankrig for at overtage ledelsen af den første danske ambulance i Serbien; her var han i perioden juni-september 1915.

Bibliografi/Bibliographie:

Christoffersen, V. & Johansson, J.W.S: Den danske Lægestand 1915-1925. København 1925.

Dansk Hjælpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjælpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Udarb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

BRYDEGAARD, Jens Peter Rasmussen (27.3.1879-?), legionær/légionnaire.

Brydegaard kom fra Brudager ved Svendborg; han havde levet som kunstsnedker i Paris fra 1901, da han 7.9.1914 meldte sig til *1er Régiment Etranger*; på et tidspunkt var han i *1ère compagnie, 3ème section, 10ème escouade*. Han blev alvorligt såret af en granat 6.7.1916 og lå på *Hôpital*

Lavalard i Amiens 6.-22.7.1916; herfra gik turen til det danske hospital i Paris, *Hôpital Militaire Bénévole N° 8 bis de la Mission Danoise* 22.7.1916-24.3.1917; her traf han sin landsmand, den hårdt sårede Johansen (se denne). Endelig kom han på *Dépôt de Physiothérapie du Grand Palais* 24.3.-11.6.1917. Brydegaard fik 26.9.1916 en *citation à l'ordre de la Brigade*. Han blev hjemsendt med 300 francs i pension. Efter krigen forblev han i Paris. Brydegaard har omtalt, at der var mange danskere i Fremmedlegionens 2. regiment.

Kilder/Sources:

- RA. UM. Repræsentationer: Gesandtskabet i Paris:
 • Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.
 • Monumentet over de faldne danske frivillige. Rueil. 17.K.8.

Bibliografi/Bibliographie:

Nationaltidende 27.7.1916.

BRÆSTRUP, Ernesta

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*.

Frk. Bræstrup arbejdede som sygeplejerske i Frankrig, men det fremgår ikke af kilderne, for hvem hun arbejdede.

BURCHARDT, Hedvig Benedikte

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*. Gift 1921 med kirurgisk tandlæge Hans Knud Valdemar Frender.

Frk. Burchardt, der var medlem af Dansk Sygeplejeråd, arbejdede ved den danske ambulance i Paris fra 1916, og fem år senere befandt hun sig stadig i Paris, hvor hun blev gift.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris: Korrespondancesager. 1907-1921. VII. 1-30.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjelpeambulanceskomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancessager 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

Tidsskrift for Sygepleje nr. 1 januar 1918, nr. 3 marts 1919, nr. 12 juni 1920, nr. 4 februar 1921.

Ugeskrift for Læger nr. 8 20.2.1919.

CASTBERG, Knud Valdemar Nellemann

(10.7.1881-?), legionær/*légiionnaire*. Forældre: Hestehandler Jakob Nielsen Kruuse, Josefine Konradine Emilie, født Nellemann.

Castberg, der stammede fra Odense, aftjente sin værnepligt ved fodfolket; i 1902 blev han sekondløjtnant, i 1909 løjtnant. Han fik bevilling til navneforandring i 1908. Han meldte sig 14.8.1915 som frivillig for krigens varighed i *Légion Etrangère, 1er Régiment Etranger, 4ème compagnie, matricule n° 11614*. Han blev udnævnt til *sous-lieutenant à titre étranger* for krigens varighed ved dekret af 16.10.1915. Indtil februar 1916 var han i lejren i La Valbonne (Ain), hvorefter han blev overført til *Bataillon Etranger du 1er Régiment Mixte d'Afrique*. I maj 1916 var han med *Corps Expéditionnaire d'Orient* og blev kort tid efter dirigeret til legionens *dépôt* i Lyon. Han tog sin afsked 5.7.1916 og blev slettet af rullen 21.7.1916. Efter afskeden tog han ophold i Paris. Desværre fremgår det ikke af kilderne, hvorfor Castberg tog sin afsked.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer: Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

RA. C. F. Schiøpfles samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 28.

CHRISTENSEN, Marius Sophus Simoni

(20.6.1898-26.4.1918), legionær/*légiionnaire*. Moderen var enkefrue M. Christensen.

Christensen var født i Aalborg. Han lå ved *1er Régiment Etranger, 1ère compagnie* og havde *matricule n° 46894*. I september

1917 var han i lejren i La Valbonne. Christensen faldt ved Bois d'Hangar; han er nævnt på mindestenen i Rueil og i Marseisborg Mindepark.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer: Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

Bibliografi/Bibliographie:

Fortegnelse over indkomne Navne til Monumentet i Marselisborg Mindepark for de i Verdenskrigen faldne Danske. Rettet indtil den 24. December 1931.

CHRISTENSEN, Peter

(?-?), legionær/*légionnaire*. Søn af slagtermester Christensen, Slagelse.

Christensen, der var kunstsnedker i Paris og fransk gift, meldte sig frivilligt ved krigsudbruddet for at kæmpe for det land, hvor han havde boet i omkring 8 år. Han lå ved *1er Régiment Etranger, Bataillon C, 2ème compagnie, 3ème section* under *5ème Armée, 32ème Corps*. I maj 1915 blev han såret af flere granatstumper i højre arm ved Arras og blev indlagt på *Hôpital des Aveugles* i Paris.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer: Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

CHRISTENSEN, Poul Olaf

(6.5.1887-?), legionær?*légionnaire*?

Christensen var født i København. Han tog til Frankrig omkring 1914 og fandt arbejde i Rouen og Saint-Lo. I maj 1918 synes han at have meldt sig som frivillig, men blev udvist af Frankrig. Desværre er kilderne meget sparsomme; det fremgår ikke, om Christensen nåede at gøre tjeneste som legionær, og det er uvist, hvorfor han blev udvist.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

CHRISTIANSEN, Jens Christian

(27.5.1897-?), legionær/*légionnaire*.

Christiansen var født i Guldager pr. Simmelsted. Han meldte sig til *Légion Etrangère* 24.9.1918 i Le Havre. Hertil var han kommet fra England, hvor han arbejdede på ammunitionsfabrikken Heatley & Gresham Munitions Works, Letchwork (Herts). Christiansen havde forladt fabrikken og var rejst til Frankrig uden ledelsens vidende; han havde talt om, at han var syg. Han fik *matricule n° 50694*, men blev hjemsendt (*réformé n° 2*) allerede 10.10.1918 i Lyon af *la Commission de Réforme du Rhône* og sendt op til Paris, hvor han blev efterladt uden midler. Heldigvis var fabrikken i England villig til at genansætte Christiansen.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer: Gesandtskabet i Paris. Journalsager. C. 395.

CHRISTOFFERSEN, Frederik

(?-?), soldat/*militaire*.

Christoffersen var naturaliseret franskmand; han arbejdede som mekaniker og gjorde tjeneste som *automobiliste, section sanitaire no 11, Parc Automobile* i Villers-Cotterets (Aisne). 18.9.1915 blev han grundet ledegigt indlagt på *Hôpital Auxiliaire N° 24* i Bordeaux. Månedene efter finder vi ham i *3ème section sanitaire*.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer: Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

COHN, Bertel Harald

(?-17.4.1917), legionær/*légionnaire*. Søn af grosserer H.B. Cohn, København.

Cohn var grosserer i London, da han 1.5.1916 meldte sig til *Légion Etrangère*, hvor han fik *matricule n° 38752* og lå ved *1er Régiment Etranger, 3ème bataillon, 10ème compagnie*. Cohn faldt og blev først begra-

vet i "*Bois sacré*" i Auberive (Marne), men blev senere overflyttet til den nationale kirkegård "*Bois du Puits*" i samme by; graven fik nr. 3264. Cohn opnåede at få en *citation à l'ordre de la Brigade*. Æresdiplomet for faldne på ærens mark blev 24.7.1917 tilsendt det franske gesandtskab i København til videreforsendelse til de efterladte. Cohn er omtalt på mindestenen i Rueil og i Marselisborg Mindepark.

Kilder/Sources:

- RA. UM. Repræsentationer: Gesandtskabet i Paris:
 • Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.
 • Monumentet over de faldne danske frivillige. Rueil. 17.K.8.

Bibliografi/Bibliographie:

Politiken 3.3.1919.
 Fortegnelse over indkomne Navne til Monumentet i Marselisborg Mindepark for de i Verdenskrigen faldne Danske. Rettet indtil den 24. December 1931.

CORNING, Alfred Kristian Henriksen

(26.1.1889-?), læge/*médecin*. Forældre: Jens Christian Henriksen, Anna Sophie, født Clausen. Gift med: Edith Teiling, født Scharffe, 23.10.1918.

Corning var læge ved den danske ambulance i Le Tréport og Paris fra august 1915 til januar 1916. I 1928 blev han medlem af De Allieredes Danske Vaabenfæller.

Dekorationer/Décorations:

Officer af den franske koloniorden Benins Sorte Stjerne sept. 1922/*Officer de l'Etoile Noire du Bénin*
 Den franske Krigserindringsmedaille 1914-1918/*Médaille commémorative de la guerre 1914-1918*

Kilder/Sources:

De Allieredes Danske Vaabenfæller: Forhandlingsprotokol 1920-1933.

Bibliografi/Bibliographie:

Christophersen, V. & Johansson, J.W.S.: Den danske Lægestand 1915-1925. København 1925.
Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.
Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

DANIELSEN, Ane Sophie

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*.

Frk. Danielsen modtog i 1914 en græsk krigsmedaille med diplom for sin indsats som sygeplejerske i Balkankrigen 1912-1913; medaillen blev hende overrakt af den græske enkedronning Olga. Danielsen kom siden til den danske ambulance i Paris, hvor hun var fra 1916; hun befandt sig stadig i byen i 1918. Frk. Danielsen stod som medlem i Dansk Sygeplejeråd.

Dekorationer/Décorations:

Græsk erindringsmedaille/*Médaille commémorative grecque*

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.
Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.
 Tidsskrift for Sygepleje nr. 9 maj 1915, nr. 1 januar 1918, nr. 3 februar 1919.
 Ugeskrift for Læger nr. 8 20.2.1919.

DANIELSEN, Brigitta

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*.

Frk. Danielsen deltog i den danske ambulance til Frankrig; hun rejste fra København den 17. april 1915 og gjorde tjeneste i Le Tréport. Hun arbejdede senere ved den danske regerings komité for forplejning af syge krigsfanger og modtog herfor Dansk Røde Kors' mindetegn for krigsfangehjælp 1914-1919. Hun var medlem af Dansk Sygeplejeråd.

Dekorationer/Décorations:

Dansk Røde Kors' mindetegn for krigsfangehjælp 1914-1919/*Médaille commémorative de la Croix-Rouge Danoise pour aide aux prisonniers de guerre 1914-1919*.

Kilder/Sources:

RA. Private institutioner. Dansk Røde Kors. Nr. 794.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.

DEDERDING, Erik Henry

(10.10.1885-?), officier/officier. Forældre: Niels William Dederding, Agnes Clara, født Olsen.

Dederding havde under et ophold i Paris i april 1909 henvendt sig til det danske konsulat for at få svar på diverse spørgsmål vedrørende ansættelse i Fremmedlegionen. Han skulle bære fransk uniform og skulle selv betale rejsen fra København til Paris; den franske regering ville betale rejsen fra Paris til Algier. Dederding blev udnævnt til *sous-lieutenant à titre étranger* i *Légion Etrangère, 2ème Régiment Etranger* 19.11.1909, *lieutenant* 13.1.1912, *capitaine* 2.7.1915. Han var uafbrudt til tjeneste i Marokko 16.5.1912-16.5.1914. Under 1. verdenskrig gjorde han tjeneste ved fronten i Frankrig og såredes ved kampene i Champagne 1915. Han fik to *citations à l'ordre de l'Armée*. I 1916 lå Dederding ved *1er Régiment Etranger, 3ème Régiment de Marche*; i november 1917 lå han i Blida i Nordafrika. Han var under afstemningen i Sønderjylland i 1920 ansat ved Den internationale Kommission; han blev af Christian X personligt dekoreret med ridderkorset af Dannebrog 29.5.1920. I 1924 finder vi Dederding som *commandant* og *bataillonschef* i *2ème Régiment Etranger, 4ème bataillon* i Indokina, hvor han også var tjenstgørende under fjendtlighederne mellem Frankrig og Siam i 1940-1941, ligeledes under den japanske besættelse af Indokina. Han blev afskediget med pension efter ansøgning i 1941.

Dekorationer/Décorations:

Ridder af Dannebrog/*Chevalier de l'ordre du Dannebrog*.

Den slesvigske Erindringsmedaille af 1920/*Médaille commémorative du Slesvig 1920*

Ridder af den franske Æreslegion/*Chevalier de la Légion d'honneur*

Det franske Krigskors med palme/*Croix de guerre avec palme*

Den franske Kolonimedaille med spænde/*Médaille coloniale avec agrafe*

Den franske Marokkomedaille med spænde

Erik Henry Dederding.

Han bærer øverst Æreslegionens ridderdekoration, Krigskorset med palme og Kolonimedailen. Foruden ses Marokkomedailen med spænde "Maroc", den slesvigske Erindringsmedaille af 1920 og Dannebrogordenens ridderkors. Under Æreslegionen skimtes to båndspænder. Foto: Rigsarkivet.

"Maroc"/*Médaille commémorative du Maroc, agrafe "Maroc"*

Den franske interallierede sejrsmédaille/*Médaille interalliée de la victoire*

Det franske tegn for sårede soldater/*Insigne des blessés militaires*

Officer af den annamitiske Drageorden/*Officier de l'ordre du Dragon d'Annam*

Officer af den marokkanske Ouissam Alaouiteorden/*Officier de l'ordre du Ouissam Alaouite*

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager 1914-1922. B.9.1-71.

RA. UM. Akter 1909-1945. J.nr. VIII. 1910.

RA. UM. C.F. Schiöppfes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 18.

DRESING, Rigmor

(30.7.1890-?), sygeplejerske/*infirmière*. Forældre: Grosserer Ferdinand Johannes Emil Andersen, Magda, født Nielsen. Gift 14.3.1918 med Herman Gerald Dresing (12.12.1889-?).

Dresing gjorde frivillig tjeneste som sygeplejerske i *Union des Femmes de France* 1916-1918. Under 2. verdenskrig var Dresing igen aktiv i Frankrig, denne gang i *Société des Secours aux Blessés Militaires*. Hun blev taget til fange af tyskerne og sad interneret i Vittel 1941-44 som fange nr. 479, Front Stallag 101. I 1944 blev hun og 800 andre udvekslet og kom til England. Her meldte Dresing sig til British Red Cross, Montgomeryshire Div. Hendes mand var ansat i det engelske "Royal Army Medical Corps" og deltog i krigen fra 1915; han fik i 1917 det storbritanniske Militærkors.

Dekorationer/Décorations:

Den franske Medaille for erkendtlighed/*Médaille de la reconnaissance française*

Rigmor Dresing. Foto: Rigsarkivet.

Kilder/Sources:

RA. C.F. Schiöppfes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 254, 2542.

ECKERLUND, Eleonora Kirstine

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*. Hun var født Wulff.

Fru Eckerlund, udpeget af Dansk Sygeplejeråd, hvor hun stod som medlem, rejste 9.3.1915 fra København til Paris med den første ambulance til Frankrig; hun og hendes rejsefæller ankom den 13. marts. Hun havde tidligere deltaget i Balkankrigen 1912-1913. I begyndelsen måtte hun og kollegerne arbejde på et lazaret i byen, indtil man kunne påbegynde arbejdet på flodbåden "La Danoise". Senere afgik denne til Lyon, hvorfor Eckerlund og kolleger i juli samme år ophørte med deres gerning i Frankrig; 13.7.1915 tog Eckerlund og Raaschou-Nielsen (se denne) med 12.30-expressen fra Lyon; de skulle med den første danske ambulance til Serbien. Her blev hun til fire måneder efter, at tyskerne stod i landet. Hun afgik efterfølgende til Horserød-lejren og var i juli 1920 i Petrograd med hjemvendte russiske krigsfanger; hun rejste fra Stockholm med disse. Siden kom hun til diverse "hvide" hospitaler i Sydrusland og ved Sortehavet under borgerkrigen mellem "røde" og "hvide".

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1915-1917. B.7.1-B.8.21.
RA. C. F. Schiöppfes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 1946.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.
Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

EGEBJERG, A.

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*.

Frk. Egebjerg virkede som sygeplejerske ved den danske ambulance i Paris.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjælpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjælpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

EKDAL, Einar Ørum

(11.6.1879-10.12.1915), løjtnant/*lieutenant*. Forældre: Oberstløjtnant Niels Marius Ekdal (2.11.1850-26.8.1925), Olga Sørine, født Ørum (29.7.1855-2.12.1928). Ugift.

Ekdal, der var københavner, blev sekondløjtnant i 1901 og løjtnant i 1908. I oktober 1904 rejste han til Siam, hvor han 1.5.1905 blev kaptajn i gendarmerikorpsen; han kunne dog ikke tåle klimaet, hvorfor han rejste hjem i 1909 og fik sin afsked 1910. Han meldte sig til *Légion Etrangère*, hvor han kom i *1er Régiment Etranger* som *sous-lieutenant* pr. 11.11.1910; han blev *lieutenant* 1.11.1912. Fra februar 1911 til juli 1913 lå han ved *1er Régiment Etranger, 10ème compagnie*. Kiær-Andersen (se denne), der gerne udtalte sig firkantet om sine kolleger, skrev, at Ekdal havde "Reputation for Drukkenskab". Fra juli 1913 og frem til sin død var han ved *24ème compagnie*, som han også førte under kampene ved Taza i Marokko 13.6.1914 og 8.-10.12.1915, hvor han faldt ved Djebel Boun M'hris i spidsen for sit kompagni under angreb på en stærkt befæstet klippe-top. Krigskorset samt nedennævnte *citation* blev i juli 1916 sendt til Ekdals fader, og i februar 1918 fulgte gennem den franske legation i København æresdiplomet for faldne.

I Ekdals dødsbo var bl.a. en pakke bånd til medailler, en Marokkomedaille med spænde "Maroc", en Kolonimedaille med

Einar Ørum Ekdal.

Han bærer tilsyneladende sine siamesiske dekorationer. Foto: Rigsarkivet.

spænde "Maroc", officersdekorationen af den marokkanske orden Ouissam Alaouite, to siamesiske dekorationer i et etui samt miniaturer af begge, fire båndsløjfer til dekorationer, et diplom til den marokkanske orden samt et diplom til Marokkomedaillen. Disse effekter blev ligeledes sendt til Ekdals fader.

Ekdals navn står på mindestenen i Rue-
il og i Marselisborg Mindepark.

Le résident général commandant en chef cite à l'ordre des troupes d'occupation du Maroc, les militaires dont les noms suivent qui se sont particulièrement distingués au course de récentes opérations:

EKDAL, Lieutenant à la 24e Compagnie du 1er Etranger. "Tombé glorieusement le 10 Décembre 1915, au combat du Djebel Boun M'hris, à la tête de sa troupe, en l'entraînant à l'attaque d'un piton fortement tenu par l'ennemi".

14 Juin 1916, Rabat, signé: Lyautey.

Dekorationer/Décorations:

Det franske Krigskors 1916/*Croix de guerre*

Den franske Marokkomedaille med spænde "Maroc"/*Médaille commémorative du Maroc, agrafe "Maroc"*

Den franske Kolonimedaille med spænde "Maroc"/*Médaille coloniale, agrafe "Maroc"*

Officer af den marokkanske Ouissam Alaouiteorden/*Officier du Ouissam Alaouite*

Ridder af den siamesiske Kroneorden/*Chevalier de l'ordre de la Couronne de Siam*

Siamesisk jubilæumsmedaille/*Médaille commémorative de Siam*

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris:

- Journalsager. VIII. 12.
- Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.
- Monumentet over de faldne danske frivillige. Rueil. 17.K.8.

RA. C. F. Schiöppfes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 19.

Bibliografi/Bibliographie:

Fortegnelse over indkomne Navne til Monumentet i Marselisborg Mindepark for de i Verdenskrigen faldne Danske. Rettet indtil den 24. December 1931. Politiken 1.1.1916.

ELIASEN, Jules

(?-4.7.1916), legionær/*légionnaire*. Faderen var C. Eliassen.

Jules Eliasens fader ejede Damhuskroen uden for København. Sønnen rejste med tre danskere til Frankrig for at lade sig indrullere i *Légion Etrangère*; turen gik over London-Folkestone-Boulogne-Paris-Orléans. Eliassen var i 1915-1916 ved *2ème Régiment de Marche, bataillon G, 4ème compagnie, 1ère section*. Eliassen synes at have været en frisk fyr, der i sine breve hjem var meget fikseret på at få en medaille; når krigen var forbi, ville alle frivillige få en medaille, men han ville gerne have en for et eller andet, inden den var slut. Han skrev også en del om at blive underofficer og officer. På et tidspunkt var de seks danske legionærer, der spadserede langs floden i Orléans; her reddede Eliassen en dreng fra at drukne; han forventede en

redningsmedaille for dåden. I juni 1915 afgik Eliassen med otte andre danske fra Orléans mod Arras. Ved fronten mødte han en dansk sergent Sørensen, måske Hugo Sørensen (se denne); en af Eliasens soldaterkammerater var i øvrigt Carl Sørensen (se denne). 25.9.1915 er han med i den franske offensiv i Champagne, hvor tyskerne bliver slået tilbage. I slutningen af november samme år mente han, at det ikke ville vare længe, førend han fik Krigskorset; samtidig forstod han ikke, hvorfor han ikke havde fået en redningsmedaille fra Orléans.

Eliassen skrev 10.3.1916 til kammerherre Bernhoff: "... Det er i allerhøjeste Grad uforskammet, hvad man her maa høre og tage imod, havde jeg vidst det dengang jeg havde min Frihed, skulde jeg ikke have engageret mig her ... man er ikke Skyld i at man ikke kan tale fransk ... De har lovet mig Rednings-Medaillen og Penge, men jeg har aldrig set saa meget som Skyggen af det ... Her er Folk som commanderer over os Frivillige, som sikkert hører hjemme i et Tugthus ...". Eliasens sidste brev fra fronten er dateret 29.6.1916. 1.7.1916 begyndte et nyt slag ved Somme, hvor franskmænd og englændere gik i offensiven; få dage senere faldt Eliassen ved Belloy-en-Santerre. Hans navn står på mindestenen i Rueil og på monumentet i Marselisborg Mindepark.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

Bibliografi/Bibliographie:

Fortegnelse over indkomne Navne til Monumentet i Marselisborg Mindepark for de i Verdenskrigen faldne Danske. Rettet indtil den 24. December 1931.

Nielsen, Harald (Udg.): Danske Soldaterbreve. Bd. 1. København 1917.

ENGELSTED-ZIMMERMANN, Karen
(?-?), sygeplejerske/*infirmière*.

Frk. Zimmermann, der virkede som sygeplejerske på Rigshospitalet i København, rejste 17.4.1915 med den danske ambulance til Frankrig. Hun skulle de næste fire år arbejde dernede, idet hun var med i Le Tréport og Paris lige til lukningen af det danske hospital i 1919. Hun fandt i de følgende år fortsat beskæftigelse i Paris gennem Dansk Sygeplejeråds bureau i byen.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

Tidsskrift for Sygepleje nr. 19 oktober 1914, nr. 22 november 1919, nr. 7 april 1921.

Ugeskrift for Læger nr. 8 20.2.1919.

ESKILDSEN, Eskild Holm

(8.2.1889-17.6.1919), læge/*médecin*. Forældre: Ernst Holm Eskildsen, Anna, født Jensen. Gift med Nelly Johanne Andersen 8.2.1917.

Eskildsen var læge ved den danske ambulance i Paris fra april 1917 til oktober 1918.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1915-1917. B.7.1-B.8.21.

Bibliographie/Bibliographie:

Christophersen, V. & Johansson, J.W.S.: Den danske Lægestand 1915-1925. København 1925.

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

ESKILDSEN, Nelly Johanne

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*. Født Andersen. Gift med læge Eskild Holm Eskildsen (se denne) 8.2.1917.

Fru Eskildsen virkede som sygeplejerske i Paris og fødte her en datter 25.12.1917.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1915-1917. B.7.1-B.8.21.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

FENGER, Douglas Irvine

(19.7.1885-?), legionær/*légionnaire*. Forældre: Civilingeniør Johannes Ewald Fenger, Janet, født Brand Irvine. Gift 7.10.1922 med Vibeke Schou Schiøler, ægteskabet opløst. Gift 28.10.1930 med Aase Hasselbalch-Larsen.

Fenger, der var født i København, var handelsuddannet og var i 1906-1907 dansk konsulssekretær i Rouen. I årene 1907-1914 var han kontorchef i et mæglerfirma i Rouen. Fenger meldte sig i 1915 til *Légion Etrangère* og fik *matricule n° 36474*. I 1916 lå han ved *1er Régiment Etranger, 10ème compagnie*. I april 1918 blev Fenger hårdt såret ved Amiens og fik senere venstre ben amputeret. Efter et længere hospitalsophold tiltrådte han en stilling i Paris som leder af rederiafdelingen i et dansk firma. Efterfølgende blev Fenger direktør for et fransk befragtningsselskab i Paris. I 1936 vendte han tilbage til Rouen for at tiltræde en stilling i et skibsmæglerfirma. I 1939 blev Fenger udnævnt til kgl. dansk konsul i Rouen.

I årene 1923-1935 var Fenger medlem af menighedsrådet for den danske kirke i Paris og regnskabsfører for de danske sygeplejerskers bureau i Paris.

Dekorationer/Décorations:

Ridder af Dannebrog 10.3.1950/*Chevalier de l'ordre du Dannebrog*

Ridder af den franske Æreslegion 30.1.1950/*Chevalier de la Légion d'honneur*

Den franske Militærmedaille/*Médaille militaire*

Det franske Krigskors med en palme og to stjerner/*Croix de guerre avec une palme et deux étoiles*
Ridder af den franske maritime Fortjenstorden
22.10.1947/*Chevalier de l'Ordre du Mérite maritime*

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris:

- Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.
- Monumentet over de faldne danske frivillige. Rucil. 17.K.8.
- Rucil-Fonden. Understøttelser. 17.K.8.b.

Ordenskapitlet: Levnedsbetretning.

Bibliografi/Bibliographie:

Kornrup, Bjørn: De kongelige danske Ridderordener og Medailler. København 1954.
Politiken 3.3.1919.

FEVEILE, Viggo

(6.6.1896-1973), legionær/*légionnaire*. Forældre: Læge Axel Frederik Haxthausen Feveile (15.1.1867-1947), Caroline Jensine Elisabeth, født Schjerbeck (26.3.1869-?).

Feveile boede i Frankrig ved krigsudbruddet og meldte sig som frivillig i *Légion Etrangère* samme med vennen Fjerdingstad (se denne), kaldet "Fjerten". De to venner kom i slutningen af august 1914 til Lyon for at få en nødtørftig uddannelse i våbenbrug m.m. Feveile fik *matricule n° 1546* og stod sammen med sin ven i *1er Régiment Etranger, 4ème compagnie*. Feveile holdt af at eksercere, men havde ikke for høje tanker om sine frivillige kolleger. "De fleste af dem var for resten nogle rædselsfulde bøller. Skulde vi nu kæmpe sammen med det Slæng? Fy for Satan. Vi havde ikke fine Fornemmelser, men det var klart at disse Mennesker ikke kunne bruges til andet end Kanonføde". Sergenterne stod heller ikke i høj kurs hos den unge dansker. "De andre Sergenter er nogle Dossier, 2 af dem har lige været en Uge i Arrest 1 af dem er Halvidiot 1 er ualmindelig dum". Under opholdet i Lyon traf Feveile redaktør Franz von Jessen; den unge frivillige

kendte også Prior fra den danske koloni i Paris, idet Prior havde lånt Feveile 50 francs. Der blev arbejdet ni timer om dagen, og Feveile havde tilsyneladende et afslappet forhold til de farer, der lurede ved fronten. "Dødsfaren er ualmindelig ringe, det har jeg observeret paa de Manøvrer vi har gjort". Han ændrede opfattelse, da han og Fjerdingstad kom til fronten i november 1914; her blev han siden maskingeværskytte, *soldat mitrailleur*, under den danske kaptajn Wetterstrøm (se denne).

"Jeg kan ikke nægte, at Krig er noget anderledes end jeg havde ventet det". Således var ordene hjem, efter at Feveile havde ligget fire dage i første linie. Han arbejdede i seks timer og stod på vagt i tolv. Da han havde prøvet et granatangreb, skrev han: "Det er ikke morsomt det her, og vi ønsker ofte begge to at vi var hjemme, men Fjerdingstad kan ikke blive reformeret, han er for gammel". Feveile var dog senere ved godt mod. "Jeg er til stadighed glad og tilfreds med Soldaterlivet og nyder ikke at være blevet vasket i de sidste 14 Dage og jeg vasker mig ikke før Juleaften...". Han stod nu i *1er Régiment Etranger, bataillon D 4, 2ème Régiment de Marche*.

Efter nytår 1915 ændredes Feveiles holdning til soldaterlivet endnu engang. "Lusene sidder i Kager over hele Kroppen og til Stadighed er man halv gennemblødt, men Lusene er det værste. Hvis vi kan blive reformerede kommer vi snart hjem. Krigen varer jo Aar endnu. Fjert er ogsaa ked af at spille sin Ungdom paa et saa meningsløst Liv i Skyttegravene ... Soldaterne her er jo nogle slemme Børster de fleste af dem ... Krigen er noget Skidt ... Lad mig komme i et koghedt Bad og blive fri for alt det Lort". I marts 1915 havde Feveile hørt om planerne om en ændring i Legionens sammensætning. "... om Regimentsforandringen har vi intet hørt, men

der er stærk Discussion i et af Kamrene for at omdanne Legionen, som de overfalder saa det er næsten en Skam at gaa med som Frivillig". Feveile var nu blevet foreslået som bombekaster; ved angreb skulle han være med blandt de første for at splitte fjendens rækker i skyttegravene. Han havde på dette tidspunkt fundet fem danske i en anden bataillon.

Legionens angreb ved Neuville-St-Vaast 9.5.1915, hvori flere danske deltog, skrev Feveile hjem om. Hele regimentet lå i de tre første linier; Feveile lå i anden linie med mitrailleusen. Under angrebet blev han såret i låret. "Et Sted laa en. Jeg kunde huske ham fra om Morgen. Da sad han blev i Løbegraven. Han syntes allerede dengang døende. Han havde faaet Ryggen revet op af en Granatstump, man kunde se Lungerne. I hans Ben var en dyb Flænge, og Blodet løb fra et Saar i Panden. Nu 7 Timer efter sad han der forbunden, men viet til Døden. Han frøs og jeg lagde en Sæk over ham". Feveile krøb væk sammen med en såret kammerat. Siden sov han et par timer. De to kammerater humpede videre og brugte geværerne som krykker. Efter et par kilometer nåede de frem til et lasaret, hvor de blev forbundne. Feveile blev med andre sårede i bil kørt til en stationsby, og efter to dage gik turen med jernbane til *Hôpital N° 13* i Guingamp, Bretagne; her lå han med tre danskere og to svenskere. Feveile kom 4.6.1915 til *Hôpital Auxiliaire N° 280* i Paris.

I juli kom Feveile til Lyon og derfra til La Valbonne, som Feveile omtalte som en lille landsby med nogle få hundrede indbyggere, men med mange tusinde soldater. 2.000 ark skrivepapir blev uddelt hver aften. Feveile lå nu ved *1er Régiment Etranger, 1ère compagnie*. "Vi har megen og ofte ret anstrængende Exercis, baade om Natten og om Dagen". Feveile havde endnu ikke fået den nye lyseblå uniform. Hans

regiment stod ved Arras, og dele af det lå ved Dardanellerne. Feveile omtaler Th. Henningsen (se denne), men det er uklart, om de havde mødt hinanden.

I slutningen af august 1915 skrev Feveile hjem fra Lyon, at han ventede at blive reformeret, d.v.s. hjemsendt; han bestilte ingenting og lå nu ved *5ème compagnie*. Han havde mødt en anden dansk legionær ved navn Jørgensen, men fornavnet er desværre ikke nævnt. Hjemme skulle Feveiles moder have løbet den franske legation i København på dørene og forklaret, at sønnen havde ofret tilstrækkeligt for Frankrig; han måtte løses fra sin kontrakt med Legionen. I 1916 blev Feveile hjemsendt; han bosatte sig i Béthune (Pas-de-Calais), hvor han virkede som arkitekt 1920-1925. Siden bosatte han sig i Marseille, og han blev naturaliseret franskmand i 1928. Under 2. verdenskrig måtte Feveile igen trække i fransk uniform.

En anekdote fortæller, at Feveile på et tidspunkt aflagde besøg på Klitgården i Skagen hos Christian X. Kongen var meget venlig og spurgte: "Sig mig, Feveile, hvor blev De såret?" Feveile misforstod spørgsmålet og svarede: "I enden, Deres Majestæt".

Dekorationer/*Décorations*:

Det franske Krigskors/*Croix de guerre*

Kilder/*Sources*:

RA. UM. Représentation. Gesandtskabet i Paris:

- Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.
- Monumentet over de faldne danske frivillige. Rueil. 17.K.8.

Breve fra Viggo Feveile til hans forældre 30.8.1914-28.8.1915. Privateje.

Bibliografi/*Bibliographie*:

Fjerdingstad, Christian: Escapade dans le passé ou la vie d'un Danois en France. Eds. du Rocher. 1967.

Illustreret Tidende 30.1.1916, 7.5.1916.

Politiken 20.7.1915, 3.3.1919.

Vendssyssel Tidende 29.7.1956.

FJERDINGSTAD, Carl Christian

(30.8.1891-1968), legionær/*légionnaire*. Forældre: Fyrmester Fjerdingstad, moder født Zoynler.

Fjerdingstad blev født på Christiansø, hvor faderen var fyrmester. Familien flyttede få år senere til Nordjylland, da faderen blev forflyttet. Fjerdingstad arbejdede som sølvsmed i Skagen, hvor han blev ven med Viggo Feveile (se denne). Da denne tog til Paris, fulgte Fjerdingstad efter; rejsen til Paris varede en uge og gik over Tyskland, Holland og Belgien. Vel fremme i Paris gik Fjerdingstad og Feveile til *Les Invalides* for at melde sig som frivillige til hæren; mange udlændinge stod i kø her. De opgav at vente og fandt, at de kunne komme tilbage en uges tid senere. Det gjorde de da; det var i august 1914. De fik togbilletter til Lyon og fik straks udleveret uniformer og våben. Fjerdingstad stod i *Légion Etrangère, 1er Régiment Etranger, 4ème compagnie*. Han blev bombekaster og venen Feveile blev mitrailleuseskytte. Fjerdingstad nævner, at der var 15 skandinaver i hans regiment. Fra Lyon gik turen siden til Avignon, hvorfra man i november 1914 afgik til fronten i Champagne. Hertil ankom man kl. 5 om morgenen den 21.12.1914 efter en hård march på 20 km ad frygtelige veje i øsende regn. 21.-26.12.1914 lå han i de forreste skyttegrave og deltog i de hårde kampe. Efter nytår hvilede man ud i ni-ti dage bag fronten. Fra 5.1.1915 var Fjerdingstad atter ved fronten, både i første og anden linie; han var sammen med Feveile. De deltog begge i kampen ved Neuville-St-Vaast 9.5.1915. Her blev alle skandinaverne enten dræbt eller såret ifølge Fjerdingstad; Feveile blev som nævnt såret. Selv fik Fjerdingstad om aftenen en kugle i knæet og blev opereret ved fronten. Fjerdingstad beskrev kampen ved Neuville-St-Vaast i et brev af 18.11.1915 til en bekendt i Skagen. "Vort Compagni kom tilfældigt til at staa ved siden af den Mitra-

Carl Christian Fjerdingstad.
Han bærer Militærmedaillen. Foto: Hjemmet.

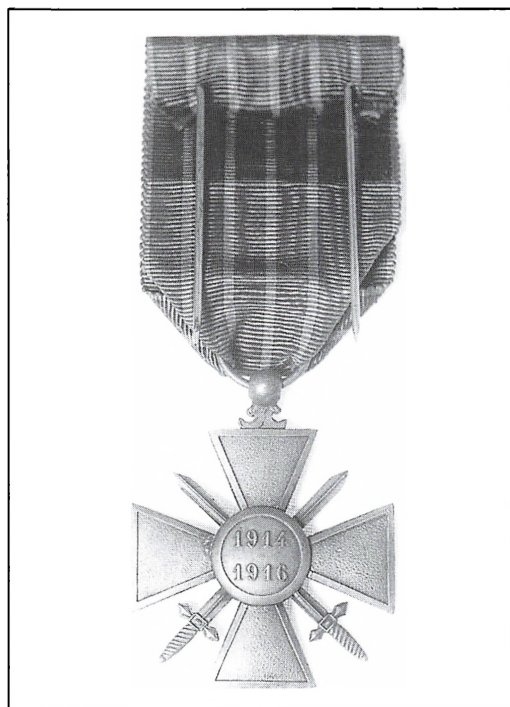
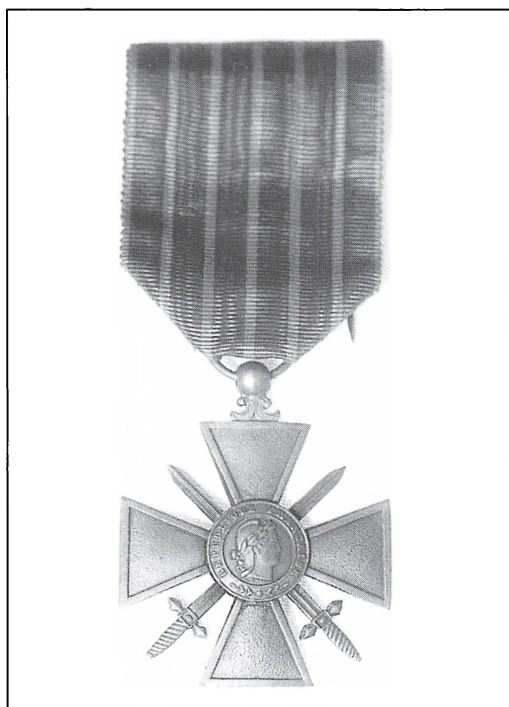
lieusesection, hvor Viggo F. og de andre danskere var. Vi kunde dog ikke tale sammen, da Kanonbulderet var ganske overvældende, men jeg kunne dog se, at alle Skandinaverne saa ud til at være ved godt Mod, paa en lille Sjælland nær, der stod og fik sit Fadervor galt i Halsen. Saa sagtede Kanonilden, og jeg tog en rørende Afsked med de andre, da de skulde angribe lidt længere oppe. De sidste Ord, jeg hørte kom fra Sjællænderen "Om en halv Time er der sikkert flere af os, der ikke længere er blandt de levendes Tal". Ja vend... fik jeg lige svaret, da Kanonilden tog fat somom 1000 Djævole var sluppet løs. 20 Minutter efter var Mitralieusesectionen oprevet, og Sjællænderen var den eneste uskadte, han havde nemlig gemt sig i Tren-

chen, saa der kan man da se, at et Fadervor er paa sin Plads lige før Slaget. Jeg har i det hele taget aldrig hørt saa mange Bønner som den Dag. Efter at vi havde stormet 4-5 Km frem gennem Schrapnelsbyger og Mitralieuseild, havnede vort Compagni eller de sørgelige Rester deraf i en Lande-vejsgrøft....., og Lig og saarede laa i Dyn-ger til alle Steder ... Der laa en Svejtsjer ved siden af mig, han havde Øret skudt af og Ansigtet fuldt af Blod, men han skød dog videre til han fik Rygraden knust af en Granatstump”.

Siden kom Fjerdingstad på hospital i Poitiers, hvor han lå i fire måneder med 40 i feber om aftenen. Han kom i december 1915 på *Dépôt de convalescents* i Poitiers og kunne nu gå ved hjælp af krykker. Han lå på hospital i 9 måneder. Fra Poitiers tog Fjerdingstad til Paris, hvor han tilbragte et par uger. Så tog han til Le Havre og kom til København for at ende i Skagen. I 1916 blev Fjerdingstad hjemsendt fra legionen.

Fjerdingstad omtaler, at regimentsfanen fik Krigskorset og senere Æreslegionen.

Påskyndet af venner begyndte Fjerdingstad nu at holde foredrag om krigen i provinsen. Han kom også til København og talte for fyldte sale. Overskudet fra foredragene gik til sårede franske soldater; pengene gav Fjerdingstad til Frankrigs minister i København, Bapst. Fjerdingstad fandt ud af, at han lige så godt selv kunne tjene penge på foredragene. I Oslo holdt han tre foredrag til 4.000 kr. pr. foredrag. Han tjente godt. Bapst var tilfreds med Fjerdingstads propaganda og bad ham rejse til Frankrig for at få nye indtryk til fortsatte foredrag. Turen gik over England til Paris. Fjerdingstad blev dog i byen for at arbejde som sølvsmed og vendte først hjem mod slutningen af krigen. Han tog tilbage til Paris ved krigens afslutning, fordi folk hjemme i tog og sporvogne så skævt til hans stive ben og gjorde bemærkninger om det. Fjerdingstad bosatte sig i l'Isle-Adam

Carl Christian Fjerdingstads Krigskors, avers og revers. Privateje.

(Seine-et-Oise). Han giftede sig med en hollænder og fik en datter.

Medio december 1924 fik den danske legation i Paris en henvendelse fra det franske Udenrigsministerium. Ministeriet ville forhøre sig, om der fra dansk side var nogen indvendinger mod, at Fjerdingstad fik Æreslegionen for krigsfortjenester. Fra dansk side var der ingen hindringer for dekoreringsen af Fjerdingstad; legationen i Paris berettede hjem til København, at Fjerdingstad var frivillig krigsdeltager og hårdt såret. Han blev ridder af Æreslegionen.

Dekorationer/Décorations:

Ridder af den franske Æreslegion/*Chevalier de la Légion d'honneur*

Den franske Militærmedaille/*Médaille militaire*

Det franske Krigskors/*Croix de guerre*

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris:

- Korrespondancesager. 1914-1922. B. 9.1-71.
- Rueil-Fonden. Understøttelser. 17.K.8.b.

RA. UM. Akter 1909-1945. J.nr. 49.K.139.

Brev i privateje.

Bibliografi/Bibliographie:

Fjerdingstad, Christian: Escapade dans le passé ou la vie d'un Danois en France. Eds. du Rocher. 1967.

Hjemmet 21.12.1987.

Politiken 3.3.1919.

Skagen Avis 1.5.1923.

Vendssyssel Tidende 5.1.1915, 15.1.1915, 28.9.1916.

FLECKNER, Louise

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*.

Fleckner arbejdede en tid ved den danske ambulance i Paris. Hun var medlem af Dansk Sygeplejeråd og blev efter krigen medlem af De Allieredes Danske Vaabenfæller.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjælpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjælpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

De Allieredes Danske Vaabenfæller nr. 2 15.11.1920.

FRANSEN, Viktor

(1896-?), legionær/*légiionnaire*.

Lige fyldt 18 år kom Viktor Frandsen til Paris i forsommeren 1914; han kom fra en embedsmandsfamilie. Den unge mand lod sig indskrive på et hvervekontor 3.8.1914, og efter en hurtig undersøgelse blev han og en ven erklæret for egnede og blev optaget i *Légion Etrangère*. De rejste til Lyon for at påbegynde den militære uddannelse. Deres bataillon dannedes i Avignon, hvorfra de i november 1914 blev sendt til fronten. I marts 1915 blev Frandsen forflyttet til mitrailleusekompagniet, hvor også Wetterstrøm (se denne) var. Frandsen deltog i slaget ved Arras 9.5.1915; hans regiment angreb om morgenen, og han blev såret af en kugle, der gik gennem låret. Han blev overført til et hospital i Guingamp, hvor der lå to andre danskere. I sommeren 1915 lå han i øvelseslejren La Valbonne. 1.9.1915 blev han hjemsendt fra Lyon, og i oktober vendte han tilbage til Danmark.

Bibliografi/Bibliographie:

Nielsen, Harald (Udg.): Danske Soldaterbreve. Bd. 1. København 1917.

FREDERIKSEN, Emma Christine

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*.

Frk. Frederiksen arbejdede på det danske hospital i Le Tréport; hun var med den danske ambulance, der afgik fra København 17.4.1915. Krigserfaring havde hun indhentet på Balkan under krigen i 1912-1913. Frederiksen var medlem af Dansk Sygeplejeråd.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjælpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjælpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

FUNDER, Helga

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*.

Frk. Funder havde som nogle af sine kolleger erfaringer fra Balkankrigen 1912-1913, da hun 17.4.1915 afgik fra København med den danske ambulance til Le Tréport. Hun modtog i 1914 en græsk erindringsmedaille med diplom, overrakt af enkedronning Olga, for sin indsats i Balkankrigen. Funder arbejdede siden ved den danske regerings komité til forplejning af syge krigsfanger og modtog herfor Dansk Røde Kors' mindetegn for krigsfangehjælp 1914-1919.

Dekorationer/Décorations:

Dansk Røde Kors' mindetegn for krigsfangehjælp 1914-1919/*Médaille commémorative de la Croix-Rouge Danoise pour aide aux prisonniers de guerre 1914-1919*
Græsk erindringsmedaille/*Médaille commémorative grecque*

Kilder/Sources:

RA. Private institutioner. Dansk Røde Kors. Nr. 794.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjelpeambulanceskomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

Tidsskrift for Sygepleje nr. 7 april 1914, nr. 9 maj 1915.

FØNS, Charles

(?-4.7.1916), legionær/*légionnaire*.

Føns er sandsynligvis identisk med den Fentz og Fens, der nævnes i nogle kilder. Et æresdiplom for faldne på ærens mark blev 24.7.1917 tilsendt den franske legation i København til videregivelse til Føns' efterladte. Han fik en *citation à l'ordre de la Division*. Føns er omtalt på mindestenen i Rueil og i Marselisborg mindepark.

Dekorationer/Décorations:

Den franske Militærmedaille/*Médaille militaire à titre posthume*

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris:

- Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.
- Monumentet over de faldne danske frivillige. Rueil. 17.K.8.

GRAVESEN, Henny

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*.

Frk. Gravesen havde deltaget i Balkankrigen 1912-1913 og havde således krigserfaring, da hun deltog i den første danske ambulance til Frankrig. Hun rejste 9.3.1915 og ankom til byernes by fire dage senere for at gøre tjeneste på flodbåden "*La Danoise*". Indtil formalia var i orden, måtte hun og kollegerne arbejde på et lazaret i Paris. Da båden senere afgik til Lyon, blev opgaven for Gravesen og hendes tre sygeplejerskekolleger fagligt utilfredsstillende. Hun arbejdede i Lyon indtil juli 1915, hvorefter også hun afgik med den danske ambulance til Serbien.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjelpeambulanceskomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

GRØNVOLD, Carl Johan Rasmus

(9.2.1876-?), legionær/*légionnaire*. Forældre: Kusk J.C.H. Grønvold og hustru Maren.

Grønvold var født i Vordingborg. Han kom til Paris i 1900 og arbejdede som snedker; han var fransk gift og havde tre børn. Ved krigsudbruddet meldte han sig som frivillig; hustruen arbejdede på fabrik for at tjene til familiens ophold, medens han var soldat. Han meldte sig til *Légion Etrangère*, fik *matricule n° 27102* og kom i *5ème Armée, 32ème Corps, bataillon C, 2ème compagnie, 3ème section*. I december 1916 søgte han uden held om at blive overført til en fabrik, der arbejdede for krigsindustrien. I januar 1918 blev han af Valdemar Rasmussen (se denne) anbefalet som tolk til krigsfangelejren i Aurillac, hvor dansk-sindede slesvigere i tysk uniform var samlede; på dette tidspunkt lå Grønvold ved *1er Régiment Etranger, 2ème bataillon, 7ème compagnie*.

I sommeren 1918 lå han med sit regiment ved Paris; han havde fast køkkentjeneste, var trætt, deprimeret og havde dårlige nerver. Han tog derfor til Paris for at se sin hustru og sine børn. Da han næste dag kom tilbage, var regimentet draget til fronten. Han blev fængslet og sad tre uger, inden han flygtede til Paris, hvor han boede hos sin familie en uges tid; så blev han afhentet af en gendarm. I september 1918 skulle han så stilles for en krigsret. Det danske gesandtskab i Paris gjorde opmærksom på Grønvolds indsats for Frankrig: Han havde Krigskorset og flere citationer; krigsretten burde tage hensyn til dette og til hans psykiske tilstand. Desværre ses udfaldet af sagen ikke. Dog må det være gået fornuftigt, idet Grønvold også efter krigen var bosat med sin familie i Paris.

Dekorationer/*Décorations*:

Det franske Krigskors/*Croix de guerre*

Kilder/*Sources*:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris:

- Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.
- Monumentet over de faldne danske frivillige. Rueil. 17.K.8.

RA. Privatarkiver. Nr. 6511. Paul Verrier. Lister over og korrespondance om krigsfanger. 62-3 II.

GRAABECH, Ida Marie

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*.

Frk. Graabech, medlem af Dansk Sygeplejeråd, arbejdede efter krigsudbruddet på et hospital i Bruxelles. Hun rejste med den danske ambulance til Le Tréport; der var afgang fra København 17.4.1915. Efter krigen var hun beskæftiget gennem det danske sygeplejebureau i Paris.

Bibliografi/*Bibliographie*:

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjelpt ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

Tidsskrift for Sygepleje nr. 17 september 1914, nr. 22 november 1919, nr. 8 april 1920, nr. 12 juni 1920, nr. 4 februar 1921.

GUILDAL, Poul Robert Thaning Goldschmidt

(2.3.1882-26.12.1950), overlæge/*médecin-chef*. Forældre: Fabrikejer Jakob P. G. Guildal (1.12.1855-21.12.1921), Nancy, født Thaning (1.7.1857-10.9.1918). Gift med Anna Lassen (død 13.6.1967) 12.12.1935.

Guildal var overlæge og chef for den danske ambulance i Le Tréport og Paris fra september 1915 til marts 1916. Som chef-læge blev han ridder af Æreslegionen. "Hans Dekoration skyldtes udelukkende den Omstændighed, at han tilfældigvis var Médecin-Chef under Inaugurationen", skrev hospitalets direktrice fru Tscherning (se denne) til journalisten Andreas Vinding. Efter krigen var Guildal med til at grundlægge De Allieredes Danske Våbenfæller (se denne) og var næstformand her. De franske myndigheder har formentlig haft forbindelse til Guildal i tiden op til 2.

Poul Guildal (tv.) og Aage Berntsen.

To læger fra den danske ambulance i Frankrig, fotograferet ved Hjemmet for Vansføre på Toldbodvej i København. Her blev de kolleger fra 1925. Foto: Nordfoto.

verdenskrig, ligesom det var tilfældet med N.O.U. Juhl (se denne). Han fik efter den tyske besættelse af Danmark tildelt officersdekorationen af Æreslegionen grundet sine fortjenester for Frankrig af den franske general Koenig på den franske ambassade i København 18.10.1946.

Dekorationer/Décorations:

Ridder af den franske Æreslegion 2.2.1916/*Chevalier de la Légion d'honneur*

Officer af den franske Æreslegion 18.10.1946/*Officier de la Légion d'honneur*

Kilder/Sources:

RA. C. F. Schiöppfes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 462.

RA. Privatarkiver. Nr. 6971. Andreas Vinding.

Bibliografi/Bibliographie:

Christophersen, V. & Johansson, J.W.S.: Den danske Lægestand 1915-1925. København 1925.

Dansk Hjelpeambulanceskomité (Udg.): De danske Hjelpeambulanter 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

De Allieredes Danske Vaabenfæller prøvenr. 15.9.1920, nr. 2 15.11.1920.

HAGE, Torben

(3.5.1880-23.3.1961), kaptajn/*capitaine*. Søn af A. Hage. Gift med: Magna Kaufmann 17.3.1914.

Hage gjorde frivillig tjeneste som løjtnant i *Légion Etrangère* 1.1.-31.12.1912 i Marokko, hvor han deltog i 15 kampe, træfninger og skærmydsler. For sin indsats her modtog han Marokkomedaillen og Kolonimedaillen. Han blev i februar 1918 udsendt til Paris for at oprette og lede Dansk Røde Kors' krigsfangenhjælp i Frankrig indtil juli 1920. Han modtog Æreslegionens ridderdekoration 11.11.1920 foran franske troppeafdelinger i Metz, hvor han på det tidspunkt gjorde tjeneste ved 42. division og ved 16. jægerbataillon. Efter verdenskrigen modtog Hage Dansk Røde Kors' mindetegn for krigsfan-

Torben Hage.

Han bærer ridderkorset af Dannebrogordenen og Dansk Røde Kors' mindetegn for krigsfangenhjælp 1914-1919. Foto: Nordfoto.

gehjælp 1914-1919. I 1926 fik han det ungarske Røde Kors brystkors.

Dekorationer/Décorations:

Dansk Røde Kors' mindetegn for krigsfangenhjælp 1914-1919/*Médaille commémorative de la Croix-Rouge Danoise pour aide aux prisonniers de guerre 1914-1919*

Ridder af den franske Æreslegion, dekret 20.9.1920/*Chevalier de la Légion d'honneur*

Den franske Kolonimédaille/*Médaille coloniale*

Den franske Marokkomédaille/*Médaille commémorative du Maroc*

Det ungarske Røde Kors brystkors/*Croix de la Croix Rouge Hongroise*

Kilder/Sources:

RA. UM. Private institutioner. Dansk Røde Kors. Nr. 794.

RA. UM. C.F. Schiöppfes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 3.

RA. UM. Gruppeordnede sager. 1909-1945. J.nr. 49. Z.31. Ungarsk Røde Kors Dekorationer.

HALLAS, Ejgil Alexis

(21.5.1882-5.9.1961), læge/*médecin*. Forældre: Pastor Axel Carl Frederik August Hallas, Margrethe Erasmie, født Myhre.

Hallas, der var født i Vejle, var under Balkankrigen chef for XIII reservehospital i Beograd november 1912-januar 1913 og igen i juni-juli 1913. Han var reservelæge ved den danske ambulance i Le Tréport juli-august 1915, fra 1. august som chef. Han vendte hjem kort før ambulancens flytning til Paris. Efter krigen var han på studierejser i Frankrig i 1922 og 1924.

Dekorationer/Décorations:

Kommandør af den serbiske St. Sava-orden januar 1913/*Commandeur de l'ordre de St-Sava de Serbie*
Serbisk Røde Kors-medaille august 1913/*Médaille de la Croix-Rouge de Serbie*

Kilder/Sources:

RA. C. F. Schiöpffes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed tjeneste 1815-1965: Nr. 112.

Bibliografi/Bibliographie:

Christophersen, V. & Johansson, J.W.S.: Den danske Lægestand 1915-1925. København 1925.

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å..

HANSEN, Adolph Christian

(1887-1.2.1915), legionær/*légonnaire*. Plejemor fru Marie Andersen, København.

Hansen meldte sig som frivillig i 1914 og kom til 2ème *Régiment Etranger* i Orléans. Han blev dødelig såret ved Châlons-sur-Marne. Et æresdiplom for faldne på ærens mark blev 24.7.1917 sendt til Frankrigs legation i København til videreforsendelse til Hansens efterladte.

Der er i kilderne en vis forvirring om frivillige med navnet Hansen. A. C. Hansen forveksles tilsyneladende med nedennævnte H. P. Hansen. Der omtales også en A. Hansen, der blev såret under slagene ved Arras og Champagne og efterfølgende

kom til La Valbonne; han faldt ved Moronvilliers.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer: Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

HANSEN, Hans Peter

(31.1.1887-1.2.1915), legionær/*légonnaire*. Forældre: Rasmus Hansen og hustru Kathrine.

Hansen var født i Odense; i 1909 arbejdede han som brygger i Luxembourg. Samme år meldte han sig for de sædvanlige fem år til *Légion Etrangère*; her udløb hans kontrakt 19.6.1914. Han gentegnede sig for krigens varighed 17.10.1914 i Montbéliard og kom i 1er *Régiment Etranger*. Hansen fik en *citation à l'ordre du Régiment*. Hans soldaterbøger og Marokkomedaille blev i slutningen af februar 1916 sendt til Udenrigsministeriet i København til videreforsendelse til familien. Det franske æresdiplom for faldne på ærens mark blev 24.7.1917 sendt til den franske legation i København; herfra skulle det sendes videre til Hansens efterladte. Hans navn er nævnt på mindestenen i Rueil.

Dekorationer/Décorations:

Den franske Militærmedaille/*Médaille militaire à titre posthume*

Den franske Marokkomedaille/*Médaille commémorative du Maroc*

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer: Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

HANSEN, Louise

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*.

Frk. Hansen, der var medlem af Dansk Sygeplejeråd, arbejdede ved den danske ambulance i Paris 1916-1917. Hun stod efter krigen i De Allieredes Danske Vaabenfæller og arbejdede på Kommunehospitalet i København.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

De Allieredes Danske Vaabenfæller nr. 2 15.11.1920. Ugeskrift for Læger nr. 8 20.2.1919.

HANSEN, Nikoline

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*.

Frk. Hansen var ved den danske ambulance i Paris, udpeget af Dansk Sygeplejeråd.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

HASSELRIIS, Agnes Sørine Th.

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*. Gift med læge Viggo Jacobæus Teisen 1921.

Hasselriis var ansat ved Dansk Sygeplejeråds bureau på Frederiksberg; i 1917 kom hun til den danske ambulance i Paris. Hun synes at have opholdt sig i byen i mindst et par år efter krigen.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

Petersen, Esther: Over grænser - om danske sygeplejerskers arbejde og studier i udlandet 1899-1940. Dansk Sygeplejeråd 1990.

Tidsskrift for Sygepleje nr. 7 april 1918, nr. 7 april 1921, nr. 15 august 1921.

HASSELRIIS, Jenny Sørine

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*

Hasselriis var ved den danske ambulance i Paris. I 1920 var hun blandt de første medlemmer af De Allieredes Danske Vaabenfæller og var ansat på Frederiksberg

Hospital. Også hun var medlem af Dansk Sygeplejeråd.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

Tidsskrift for Sygepleje nr. 3 februar 1919.

HEEGAARD, Anker

(?-?), legionær/*légionnaire*. Moderen var Jutta Jensen, født Heegaard.

Heegaard kom fra Vordingborg. Han meldte sig for krigens varighed i *Légion Etrangère*, hvor han kom i *1er Régiment Etranger med matricule no 14290*. Omkring 1917 lå han ved *2ème Régiment Etranger, 9ème compagnie* i Fez (Marokko). Valdemar Rasmussen (se denne) foreslog, uden at kende Heegaard, denne som tolk for de slesvigske krigsfanger i lejren i Aurillac

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

RA. Privatarkiver. Nr. 6511. Paul Verrier. Lister over og korrespondance om krigsfanger. 62-3 II.

HENNINGSEN, Thorkild

(7.2.1884-27.1.1931) frivillig i Fransk Røde Kors/*Volontaire dans la Croix-Rouge Française*. Forældre: Maler Frants Henningsen (1850-1908), Thora, født Vermehren (1859-1943). Gift 5.2.1919 med Grete Ewald (23.10.1896-11.2.1970).

Henningsen, der var arkitekt, opholdt sig fra 1912 i Paris. Under krigen meldte han sig til Røde Kors og arbejdede bag linierne et par år. Han opholdt sig i Paris til 1919.

Bibliografi/Bibliographie:

Bernhøft, H. A.: Under Krigen og Freden (*Jessen, Franz von (red.):* Danske i Paris gennem Tiderne. Bd. 2:2. 1870-1935. København 1938).

HEYN, Jens Valdemar

(25.5.1888-?), legionær/*légionnaire*. Forældre: Skomager Ehlers Heyn, Ane Elisabeth, født Hansen.

Heyn var født i Sønder Ørslev, Idestrup sogn, på Falster. Han meldte sig til *Légion Etrangère*, hvor han gjorde tjeneste i *2ème compagnie, 3ème section, 12ème escouade*. Under Somme-slaget i juli 1916 blev han såret og kom på hospital i Dieppe. I slutningen af december 1917 finder vi ham på orlov i Rueil. Efter krigen bosatte han sig i Paris.

Kilder/Sources:

- RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris:
 • Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.
 • Monumentet over de faldne danske frivillige. Rueil. 17.K.8.

Bibliografi/Bibliographie:

Nationaltidende 27.7.1916.
 Politiken 3.3.1919.

HILDEBRANDT, Rudolf

(?-?), legionær/*légionnaire*. Faderen var kapelmester Hildebrandt.

Hildebrandt meldte sig for krigens varighed til tjeneste i *Légion Etrangère*. I september 1916 stod han i *1er Régiment Etranger, 3ème Régiment de marche, 2ème bataillon, 5ème compagnie, 1ère section*. Efter krigen blev han inspektør på Hotel d'Angleterre i København. Han var også medlem af De Allieredes Danske Vaabenfæller.

Kilder/Sources:

- RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris:
 • Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.
 • Monumentet over de faldne danske frivillige. Rueil. 17.K.8.

Bibliografi/Bibliographie:

Politiken 3.3.1919.

HJELMFELDT, Niels Peter Rasmus**Mathias Hansen**

(28.2.1888-1972), sekondløjtnant/*lieutenant*.

Hjelmfeldt, der kom fra Vejle, var sekondløjtnant 1908-1913. I januar 1914 fik han Krigsministeriets tilladelse til at tjene i *Légion Etrangère* på betingelse af, at han vendte hjem, når han modtog ordre derom. Ifølge Hjelmfeldt ville den danske regering ikke lade ham rejse med henvisning til neutraliteten, selv om han 7.8.1914 havde modtaget sin udnævnelse som *sous-lieutenant* i legionen. Han måtte da tjene et års tid i den danske sikringsstyrke, førend han afgik til Sidi-bel-Abbès; her var han *lieutenant* og kompagnichef i *1er Régiment Etranger*. Hjelmfeldt ville heller ikke afgå til Dardanellerne, da det var et brud på dansk neutralitet at deltage her; Hjelmfeldt frygtede at blive straffet i Danmark, hvor han ville søge optagelse på officersskolen. Desuden var han gift og ville ikke stå i legionen resten af sin tid; han ville være officer hjemme. Hjelmfeldt ville tjene Frankrig i kolonierne uden at rokke ved den danske neutralitet; han kunne erstatte en fransk officer, der således kunne afgå til den europæiske front. Pr. 5.10.1916 fik Hjelmfeldt tre måneders orlov, så han kunne rejse til Danmark. I oktober 1917 var han chef for *12ème compagnie* i Colomb Beshar i Sahara.

På opfordring af kammerherre Bernhoft blev Hjelmfeldt stillet til rådighed for det franske krigsministerium med særlig fuldmagt til at undersøge de tyske krigsfanger i de franske, belgiske, engelske og amerikanske lejre; dette med henblik på at udpege de dansksindede til hurtig hjemsendelse. Hjelmfeldt spillede også en rolle i forbindelse med Genforeningen; han var tilknyttet den internationale kommission i Slesvig, hvor han var ansat ved gendarmen i Flensborg som sekretær og chef for intendanturen. I august 1919 sejlede han

Niels Peter Rasmus Mathias Hansen Hjelmfeldt.
Han bærer et båndspænde med bånd for ridder af Dannebrog, den slesvigske Erindringsmedaille af 1920 og Dansk Røde Kors' Mindetegn for krigsfangehjælp 1914-1919. Foto: Rigsarkivet.

rundt med det franske krigsskib "La Mar-seillaise" i de sønderjyske fjorde. I september samme år tog Hjelmfeldt sin afsked fra fransk tjeneste. "En Officer, der holdt sig langt borte fra Fronten" skrev Kiær-Andersen (se denne), der også efter besættelsen skulle sparke til Hjelmfeldt.

Under besættelsen var Hjelmfeldt aktiv i modstandskampen. I marts 1946 havde det franske Ministerium for krigsfanger foreslået Hjelmfeldt indstillet til et hæderstegn for fortjenester ydet franske krigsfanger m.fl. Det franske Udenrigsministerium skrev til den danske legation i Paris, at indstillingen lød "*en reconnaissance des services ... rendus aux prisonniers, déportés et réfugiés français*". Æreslegionens ridderdekoration blev fundet passende, og

Hjelmfeldt modtog sit ordenstegn af den franske general Koenig i oktober 1946 ved en højtidelighed på den franske ambassade i København. Ved samme lejlighed blev en række modstandsfolk m.fl. dekorerede, bl.a. N.O.U. Juhl og Guildal (se disse).

Efter besættelsen blev Hjelmfeldt leder af lejren for tyske flygtninge i Ry i 1947-1948. Han blev sigtet for underslæb og forfalskning af lejrens regnskaber, men blev frifundet i 1950; dog fik han 14 dages hæfte for skødesløshed. Sagen gav selvfølgelig anledning til en del avisskriverier, og det var her, at Kiær-Andersen blandede sig.

Dekorationer/Décorations:

Ridder af Dannebrog 29.5.1920/*Chevalier de l'ordre du Dannebrog*

Den slesvigske Erindringsmedaille af 1920/*Médaille commémorative du Slesvig*

Dansk Røde Kors' mindetegn for krigsfangehjælp 1914-1919/*Médaille commémorative de la Croix-Rouge Danoise pour aide aux prisonniers de guerre 1914-1919*

Ridder af den franske Æreslegion 1946/*Chevalier de la Légion d'honneur*

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. J.nr. 35.1.174.

RA. UM. Akter 1909-1945. J.nr. 49.K.98.

RA. Det midlertidige ministerium for sønderjyske anliggender. Politistyrken i Sønderjylland. 1919-1920.

RA. Krigsministeriet. 5. kontor. A 39. Indkomne sager. 1920-1923. Bekendtgørelser fra den internationale Kommission m.fl. for Slesvig.

RA. C. F. Schiöppfes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed tjeneste 1815-1965: Nr. 153.

RA. Private institutioner. Dansk Røde Kors. Nr. 794.

HJORTH

(?-?), legionær/*légionnaire*.

Hjorth var født i Aalborg. Han stod i *Légion Etrangère, 1er Régiment Etranger, 14ème compagnie*, men blev hjemsendt 1916 og bosatte sig derpå i Paris.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris:

- Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.
- Monumentet over de faldne danske frivillige. Rueil. 17.K.8.

HOFFMANN, Gotfred Anton

(1.8.1875-?), legionær/*légionnaire*. Moderen var Johanne Klein.

Hoffmann var født i Bordeaux af norske forældre; faderen døde og moderen giftede sig igen og boede i København. Efter en adoption fik Hoffmann dansk indfødsret i 1906. Han aftjente sin værnepligt i Danmark som sygepasser. Hoffmann var handelsfuldmægtig og ville efter krigens udbrud til Frankrig; i midten af september 1914 forlod han København og kom efter en stormfuld rejse til England. Herfra gik det til Paris, hvor han 2.10.1914 meldte sig som frivillig på Hôtel des Invalides; efterfølgende skulle han melde sig på Caserne des Tourelles ved Porte St-Gervais. Han blev optaget i *Légion Etrangère, matricule n° 33616, 2ème Régiment Etranger, 3ème Régiment de Marche, 3ème bataillon, 12ème compagnie, 1ère section*.

Der var afmarch til fronten 28.11.1914; på vej ud til den mudderfyldte skyttegrav kom Hoffmann gennem landsbyerne Morcourt og Mericourt samt Cappy-en-Santerre. Ved fronten var han ofte ude på patrulletjeneste mellem linierne, og juleaften 1914 fik han en særlig oplevelse. Han opdagede en række gentagne lyssignaler fra en gård, alarmerede sine overordnede, og et fransk ægtepar blev afsløret som spioner; de blev ført til Amiens, hvor de blev henrettede. I april 1915 blev Hoffmann forflyttet til *8ème compagnie*. I midten af april blev Hoffmann m.fl. med lastbiler overført til Hangest-en-Santerre; her blev den gamle uniform med røde bukser og hue og blå frakke udskiftet med den nye lyseblå infanteriuniform. Efter ca. en måned her marcherede man videre til Bouillancourt, hvor man blev et par uger. Herfra gik det så til fronten ved landsbyen Buss. Hoffmann blev her lettere såret i venstre læg af en shrapnell. Et par uger senere blev han igen såret, denne gang af en granatsplint i lysken. Omkring midten

af juni 1915 mødte Hoffmann den danske legionær Johansen (se denne), der på dette tidspunkt var kok; de to holdt siden sammen i tykt og tyndt. I juli 1915 blev Hoffmann overført til Plancher-les-Mines ved Belfort. En måned senere stod *1er Régiment Etranger* og *2ème Régiment Etranger* i Chaumont ved Belfort. Hoffmann nævner, at der i *2ème Régiment Etranger* var mange danskere.

På dette tidspunkt fik man faner af præsident Poincaré, der mødte frem med krigsminister og generaler. Ved en større højtidelighed overrakte præsidenten fanerne og dekorerede dem med Krigskorset; efterfølgende defilerede alle regimenterne forbi præsidenten og de øvrige høje herrer.

I august 1915 lå Hoffmann ved *1er Régiment Etranger, 2ème Régiment de Marche, bataillon B, compagnie B 4*, og han var utilfreds med tilværelsen i legionen: "Man er her bleven sat sammen med Legionærerne fra Fremmedlegionen i Africa, og Behandlingen er ganske uværdig en dansk Borger", skrev Hoffmann 4.8.1915 til den danske legation i Paris. Omtrent samme ordlyd brugte Johansen i en tilsvarende skrivelse med det formål at blive hjemsendt. Legationen kunne selvfølgelig ikke gøre noget ved dette.

I slutningen af august 1915 marcherede man så ind i Alsace til landsbyerne Thann, Sentheim og Dannemarie, hvor man blev en tre ugers tid. Med jernbane gik det 14.9.1915 nordpå; legionærerne sad krumbøjede og sammenstuede i kreaturvogne. Ved udkanten af Châlons-sletten blev der udleveret stålhelme og gasmasker. Hoffmann var stadig sammen med Johansen. Franskmændene gik i offensiven 25.9.1915 i Champagne, og med dem Hoffmann og Johansen. Hoffmanns deling var på 25 mand; ved slagets afslutning var man nede på 8 mand. Johansen blev her hårdt såret, og Hoffmann selv blev såret i venstre arm. Hoffmann blev med tog ført fra Châlons-

sur-Marne over Dijon og Lyon til Roanne, hvor der ventede ham 2½ måneds hospitalsophold til henimod julen 1915. Efter en uges orlov, hvor Hoffmann besøgte Johansen på det danske hospital i Paris, gik turen tilbage til legionens *Dépôt* i Lyon og efterfølgende til La Valbonne.

Her kom Hoffmann ind i et af øvelseskompagnerne under kaptajn Dederding (se denne); Hoffmann mødte også de danske legionærer Svanberg, Grøndahl (må være Grønvold), Hansen, Olsen, Laursen (er det Larsen?), Harald Jensen samt de nye tiltrædende Rothmann, Fenger (se disse) og Colin (vel Cohn?) m.fl. Hoffmann genoptrænede og havde det rart med de øvrige danskere.

I april-maj 1916 blev Hoffmann så sendt til Lyon; her fik han en ny khakiuniform og afgik med tog til fronten mellem Soissons og Compiègne; der blev kantonneret i byerne Élincourt, Ressons-sur-Matz etc. 1.7.1916 begyndte det andet slag ved Somme, hvor franskmænd og englændere gik i offensiven. *Légion Etrangère* gik til angreb mod byen Belloy-en-Santerre, som blev taget; her faldt flere danske. Hoffmann blev såret af en granatsplint i kinden, kom 8-9 dage til Calais og fik en uges orlov i Paris. I slutningen af juli var han atter ved sit regiment, og i august var han ved fronten ved byen Lassigny.

I oktober 1916 gjorde Hoffmann et fejltrin med et dårligt ben, han faldt og kunne ikke rejse sig. Han havde fået et ledscred med forskellige komplikationer og væskeudtrækning; Hoffmann blev straks bragt til et fronthospital, og benet blev lagt i gips og bandager. Nu gik turen fra det ene hospital til det andet. I august 1917 blev Hoffmann indstillet til en kassationskommission og blev kasseret med 100 francs i årlig pension. Sommeren 1917 blev tilbragt i Lyon. Efterfølgende fik Hoffmann civil ansættelse i Paris.

Hoffmann var gået med i krigen af sym-

pati og beundring for Frankrig. Sejrsparaden på Nationaldagen 14.7.1919 i Paris blev overværet af den danske legionær, der stolt skrev, at hans regiments fane havde fået en Æreslegion, en Militærmedaille, 11 Krigskors samt 4 *fourragères*, fangsnore.

Kilder/Sources:

- RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris:
- Korrespondancesager. 1915-1917. B.7.1-B.8.21.
 - Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

Bibliografi/Bibliographie:

Hoffmann, G. A.: Med Fremmedlegionen i Verdenskrigen (Krigshistorisk Tidsskrift nr. 2 sept. 1982, nr. 3 dec. 1982, nr. 1-2 maj 1983, nr. 3 nov. 1983).

Ra n-Jonsen, J. (Udg.): Danske Frivillige i Verdenskrigen. Soldaterbreve fra Fronterne. København u.å.

von HOLCK, Eiler Robert Alfred Hans Jessen

(20.1.1891-5.12.1918), legionær/*légionnaire*. Forældre: Marinekaptajn Oluf Philip Frederik Ferdinand von Holck (20.4.1855-?), Ady Nadeschda Hansine, født Nissen-Sommersted (13.11.1868-1.5.1913).

Holck var cand. phil. og havde aftjent sin værnepligt ved Livgarden, da han i efteråret 1914 meldte sig til *Légion Etrangère*, blev *soldat de 2ème classe* og fik *matricule n° 47036*. I slutningen af december 1914 lå han ved *1er Régiment Etranger, 3ème Régiment de Marche, 15ème compagnie* i kaserne i Reuilly. I marts 1915 lå han ved *2ème bataillon, 6ème compagnie, 2ème section* under *3ème Régiment de Marche*. "Lever i bedste Velgaende, trods Sult og Bombardementer", skrev han til den danske legation i Paris. På et tidspunkt i 1915 fik Holck orlov eller blev hjemsendt efter længere tids ophold ved fronten, hvor lungerne blev alvorligt skadet grundet gasangreb. Efterfølgende var han ansat ved *Banque des Pays du Nord* i Paris og siden ved en ammunitionsfabrik. Af en eller anden grund, som ikke fremgår af kilderne, fortsatte han i Legionen. I december 1917 fin-

der vi Holck i lejren i La Valbonne; her lå han stadig i april 1918.

Omkring sensommeren 1918 fik Holck problemer med sine lunger. Han mente selv, at det skyldtes felttræning i årets løb samt den gamle krigsskade fra 1915. En læge fandt frem til, at Holck længe havde lidt af en alvorlig lungetuberkulose. Han døde 5.12.1918 kl. 16 på *Hôpital Complémentaire N° 32* i Côte-St-André (Isère). Han blev begravet på byens militærkirkegård 7.12.1918 kl. 15.30 under overværelse af sine kammerater og hospitalets personale. Den danske legation i Paris sendte 12.3.1920 et diplom for afdøde Holck til dennes familie via Udenrigsministeriet i København. Holck er nævnt på mindestenen i Rueil og i Marselisborg Mindepark.

Kilder/Sources:

- RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris:
- Korrespondancesager. 1907-1921. VII. I. Eiler von Holcks død og bo. 1915-1920.
 - Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

Bibliografi/Bibliographie:

Danmarks Adels Aarbog XLII. 1925.
Fortegnelse over indkomne Navne til Monumentet i Marselisborg Mindepark for de i Verdenskrigen faldne Danske. Rettet indtil den 24. December 1931.
Politiken 3.3.1919.

HOLMBERG, Svend

(?-?), legionær/*légionnaire*.

Holmberg lå ved *2ème compagnie de mitrailleuses* under *Légion Etrangère*.

Kilder/Sources:

- RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris.
Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

HOUGAARD, Johanne

(?-ca. 1923), sygeplejerske/*infirmière*.

Frk. Hougaard, medlem af Dansk Sygeplejeråd, var sygeplejerske ved Kommunehospitalet i København, da hun i 1916 kom til den danske ambulance i Paris. Her traf legionær Brydegaard (se denne) hende

under sit ophold i oktober 1916. Hun rejste hjem i juni 1917.

Kilder/Sources:

- RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris.
Korrespondancesager. 1915-1917. B.7.1-B.8.21.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.
Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.
Tidsskrift for Sygepleje nr. 19 oktober 1915.
Ugeskrift for Læger nr. 8 20.2.1919.

HØST, Anders Christian

(23.8.1873-?), legionær/*légionnaire*.

Høst var født i Viborg og havde ved krigsudbruddet i august 1914 arbejdet i 15 år som værkfører i et firma i Paris. Han meldte sig ved krigens begyndelse som frivillig i *Légion Etrangère*, hvor vi i januar 1916 finder ham i *1er Régiment Etranger, 1ère compagnie montée*, altså et beredent kompagni, i Taza, Marokko. Efter krigen bosatte han sig i Paris.

Kilder/Sources:

- RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris:
- Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.
 - Monumentet over de faldne danske frivillige. Rueil. 17.K.8.
- RA. Privatarkiver. Nr. 6511. Paul Verrier. Lister over og korrespondance om krigsfanger. 62-3 II.

INGMER, Poul Werner

(22.3.1895-27.1.1955), legionær/*légionnaire*. Forældre: Manufakturhandler Peter Julius König og hustru Mette Elisa Anna. Gift 1921 med Vera Elisabeth Suenson (død 9.11.1972).

Ingmer var københavner af fødsel og havde fået tilladelse til at tage navneforandring; han stod i 1914-1915 ved Kongens Livjægerkorps. I efteråret 1915 rejste han til England, og i marts 1916 meldte sig i den franske legation i London som frivillig for krigens varighed. Han kom ind i *Légi-*

Poul Werner Ingmer.

Iført uniform fra Shanghai Volunteer Corps bærer han sine franske og shanghaiske dekorationer. Foto: Rigsarkivet.

on Etrangère, 1er Régiment Etranger, 1ère compagnie, matricule n° 38379 i Sidi-bel-Abbès. Senere kom Ingmer til regimentets 26ème compagnie. I foråret 1918 afgik han

til fronten i Frankrig, og i 25.4.1918 blev han såret ved Hangar-en-Santerre og senere gasforgiftet, hvilket medførte et hospitalophold. Senere ønskede han overflyttelse til flyverkorpsset. Ønsket blev tilsyneladende ikke imødekommet, og han blev hjemsendt i begyndelsen af 1919. "... det er ogsaa dejligt at have været med til at slaas for Danmarks Ret - for Slesvig", udtalte Ingmer i april 1919 til Nationaltidende. I tiden marts 1919-marts 1920 var han rekonvalescent i Danmark; her forsøgte han i maj 1919 at samle alle danske frivillige fra den franske hær, eventuelt for at danne en forening; det mentes, at ca. 160-200 danskere havde været frivillige i fransk tjeneste. Siden rejste han til Java, hvor han blev gift. Efterfølgende kom han til Kina, hvor han virkede som forretningsmand.

I årene 1924-1942 stod han ved *Shanghai Volunteer Corps*, der var oprettet i 1854 og bestod af europæere; korpset var underlagt bystyret. I 1924-1928 var Ingmer *corporal driver, Armored Car Co*, i årene 1928-1931 ved *Light Gun Battery* som *driver instructor* og *quartermaster sergeant*. I 1931-32 var han ved hovedkvarteret; i 1932-1935 blev han sekondløjtnant og siden premierløjtnant for at ende som *captain* i 1934. Ingmer

På hospital 1918. Foto: Rigsarkivet.

var forbindelsesofficer til de franske tropper i 1935-1941. I september 1949 forlod han Kina, da de politiske begivenheder ødelagde mulighederne for at drive forretning. Han kom hjem og endte som sektionschef i Civilforsvaret.

Dekorationer/Décorations:

Det franske Krigskors/*Croix de guerre*

Det franske Kors for frivillige frontkæmpere/*Croix du combattant volontaire*

Det franske Kors for frontkæmpere/*Croix du combattant*

Den franske Krigserindringsmedaille 1914-1918/*Médaille commémorative de la guerre 1914-1918*

Den interallierede Sejrsmedaille/*Médaille interalliée de la victoire*

Den franske medaille for sårede soldater/*Médaille des blessés militaires*

Shanghai Frivillige Korps' medaille for lang tjeneste/*Shanghai Volunteer Corps Long Service Medal*
Shanghai Frivillige Korps' medaille for aktiv tjeneste under mobiliseringen 1937/*Shanghai Volunteer Corps 1937 Emergency Medal*

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

RA. C. F. Schiöppfes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 429.

IVERSEN, Edith

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*.

Frk. Iversen var i 1917 ansat ved Frederiksberg Hospital, hvorfra hun fik et års permission for at virke ved den danske ambulance i Paris; det ser ud til, at hun rejste i foråret 1918. Efter krigen fik hun ansættelse på sit gamle hospital. Iversen var blandt de første medlemmer af De Allieredes Danske Vaabenfæller og virkede som suppleant i bestyrelsen.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

De Allierede Danske Vaabenfæller nr. 2 15.11.1920. Tidsskrift for Sygepleje nr. 21 november 1917, nr. 8 april 1918.

JACOBSEN, Axel Paul

(?-4.7.1916), legionær/*légionnaire*. Faderen var ejendomskommissionær.

Jacobsen kom fra Nakskov. Han meldte sig til *Légion Etrangère* og kom ind i *1er Régiment Etranger, 9ème compagnie, 1ère section, matricule n° 3176*. Han udmærkede sig under den franske offensiv i Champagne 25.9.-3.10.1915 og blev ifølge Eliassen (se denne) omtalt i dagsbefalingen som værende en meget modig, dygtig og tapper soldat. Jacobsen blev udnævnt til *soldat 1ère classe*. Under det andet slag ved Somme i juli 1916 faldt Jacobsen ved Belloy-en-Santerre som andre af sine landsmænd. Også hans efterladte modtog æresdiplomet for døde på ærens mark via den franske legation i København. Jacobsen er omtalt på mindestenen i Rueil.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

JARDING, Ingeborg

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*.

Frk. Jarding arbejdede ved det danske hospital i Paris 1.10.1915-1.4.1916. Efterfølgende opholdt hun sig nogle måneder i Paris. I december 1918 arbejdede hun for amerikansk Røde Kors i Moulins (Alliers); hendes kontrakt udløb 1.4.1920. Da hendes forældre havde sølvbryllup, ønskede hun at rejse hjem og bruge sin 4-6 ugers ferie i slutningen af maj eller begyndelsen af juni 1920.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Journalsager. C. 549.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

JENSEN, Carl Emil

(27.6.1887-?), legionær/*légionnaire*.

Jensen var københavner og opholdt sig i New York ved krigsudbruddet; her blev han opereret for åreknuder. Han meldte sig til *Légion Etrangère* og lå ved *1er Régiment Etranger*, men blev siden overført til alpejægerne. "Aareknuderne er blevne værre, men jeg vil ikke ansøge om Reformation, vil holde ud til Enden, da jeg allerede har været engageret 9 Maaneder, siden 11 December 1914". Han ønskede overflyttelse til flyverkorpsset her i september 1915, hvor han lå ved *70ème Bataillon de Chasseurs Alpins, 7ème compagnie, 4ème section, 13ème escouade*. Forinden havde han meddelt sin moder, at han havde fået Krigskorset for tapperhed. I april 1916 finder vi Jensen ved *28ème Bataillon de Chasseurs Alpins*; hans ønske om at blive overført til flyverkorpsset synes ikke at være blevet opfyldt.

Dekorationer/*Décorations*:

Det franske Krigskors/*Croix de guerre*.

Kilder/*Sources*:

RA. UM. Repræsentationer: Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. B.9.1-71.

JENSEN, Fritze Caroline Elisabeth

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*.

Frk. Jensen, medlem af Dansk Sygeplejeråd, virkede ved den danske ambulance i Paris og rejste hjem herfra i efteråret 1916. Hun fandt ansættelse ved Kommunehospitalet i København og meldte sig i 1920 ind i De Allieredes Danskes Vaabenfæller.

Kilder/*Sources*:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1915-1917. B.7.1-B.8.21.

Bibliografi/*Bibliographie*:

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

De Allierede Danske Vaabenfæller nr. 2 15.11.1920.

JENSEN, Harald

(25.3.1895-27.7.1917), legionær/*légionnaire*.

Jensen var københavner og meldte sig som frivillig i *Légion Etrangère*, hvor han med *matricule n° 03175* blev optaget i *2ème Régiment Etranger, 2ème compagnie*. Han blev såret under kampene i Champagne i september-oktober 1915 og blev indlagt på *Hôpital Temporaire N° 12* i Chatellerault (Vienne) til behandling for mangeartede kvæstelser. Dernæst kom han til øvelseslejren i La Valbonne. Han må være blevet såret endnu engang, thi 11.7.1916 blev han indlagt på *Hôpital mixte* i Fougères (Ille-et-Vilaine). Jensen døde som følge af sine sår 27.7.1917 på hospitalet i Pierrefonds (Oise). Han fik 8 *citations*. Navnet står på mindestenen i Rueil.

Dekorationer/*Décorations*:

Den franske Militærmedaille/*Médaille militaire*

Det franske Krigskors/*Croix de guerre*

Kilder/*Sources*:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris:

- Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.
- Monumentet over de faldne danske frivillige. Rueil. 17.K.8.
- Mindesmærke i Marselisborg Mindepark over de i Verdenskrigen faldne danske. 1928-1932. 17.K.16.

Bibliografi/*Bibliographie*:

Landmands Tidende 6.2.1925.

Nationaltidende 27.7.1916.

Politiken 6.2.1916.

JENSEN, Jens

(15.11.1880-?), legionær/*légionnaire*. Forældre: Jens Jensen, Mitte, født Berch.

Jensen var født i Tyrstrup, Vonsild pr. Kolding. Han meldte sig til *Légion Etrangère*, fik *matricule n° 32335*, og blev *soldat de 2ème classe, 1er Régiment Etranger, 1ère compagnie, 3ème section, 9ème escouade*. Senere finder vi Jensen i *12ème compagnie*. Han var syg i flere omgange, og i oktober 1916 lå han i La Valbonne. Han arbejdede med Grønvold (se denne) som snedker.

Jensen ville gerne være tolk for de slesvigske krigsfanger i lejren i Aurillac; tilsyneladende havde myndighederne ikke rigtig styr på ham, thi i marts 1918 blev han i forbindelse med sin ansøgning som tolk omtalt som desertør. Efter krigen bosatte han sig i Paris.

Kilder/Sources:

- RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris:
- Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.
 - Monumentet over de faldne danske frivillige. Rueil. 17.K.8.
 - Rueil-Fonden. Understøttelser. 17.K.8.b.
- RA. Privatarkiver. Nr. 6511. Paul Verrier. Lister over og korrespondance om krigsfanger. 62-3 II.

JENSEN, Niels Leth

(14.3.1886-?), flyver/pilote. Forældre: Jens Jensen, Ane Marie, født Leth. Ugift.

Niels Leth Jensen, 1,64 m høj, blå øjne, kastaniefarvet hår og rundhovedet, arbejdede i Frankrig før krigen brød ud. Han meldte sig som frivillig til det franske flyverkorps 17.8.1914 og påbegyndte tjenesten som menig ved 1er Groupe d'Aérostation. Han blev *caporal* 1.11.1914 og *sergent* i februar 1915. Han steg i graderne; i maj 1915 blev han stabssergent, 2.10.1915 *sous-lieutenant* og 2.10.1917 *lieutenant*. Han var bl.a. ved den 31. og 76. eskadrille. Leth Jensen fløj bl.a. "L'Aiglon", et Moraneplan skænket af den berømte skuespillerinde Sarah Bernhardt i 1913. Flyet var opkaldt efter Rostands skuespil, hvor Bernhardt spillede hovedrollen. Tre gange blev han skudt ned, og tre gange blev han nævnt i armé- og regimentsbefalinger. Han kom med i en eliteeskadrille med de kendte flyvere Béroud og Gilbert.

Jensen var en fremragende flyver, der bl.a. fløj bombetogter. En gang gik han alene til angreb på 10 tyske fly og tvang dem til flugt. Efter Aisne-offensiven i sommeren 1917 modtog Leth Jensen Æreslegionens ridderdekoration; han modtog også Militærmedaillen for at have kastet bom-

Niels Leth Jensen.
Han bærer Æreslegionens ridderdekoration, Militærmedaillen og Krigskorset. Foto: Rigsarkivet.

ber over en fjendtlig konvoj og have skudt på en spærreballon samt Krigskorset med 4 palmer og 1 stjerne.

Leth Jensen afmønstrede 2.10.1918 og trådte ud af hæren i februar 1919. Han blev naturaliseret franskmand ved dekret af 4.9.1919. Efter krigen blev han direktør for *Société des Carburateurs* i Paris; selskabet havde til huse i 26, avenue de la Grande Armée.

Médaille militaire (Pour prendre rang du 30.12.1914)
"Jensen Leth (sujet danois) (servant à titre étranger) caporal pilote aviateur: de nationalité danoise, engagé pour la durée de la guerre, s'est montré un aviateur militaire de premier ordre, joignant l'habileté technique aux plus belles qualités d'entrain et de dévouement. Le 19 novembre, malgré les violents remous infligés à son appareil, à l'altitude de 2400 mètres, par un projectile d'artillerie, dont les éclats endommagèrent le fuselage à quelques centimètres de lui, continua sa mission en lançant deux bombes sur un convoi ennemi et des balles sur un drachen".

Ordre de l'Aéronautique de la 1ère Armée no 1 du 3.6.1915 (Ordre du Régiment)

Jensen Leth caporal pilote à l'escadrille M.S. 31.

"Depuis son arrivée à l'escadrille le caporal Jensen n'a cessé de faire preuve d'une activité remarquable en bombardant chaque jour les positions ennemies. Ni les conditions atmosphériques qui ont souvent rendu dangereux les vols qu'il exécutait, ni le feu des canons spéciaux qu'il a souvent essuyé n'ont eu raison de sa bravoure et de son mépris du danger. Le 29 octobre, survolant la région de Thiaucourt, a eu son appareil gravement endommagé par un obus et des balles a néanmoins continué le bombardement et l'observation qu'il était chargé de faire, n'a atterri qu'après avoir complètement rempli sa mission".

Signé le général chef d'état-major

Citation à l'Ordre de l'armée le 14.8.1915

Service Aéronautique

Jensen Leth Niels adjutant aviateur à l'escadrille M.S. 31:

"Pilote hors ligne possédant au plus haut degré les qualités de calme et de froide résolution. Le 1er avril 1915 a attaqué successivement 10 avions ennemis qui se dirigèrent sur Nancy et les a obligés à fuir en jetant leurs projectiles sur la campagne".

Signé Général Roques

Le 25 décembre 1916

Citation à l'ordre de l'armée

Jensen Leth, souslieutenant pilote à l'escadrille no 76.

"Pilote remarquable d'adresse, de courage et de ténacité: Au front depuis le début de la campagne, a été pour ses camarades un exemple constant de bravoure, de dévouement et de modestie. A déjà abattu trois avions ennemis.

Le 24 décembre 1916, s'est porté à l'attaque de deux biplans ennemis obligeant l'un d'eux à pigner désespéré dans ses lignes. A reçu au cours du combat quinze balles dans son avion et une dans son casque a été blessé légèrement par une balle explosive qui a gravement endommagé son avion".

Signé le général Comt Vème Armée

Chevalier de la Légion d'Honneur (Journal Officiel du 14.7.1917)

Jensen (Leth), souslieutenant à titre temporaire (active) d'infanterie à l'escadrille no 76: engagé volontaire pour la durée de la guerre. Pilote hors ligne, possédant de remarquables qualités de calme et de froide résolution. A fait preuve en toute circonstances d'un courage et d'une activité dignes des plus grands éloges. Trois citations.

Dekorationer/Décorations:

Ridder af den franske Æreslegion 14.7.1917/Chevalier de la Légion d'honneur

Den franske Militærmedaille 30.12.1914/Médaille militaire

Det franske Krigskors med 4 palmer og 1 stjerne/
Croix de guerre avec quatre palmes et une étoile

Kilder/Sources:

RA. C.F. Schiöppfes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 179.

Service Historique de l'Armée de l'Air, Vincennes: État de service.

JENSEN, Niels Rasmus

(5.10.1864-9.4.1916), gammel legionær/ancien légionnaire. Gift med Anna Marie Jacobine Larsen.

Jensen, der blev kasseret på session herhjemme, meldte sig kort tid efter i *Légion Etrangère*, hvor han gjorde tjeneste 6.8.1885-6.11.1889; han fik fransk borgerret 19.8.1889. Efter hjemkomsten ernærede han sig en tid som lærer i fransk, og han blev gift. Ægteparret overtog en gård i Skibby, og Jensen var meget aktiv som frivillig i Frederiksborg Amts Rekylkorps, der blev dannet i 1912. Han var sognerådsformand, da han den lørdag 3.7.1915 rejste fra København over Hull og London til Le Havre for at melde sig til den franske hær. På sognerådets papir skrev han 29.6.-2.7.1915 til sognerådskassereren, postmester J. Jensen: "Paa Grund af Rejse til Udlandet bedes De beholde alle Breve adresserede til Skibby Sogneraad og sammenkalde til Møde en af de første Dage. Maaske kommer jeg tilbage om 2-3 Uger. Men det kan ogsaa hænde, det varer meget længere. Ja maaske bliver Opholdet der ude for Tid og Evighed. Saafremt alt gaar efter Ønske, indtræder jeg i den franske Hær, i hvilken jeg i min Ungdom har tjent. Det bliver dog ikke i Fremmedlegionen, men i et fransk Regiment, da jeg i sin Tid har erhvervet mig fransk Borgerret...". Han havde ventet med at rejse til Frankrig, da han fandt, at der var en mulighed for, at Danmark kom med i krigen, hvorfor han i givet fald hellere ville kæmpe herhjemme.

Vel fremme i det franske skrev Jensen hjem til sognerådet fra Evreux 29.7.1915,

at han var soldat i *18ème Territorial, 13ème compagnie*. “Jeg kommer i heldigste Tilfælde ikke hjem før Krigen slutter med mindre jeg skulde blive saaret saa alvorligt, at jeg ikke kunde gøre Tjeneste længere, hvilket jeg ikke haaber. ... Naar jeg rejste er det fordi jeg simpelt hen ikke kunde lade være. Jeg har været Soldat i Fredstid i Frankrig. Nuvel, jeg skal ogsaa nok være rede til at gøre det under Krigen”. Jensen fik nu sin uddannelse og blev forholdsvis hurtigt korporal. Han søgte om at komme i aktiv tjeneste, og det blev ham bevilget. Fra midten af december 1915 til midten af februar 1916 lå han i de forreste linier, udsat for stadig beskydning. Her var han adskillige gange ude som frivillig patruljefører; han var den eneste, der meldte sig frivilligt til disse patruljer, de øvrige måtte kommanderes til det. 12.3.1916 fik han tilkendt Krigskorset med palme. Sønnen formoder, at det var for denne patruljetjeneste, men han vidste det ikke.

Jensen blev trukket tilbage fra fronten i en slags beredskab indtil de første dage i april 1916, hvor hans kompagni atter skulle ud i forreste linie. Den 4. april kom Jensen til Verdun; her faldt han den 9. april ved fort Douaumont; han var da i *129ème Régiment d'Infanterie, 2ème compagnie*. En landsmand, kaptajn W. A. Jessen (se denne) lå ved samme regiment og kendte Jensen. Kaptajnen fik den sørgelige opgave at skrive hjem til borgmesteren i Skibby, at Jensen var faldet. Kaptajnens brev er af 30.4.1916; heri nævnes det, at Jensen faldt den 4.4.1916. “Da jeg selv er født i Danmark, har jeg flere Gange talt med N. Jensen, det var en modig Dansker i fransk Tjeneste, og trods sin Alder var han meget energisk”, skrev kaptajn Jessen.

Jensens navn står på monumentet i Rue-*il*; her er dødsdagen angivet som den 6.4.1916. I hans dødsannonce står 4.4.1916. På kirkegården i Skibby blev der i forbindelse med en mindefest i oktober 1916 sat

en granitsten med Jensens relief og teksten “Til Minde om N.R. Jensen, Manderup. Født 5. Oktbr. 1864. Ved den franske Fremmedlegion 85-89. Faldt i Verdenskrigen ved Verdun den 9. April 1916”. Han er også nævnt på monumentet i Marselisborg Mindepark, her med fødselsdag 15.10.1864 og dødsdag 9.4.1916. Mindestenen på Skibby kirkegård findes desværre ikke mere; den blev fjernet, da gravstedet blev nedlagt, vistnok i begyndelsen af 1960'erne. Det er dybt beklageligt, at man dengang ikke lod stenen blive på kirkegården som et synligt minde om en mand, der var så konsekvent i sine handlinger og så stærk i sine synspunkter.

Dekorationer/Décorations:

Det franske Krigskors med palme 12.3.1916/*Croix de guerre avec palme*

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

RA. C.F. Schiöppfes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed kristtjeneste 1815-1965: Nr. 637.

Skibby Lokalthistoriske Arkiv: Brev fra N. R. Jensen samt mindesang.

Bibliografi/Bibliographie:

Fortegnelse over indkomne Navne til Monumentet i Marselisborg Mindepark for de i Verdenskrigen faldne Danske. Rettet indtil den 24. December 1931.

Frederiksborg Amtstidende 18.5.1916, 24.10.1916.

Jyllandsposten 1.10.1915.

Odder Venstreblad 1.10.1915.

Rathlou, Viggo J. von Holstein: De danske frivillige Korps. Historisk Fremstilling. Aarhus og København 1930.

JENSEN, P.

(?-?), legionær/*légionnaire*.

Jensen lå som frivillig i *Légion Etrangère* ved *2ème Armée, 14ème Corps, 3ème Régiment de Marche, 1ère compagnie*.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

JENSEN, Peder Uffe Goethe

(12.5.1893-15.9.1915), flyver/*pilote*. Faderen var mejeriejer Jensen, Aarhus.

Jensen blev dræbt ved lufthavnen Le Bourget uden for Paris, da der opstod brand i hans flyvemaskine. Ved sin død var han *caporal*. Disse oplysninger er givet i 1922 af Krause-Jensen (se denne). Jensen er nævnt på mindestenen i Rueil og i Marselisborg Mindepark. Et læg med oplysninger om ham i Rigsarkivet synes desværre forlagt, og Service Historique de l'Armée de l'Air i Vincennes har ingen oplysninger om Jensen.

JESSEN, Jes Christian

(1.12.1889-?), læge/*médecin*. Forældre: Professor Carl Christian Jessen, Elise Mathilde Julie, født Steinhauer. Gift med: Edith Odette Christensen 19.5.1922.

Jessen var efter sin eksamen militærlæge 1.11.1915-1.8.1916. Han var reservelæge ved det danske hospital i Paris 1.9.1918-1.9.1919. Efter krigen vendte han tilbage til Paris på studierejser i 1920 og 1921.

Bibliografi/Bibliographie:

Christophersen, V. & Johansson, J.W.S.: Den danske Lægestand 1915-1925. København 1925.

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

Festskrift udg. af Københavns Universitet i Anledning af Universitetets Aarsfest Nov. 1923. København 1923.

JESSEN, Jes Haagen

(15.12.1887-1954), læge/*médecin*. Forældre: Læge Julius Carl Vilhelm Jessen, Rigmor Helga, født Wöldike. Gift med: Jonna Charlotte Pilegaard-Jessen 14.9.1917.

Jessen var reservekirurg ved det danske hospital i Paris fra august 1916 til august 1917; en anden kilde nævner 1.10.1916-1.5.1917. Samtidig med dette studerede

han neurologi ved *la Salpêtrière* og andre steder. Han var tilbage i Paris på studieophold i 1922 og 1933.

Dekorationer/Décorations:

Krigserindringsmedaillen 1914-1918/*Médaille commémorative de la guerre 1914-1918*

Bibliografi/Bibliographie:

Christophersen, V. & Johansson, J.W.S.: Den danske Lægestand 1915-1925. København 1925.

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

Festskrift udg. af Københavns Universitet i Anledning af Universitetets Aarsfest Nov. 1936. København 1936. Ugeskrift for Læger nr. 8 20.2.1919.

JESSEN, Wilhelm Alexander

(11.5.1863-?), kaptajn/*capitaine*. Forældre: Jørgen Jessen, Frederikke, født Møller. Gift med Johanne Marie Hansen.

Jessen gjorde tjeneste i den franske hær; i næsten 10 år var han i *Légion Etrangère* (23.8.1883-28.2.1893). Han var med legionen i det franske expeditjonskorps, der i årene 1883-85 var i Tonkin; her deltog han i indtagelsen af fæstningsbyen Bac-Ninh og slaget ved Langson, hvor franskmændene under general de Négrier måtte trække sig tilbage. Efter knap 3 år i Afrika var Jessen igen i Tonkin i årene 1889-91; herfra gik det retur til Afrika. Dernæst gjorde Jessen tjeneste i et par år i *15ème Bataillon de Chasseurs à Pied* i tiden 28.2.1893-15.9.1895. I perioden 15.9.1895-22.2.1902 var han ved *115ème Régiment d'Infanterie*; herfra kom han til *28ème Régiment d'Infanterie*, hvor han var stabssergent og senere *sous-lieutenant*. Den 16.7.1907 blev han *lieutenant*. I årene 1900-10 var han samtidig ansat ved sikkerhedspolitiet i Paris.

Da Frankrig gik ind i krigen i 1914, var Jessen ved *129ème Régiment d'Infanterie*; i oktober samme år var han chef for *4ème compagnie* i *5ème division* under general

Wilhelm Alexander Jessen, 1915.
 Han bærer Æreslegionens ridderdekoration, Militærmedaillen og Krigskorset med palme.
 Han er ikklædt hærens nye blå uniform.
 Foto: Rigsarkivet.

Mangin; han blev udnævnt til *capitaine* 7.3.1915 efter kampene om Ville-aux-Bois. General Nivelles skrev 25.4.1916 om Jessen i arméordren, at han, der kommanderede *7ème compagnie*, var en udpræget tapper officer, der viste opofrelse ved alle lejligheder. I otte dage havde han med sit kompagni forsvaret en vanskelig stilling ved Verdun mod voldsomme angreb; han udførte dette hverv med en sjælden viljestyrke, slog alle angrebene tilbage og tilføjede fjenden store tab. Få måneder efter, den 1. juni, blev han såret af en kugle i kæbebenet ved Neuville-St-Vaast under slaget om Arras, der foregik fra 9. maj til 15. juni. Jessen gjorde tjeneste ved dette regiment til 22.6.1917.

Den 25.12.1915 blev han ridder af Æreslegionen. I begrundelsen herfor hed det, at

Jessen var en meget virksom og beredvillig officer. Han havde altid gjort sig bemærket ved sit mod og sin energi, i særdeleshed under slaget den 1.6.1915, hvor han blev såret.

Jessen kom 22.6.1917 til *81ème Régiment d'Infanterie, 31ème Division, 16ème Corps d'Armée*. Han blev såret for anden gang, da han under stormen på "le Mort-Homme" nordvest for Verdun blev gasforgiftet 20.8.1917. Jessen opnåede ved denne lejlighed hædrende omtale i divisionsordre nr. 274 af 26.9.1917. Heri hed det, at Jessen frivilligt genoptog sin tjeneste i et aktivt regiment ved mobiliseringen i 1914; ved angrebene den 20.8.1917 havde han med myndighed i spidsen for sit kompagni anført dette ved stormløbet på de tyske skanser. Til trods for et ildebefindende, der var forårsaget af giftgas, udsendt fra fjenden den foregående aften, havde han udført sit hverv, indtil hans kompagni havde indtaget den tyske stilling; her lod han sig afløse efter ordre fra sin bataillonschef. Ordren var underskrevet af general Martin.

26.5.1918 kom han til *8ème Régiment des Tirailleurs Indigènes*; efter krigens ophør blev han overført til Tunesien og afgik den 3.2.1919 med pension grundet alder. Han blev udnævnt til æreskaptajn ved *24ème Régiment d'Infanterie*.

Jessen boede i februar 1927 i 3 bis, rue Rétrou, Asnières. Han var dekoreret med Æreslegionens ridderdekoration, der senere blev til officersdekorationen, fordi han to gange blev såret, og fordi han havde fire citationer. Han havde endvidere Militærmedaillen og Krigskorset med to palmer og en stjerne samt fem medailler fra kolonierne og fra verdenskrigen, desværre uden nærmere angivelse af disse; et kvalificeret gæt kunne være Tonkinmedaillen for expeditionen 1883-85, Kolonimedaillen, Krigserindringsmedaillen 1914-18 og den interallierede Sejrsmedaille samt Verdunmedaillen. Han havde også ordener fra

Cambodia og Tunesien, formentlig den Kgl. cambodianske Orden samt Nichan-Iftikar.

Dekorationer/*Décorations*:

Ridder af den franske Æreslegion 1915/*Chevalier de la Légion d'honneur*

Officer af den franske Æreslegion/*Officier de la Légion d'honneur*

Den franske Militærmedaille/*Médaille militaire*

Det franske Krigskors med to palmer og en stjerne/*Croix de guerre avec deux palmes et une étoile*

Kilder/*Sources*:

RA. UM. C.F. Schiöppfes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 635.

JOHANSEN, Albert

(?-?), legionær/*légionnaire*. Gift.

Johansen var frivillig i *Légion Etrangère*, hvor han i august 1915 lå ved *1er Régiment Etranger, 2ème Régiment de Marche, bataillon B, compagnie B 4*. I begyndelsen af august 1915 gav Johansen i en skrivelse til den danske legation udtryk for, at han ønskede at blive frigivet efter et års tjeneste. "De Danske befinder sig her, blandet sammen med Legionairerne fra Africa meget daarligt behandlet, og mange er ved de senere Mobiliseringer i Danmark blevne mobiliserede der". Som vi tidligere har set, var der tilsvarende klager fra andre danske legionærer, bl.a. fra hans soldaterkammerat Hoffmann (se denne). Den danske legation kunne dog ikke hjælpe; det kunne være uheldigt, hvis censuren så brevene. Johansens hustru spurgte også legationen til mandens fritagelse.

Under den franske offensiv i Champagne, der indledtes i slutningen af september 1915, blev Johansen meget alvorligt såret; rygten gik, at han var lammet for livstid grundet en kugle, der havde gennemboret hans nakkehvirvel. Han lå bl.a. på det danske hospital i Paris i juli 1916. Efter krigen bosatte han sig i Paris.

Kilder/*Sources*:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris:

- Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.
- Monumenter over de faldne danske frivillige. Rueil. K.17.8.

Bibliografi/*Bibliographie*:

Politiken 3.3.1919.

Ra n-Jonsen, J. (Udg.): Danske Frivillige i Verdenskrigen. Soldaterbreve fra Fronterne. København u.å.

JUHL, Niels Olaf Uldall

(18.11.1893-28.10.1975), legionær/*légionnaire*. Forældre: Hans Uldall Madsen Juhl (1858-1941), Maren Kristine Nikoline, født Olesen (1861-1913). Gift med Emma Nielsen 24.4.1925, Esther Olesen 18.9.1939.

Juhl, der var født i Kolding i en nationalt sindet familie med rødder i det slesvigske,

Niels Olaf Uldall Juhl.

Han bærer Krigskorset med 1 stjerne og Tegnet for sårede. På skulderen fangsnoren, la fourragère.

Foto: Rigsarkivet.

Niels Olaf Uldall Juhl (nr. 2 fra højre) og løjtnant Oscar Juul (i midten) i England 1914.

De andre er de senere fremmedlegionærer Larsen og Lundahl (vel Lindahl-Olsen) samt svenskeren Virén. De to danskere faldt i Somme-slaget; det passer med oplysninger om Niels Peter Larsen og Carl Johan Lindahl-Olsen, der begge faldt ved Belloy-en-Santerre (Somme) 4.7.1916. Virén faldt ved Verdun 20.8.1917. Foto: Rigsarkivet.

var 1,80 m høj, middel af bygning med blondt hår og blå øjne, da han i efteråret 1914 med en kammerat begav sig til England for at melde sig til hæren; her mente man dog ikke at have brug for udlændinge. Juhl og kammeraten kom til Wembley, hvor man var ved at danne en slags fremmedlegion, der rejstes ved frivillige bidrag; chefen skulle være sydamerikaner og var en værre svindler. Formentlig er det denne frivillige styrke, der omtales af den schweiziske frivillige Bringolf. Dette regiment af frivillige var *Régiment de Tirailleurs de Counani*, Counani Regiment Skytter. Regimentschefen var en franskmand, der hævdede at være præsident for republikken Counani, der skulle ligge mellem Fransk Guyana og Brasilien. Franskmanden havde i årevis forsøgt at opnå anerkendelse af sine krav hos de europæiske magter; han havde endog et diplomatisk korps en miniature og uddelte rundhåndet storkors og titler. Den engelske regering ville dog ikke kendes ved franskmanden og hans regiment, der grundet manglende geværer gjorde eksercits med stokke; lejren udgjordes af telte i Wembley Park. Ca.

3.000 mand marcherede til Folkestone og blev sejlet over til Calais. Derfra marcherede man videre, men styrken svandt ind til ca. 100 mand grundet dårlig forplejning og amatøragtige forhold.

Den danske løjtnant Oscar Juul (21.3.1886-4.5.1945) har omtalt en lignende enhed, en bataillon under en oberst med øvelseslejr på Hampstead Heath. Da Juul i sommeren 1914 opholdt sig i England, meldte han sig til denne bataillon. Han skriver, at bataillonnen kom i belgisk tjeneste. Man marcherede til Folkestone for derfra at blive overført med damper til Ostende; med tog skulle bataillonnen videre til Antwerpen. Den danske løjtnant nævner ikke noget om dårlige forhold, således som Bringolf og Juhl har oplevet dem. Den frivillige bataillon blev sat ind ved Antwerpen og mistede her ca. ¼ af styrken. Bataillonnen blev nedlagt grundet store tab i begyndelsen af 1915. De frivillige kunne tage hjem eller fortsætte i andre enheder. Løjtnant Juul tog hjem i 1915. Han nåede at få bataillonens tapperhedsdekoration *Décoration de chevalier du 1er Ordre du mérite militaire*. Bataillonnen hed *1er Batail-*

lon de Tirailleurs, 1. Bataillon Skytter. Såvel navn som den særegne dekoration samt andre detaljer antyder, at *Régiment de Tirailleurs de Couani* og *1er Bataillon de Tirailleurs* var én og samme enhed. Hvorom alting er - fem skandinaver, heriblandt Juhl, lod sig efter det engelske eventyr hverve til *Légion Etrangère* for krigens varighed. Her gjorde han tjeneste som *légionnaire de 2ème classe* ved *1er Régiment Etranger* med *matricule n° 27689* i tiden 19.11.1914-5.4.1918.

I slutningen af april 1915 lå Juhl i første linie. Det var frivilligt at gøre patruljetjeneste, men han meldte sig frivilligt hver gang, da det var spændende og interessant. Han deltog i slaget ved Neuville-St-Vaast og blev såret 9.5.1915 af et strejfskud i hovedet og en kugle i brystet. Juhl lå med tre danskere og en svensker på en banegård og afventede transport til et hospital. Formentlig grundet sit sår var han i juni i Bayonne, og en måned senere finder vi ham i øvelseslejren La Valbonne. Juhl skrev hjem, at lejren lå med en smuk udsigt til bjergene i Schweiz; der var et biografteater, og hver søndag aften blev der givet koncert. Legionen lå i lejren sammen med kolonitropperne. I august lå han stadig i lejren, hvor der gik rygter om legionens opløsning, da der ikke var så mange legionærer tilbage; måske skulle han overflyttes til et zouavregiment eller et tirailleurregiment. Der gik samtidig rygter om, at skandinaverne, der havde været med i slaget ved Neuville-St-Vaast, skulle have Krigskorset. 18.8.1915 skrev Juhl hjem fra Lyon, at han næste dag skulle til fronten. Han havde fået den ny model i uniform: gråblå med gule striber på benklæderne og nummer på kraven i grønt silke. Juhl håbede nu at komme i kamp, så han kunne få Krigskorset eller Militærmedaillen. Han skrev endelig, at familien kunne vente besøg af Viggo Feveile (se denne), der måske ville blive hjemsendt. Efterfølgende var Juhl

med i den franske offensiv i Champagne i september samme år. Han var i kamp igen i foråret 1916, da franskmænd og englændere gik i offensiven; her blev han såret i venstre ben 25.4.1916 og blev 10% invalideret. I begyndelsen af maj 1916 lå han på *Hôpital Temporaire de l'Hospice Civil* i Cherbourg med benet i gips. Hospitalsopholdet gav anledning til tanker om fremtiden. Juhl overvejede at fortsætte i legionen og gøre 15 års tjeneste i kolonierne; han vidste ikke, hvad han skulle bestille hjemme, det bedste var måske at blive på slagmarken. "... paa fronten var det min kæreste fritidsfornøjelse, naar vejret tillod det, at sidde ude i det fri og trække skjorten af og knække lus". Efter en måneds tid fik Juhl gipsen af benet og begyndte at gå med støtte fra et par krykker. I august-oktober var han på *Centre de Mécanothérapie* i Querqueville. Herfra synes han at være afgået til La Valbonne, hvor han lå ved *4ème compagnie* i januar 1917. Her hørte han en artig historie om Carl Sørensen (se denne), som Fjerdingstad (se denne) havde fortalt. Sørensen skulle have opsoget den tyske gesandt i København og spurgt ham, om han ville have oplysninger om Frankrig. "Hvis jeg nogensinde træffer Carl Sørensen, saa slaar jeg hovedet i stykker paa ham, den forræder, saadan en pjalt!" skrev Juhl til sin søster. 26.2.1917 fik Juhl bæretilladelse til Tegnet for sårede soldater; han havde også på et tidspunkt fået et lunge-skud. I juni lå Juhl stadig i La Valbonne. Han havde haft en uges orlov. Da han kom tilbage til lejren, eksisterede hans kompagni ikke mere, så han kom i *2ème compagnie* og var nu køkkenchef. Han skulle lave mad til 380 mand to gange om dagen; her til gik 110 kg kød om dagen. Lægen ville ikke sende Juhl til fronten endnu, og Juhl kedede sig i La Valbonne. I juli var han overflyttet til *1ère compagnie* og ventede at blive sendt til fronten, da han var "*apte pour service d'armée*". Dog svulmede den

ene fod op, så den ikke kunne være i støvlen. Juhl skulle deltage i en stor tropperevue i Lyon, hvor regimentet skulle have fangsnoren, *la fourragère*. Benet ville stadig ikke komme sig, og han forventede at blive hjemsendt. Han var indstillet til afsked med pension. Her i slutningen af juli 1917 lå han ved *3ème compagnie, 1er Régiment Etranger*. I august var Juhl med fire andre danske legionærer til gilde hos Hoffmann (se denne), der var den glade giver, da han nu skulle hjemsendes. Det trak ud med Juhls afsked; i september 1917 var han ved *Centre Special de Réforme* i Lyon. Han havde nu købt en flot uniform, syet efter mål. Endelig fik Juhl 3.11.1917 ubegrænset orlov, og i december 1917 rejste han via Le Havre og England hjem til Danmark. I april 1918 blev han kasseret grundet sine skrammer; 26.4.1918 fik han et *Certificat de bonne conduite*, hvoraf det fremgik, at han stedse havde udvist god opførsel, og at han havde tjent med ære og troskab.

Juhls hjemkomst fra slagmarkerne på vestfronten vakte opsigt syd for Kongeåen, idet Juhl i januar 1918 gik omkring i Kolding by iført sin franske uniform, dog uden våben. Det medførte en reaktion fra det tyske gesandtskab i København, og statspolitibetjenten i Kolding måtte rykke ud og efterfølgende skrive en rapport til chefen for statspolitiet ovre i København. Betjenten havde talt med Juhl senior, der forklarede, at sønnen var kasseret fra fransk tjeneste grundet et ben, der var brækket ved en granatsprængning; det var rigtigt, at sønnen gik rundt i fransk uniform, men det skyldtes, at han på daværende tidspunkt endnu ikke havde fået anskaffet civile klæder. Faderen lovede at underrette sin søn om ikke mere at færdes i fransk uniform. Denne alvorlige sag blev ført helt op i Justitsministeriet.

Efter sin hjemkomst til Kolding købte Juhl en 20 tons båd og beskæftigede sig

med fragtsejlds. I 1921 forliste båden, og i marts 1922 fik han ansættelse som toldbetjent i Aalborg, skaffet ind af svogeren, der var fuldmægtig i Departementet for told- og forbrugsafgifter. Juhl blev 1.10.1930 medlem af De Allieredes Danske Vaabenfæller. I september 1939 giftede han sig med en kollega fra toldkontoret i Aalborg.

I 1926 havde Juhl fået bæretilkendelse til den franske Krigserindringsmedaille 1914-18 med spænde; han havde også tilladelse til at bære den interallierede Sejrsmedaille. 23.3.1937 fik Juhl bæretilkendelse til Korset for frivillige frontkæmpere. Frankrigs konsul i Frederikshavn og Aalborg sendte 24.1.1939 en *Médaille militaire* i miniature, fremstillet af firmaet M. Delande, Paris, til Juhl. Konsulen fremsendte 7.2.1939 medaillen i fuld størrelse til Juhl; den var fremstillet af samme firma. Medaillen gav Juhl ret til en årlig pension på 200 francs. De franske myndigheder havde således forbindelse med Juhl op mod 2. verdenskrig, og det har formentlig haft betydning for de begivenheder, som Juhl var med i op til og under besættelsen, som vi skal se herunder.

I marts 1940 blev Juhl arresteret for spionage, blev dømt og afskediget fra toldvæsenet uden pension. "Jeg havde lavet noget, ..., som Tyskerne ikke syntes om". "... Det var altsaa noget til Fordel for Frankrig ... Jeg kan bare sige, at det var noget med Ubaadens Placering". Juhl havde arbejdet for den franske efterretningstjeneste; hans chef i København skal have været franskmænden Gilbert Champion, direktør i dækfirmaet Michelin. Da tyskerne stod i landet 9.4.1940 kunne det blive farligt for Juhl. Svogeren, der nu var direktør i Bikuben, alarmerede en ven, der var statsadvokat i København. Denne fik øjensynlig sagen fremskyndet, således at Juhl blev dømt allerede 11.4.1940. Juhl fik ophold i Vridsløse indtil kort før jul 1940. Juhls kone, der kort efter giftermålet hav-

de sagt sit job op, kom nu ind i toldvæsenet; Juhls svoger havde endnu engang trukket på gamle bekendtskaber. Juhl måtte senere en tur i Horserødlejren og var også gæst hos tyskerne på Staldgården i Kolding; han blev stukket af sin fætter, og det kostede et par måneder bag tremmer. Efter besættelsen trådte Juhl atter ind i toldvæsenet. Han blev pensioneret som toldvagtmester i 1963.

18.10.1946 blev Juhl ridder af Æreslegionen for sin indsats i den franske hemmelige tjeneste. Dette blev selvfølgelig ikke sagt direkte; i en skrivelse af 15.10.1946 fra den franske legation i København til Juhl begrundes tildelingen således: "... *ce témoignage de reconnaissance pour les services que, pendant toute une vie d'honneur, vous avez rendus à la France, d'abord en combattant glorieusement sous ses drapeaux et ensuite en n'hésitant pas, dans des circonstances délicates, à assumer pour elle les plus grands risques et à consentir avec dignité les sacrifices personnels les plus lourds*". Dekorationen blev ham overrakt af den franske general Koenig ved en højtidelighed kl. 16.00 i den franske legation i København. Koenig og Juhl kendte hinanden fra Juhls tid i legionen, hvor Koenig havde været hans chef.

Juhls franske dekorationer, diplomer og båndspænder m.m. er i dag i familiens eje.

Citation à l'Ordre du Régiment No 527 du 16 Décembre 1917.

Le Lieutenant Colonel Rollet, Commandant le Régiment de Marche de la Légion Etrangère cite à l'Ordre du Régiment le légionnaire de 2ème classe Juhl, Niels. Engagé volontaire pour la durée de la guerre a été grièvement blessé le 9 Mai 1915 alors qu'il se portait courageusement à l'assaut des ou rages Blindés."

Dekorationer/*Décorations:*

Ridder af den franske Æreslegion 18.10.1946/*Chevalier de la Légion d'honneur*

Den franske Militærmedaille/*Médaille militaire*

Det franske Krigskors 1914-1917 med 1 palme og 1 stjerne/*Croix de guerre avec une palme et une étoile*

Det franske Kors for frivillige frontkæmpere/*Croix du combattant volontaire*

Den franske Krigserindringsmedaille 1914-1918 med spænde/*Médaille commémorative de la guerre 1914-1918, agrafe "Engagé volontaire"*

Den interallierede Sejrsmedaille/*Médaille interalliée de la victoire*

Det franske tegn for sårede soldater/*Insigne des blessés de guerre*

Kilder/*Sources:*

Breve til søsteren Mette Margrethe Uldall Juhl og andre private papirer i familiens eje.

RA. UM. 1909-1945. Gruppeordnede sager. Journalnr. 10.G.109. N. O. Juhl i fransk Uniform.

RA. C.F. Schiöppfes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 526.

Kolding Stadsarkiv: A 7007 Niels Olaf Uldall Juhl.

Bibliografi/*Bibliographie:*

Cendrars, Blaise: Feu le lieutenant Bringolf. Eds. Au Sans Pareil. Paris 1930.

Juul, Oscar: Mellem Fronterne. En dansk Løjtnants Oplevelser under Verdenskrigen. København 1915.

Uldall, Michael (red.): Uldall-slægtens Sdr. Bjertlinie, herunder Juhl, Føns og Lind familierne. Bd. 1.

Westh, J. R.: Spionen, der kom fra Kolding (Kolding Folkeblad 8.3.1998).

JUUL, Anders

(25.4.1886-nov.1961), læge/*médecin*. Forældre: Ole Andersen Juul, Laura Marie Margrethe, født Jensen.

Juul var læge ved lasarettet i Sabacz i Serbien november 1912-januar 1913 under Balkankrigen. Han var chef for det danske hospital i Paris november 1917-juni 1918. Senere blev han reservelæge i Aarhus. Han var blandt de første medlemmer i De Allieredes Danske Vaabenfæller.

Dekorationer/*Décorations:*

Den franske Krigserindringsmedaille 1914-1918/*Médaille commémorative de la guerre 1914-1918*

Bibliografi/*Bibliographie:*

Christophersen, V. & Johansson, J.W.S.: Den danske Lægestand 1915-1925. København 1925.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

De Allieredes Danske Vaabenfæller nr. 2 15.11.1920.

JØRGENSEN, Fritz

(?-9.7.1916), legionær/légionnaire.

Jørgensen var frivillig i *Légion Etrangère*, hvor han havde *matricule n° 26827*. Han faldt som andre danske ved Belloyen-Santerre. Han opnåede 2 *citations*, og hans efterladte fik gennem det franske gesandtskab i København tilsendt æresdiplomet for faldne; diplomet blev sendt til København 24.7.1917. Jørgensens navn står på mindestenen i Rueil.

Dekorationer/Décorations:

Det franske Krigskors/*Croix de guerre*

Kilder/Sources:

- RA. UM. Repræsentationer: Gesandtskabet i Paris:
- Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.
 - Mindesmærke i Marselisborg Mindepark over de i verdenskrigen faldne danske. 1928-1932. 17.K.6.

Bibliografi/Bibliographie:

Politiken 3.3.1919.

JØRGENSEN, Jens Poul

(20.3.1888-?), legionær, dyrlæge/légionnaire, *vétérinaire*. Forældre: Slagtermester Otto Jørgensen, Beta, født Høybye. Gift 15.4.1915 med cand. phil. Anna Mathilde Nielsen.

Jørgensen kom fra Mørke og arbejdede som dyrlæge i forskellige vikar- og assistentstillinger, førend han fik praksis i Slimminge 1915-1916. Efterfølgende var han veterinærfuldmægtig i Aarhus 1917. Jørgensen meldte sig som frivillig i *Légion Etrangère* for krigens varighed; han blev *soldat de 2ème* og siden *1ère classe*. I juni 1918 ville han gerne gøre tjeneste som dyrlæge. Han blev *vétérinaire auxiliaire* ved *12ème Régiment de Dragons*. Jørgensen fik 5.2.1919 tilladelse til at tage fransk dyrlægeeksamen på *Ecole vétérinaire d'Alfort*. Han blev *capitaine* i *Corps Vétérinaire* og modtog franske krigsdekorationer. I midten af juli 1919 rejste han til Danmark med sin hustru for at besøge sin syge moder.

Jørgensen overtog formandsposten i De Allieredes Danske Vaabenfæller efter Bjerring. Fra 1920 havde Jørgensen dyrlægepraksis i Charlottenlund.

Kilder/Sources:

- RA. C.F. Schiøppfes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 310.
RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Journalsager. C. 352.

Bibliografi/Bibliographie:

- Berlingske Aftenavis 19.3.1938, 20.3.1948.
De Allieredes Danske Vaabenfæller nr. 1 15.10.1920, nr. 2 15.11.1920.
Den danske Dyrlægeforening 1849-1949. Danske Dyrlæger 1779-1947. København 1949.
Politiken 3.3.1919.

JØRGENSEN, Niels

(?-?), legionær/légionnaire.

Jørgensen meldte sig til *Légion Etrangère* og lå ved *1er Régiment Etranger, 1ère compagnie*. Han havde *matricule n° 50143*. I september 1918 lå han i lejren i La Valbonne.

Kilder/Sources:

- RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

JØRGENSEN, Pauli Christian

(?-?), legionær/légionnaire.

Jørgensen var født i København; han ernærede sig som sømand. Han meldte sig med Jens Christian Larsen (se denne) i Rouen til *Légion Etrangère* og kom i slutningen af september 1917 til øvelseslejren i La Valbonne, hvor han trådte ind i *1er Régiment Etranger, 1ère compagnie*.

Kilder/Sources:

- RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

Peter Jørgensen.
Han bærer på venstre skulder fangsnoren, la fourragère. Foto: Privateje.

JØRGENSEN, Peter

(?-?), legionær/légionnaire.

Jørgensen stod ved 1er Régiment de Marche, 2ème bataillon, Légion Etrangère. Han kendte Juhl (se denne).

JØRGENSEN, Poul

(?-1918), legionær/légionnaire.

Jørgensen stod i Légion Etrangère. Han døde som følge af sygdom og er nævnt på mindestenen i Rueil.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Mindesmærke i Marselisborg Mindepark over de i verdenskrigen faldne danske. 1928-1932. 17.K.16.

KJÆR, Marie Alice

(?-?), sygeplejerske/infirmière. Enke efter tandlæge Axel Viggo Gustav Kjær (9.6.1871-23.5.1913).

Fru Kjær var fransk af fødsel. Hun var med den danske ambulance i Le Tréport, men arbejdede i maj 1915 for U.F.F. på et hospital Paris, indtil hun i juni kom tilbage til Le Tréport, hvor der nu var brug for de danske sygeplejersker.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1915-1917. B.7.1-B.8.21.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

KIÆR-ANDERSEN, Kai

(5.5.1885-1.12.1983), kaptajn/capitaine. Forældre: Proprietær Anders Frederik Andersen, Julie Nicoline Cæcilie Petrea, født Smith. Gift 20.10.1920 med Harriet Bertelsen (1896-1964).

Kiær-Andersen var født på Holtegård ved Maribo. Han kom fra et hjem, hvor nederlaget til tyskerne i 1864 aldrig blev glemt; syv af hans onkler havde deltaget i denne krig, de fire som officerer. Tabet af Slesvig skulle derfor hævnnes i 1914. Kiær-Andersen blev sekondløjtnant 10.6.1907 og meldte sig til Légion Etrangère i Saïda i Algeriet, hvor han blev sous-lieutenant ved dekret af 13.7.1911 i 2ème Régiment Etranger; han meldte sig til tjeneste i oktober 1911. Kiær-Andersen kom ind i legionen med støtte fra generalmajor Lemvig og den danske minister i Paris, grev Reventlow. I marts 1912 lå han ved 23ème compagnie, 2ème Régiment Etranger, i Colomb Bechar i det sydlige Algeriet, og et par måneder senere afgik han med regimentets 6. bataillon til Marokko grundet oprør i

Kai Kiær-Andersen.

Han bærer Æreslegionens ridderdekoration, Krigskorset, Kolonimedajllen og Marokkomedajllen.

Under disse er Ouissam Alaouïte-kommandørdekorationen. Foto: Rigsarkivet.

Fez. Marokko var i marts 1912 blevet fransk protektorat. Han blev *lieutenant* ved dekret af 13.7.1913. I årene 1912-1915 deltog Kiær-Andersen i omkring 45 kampe og småfægtninger i Marokko; han fik 3 *citations à l'Ordre de l'Armée* (16.1., 24.4., 3.-4.8.1913), blev indstillet til en *citation* og til Æreslegionen; endelig blev han officer af den marokkanske orden Ouissam Alaouïte. Æreslegionen fik han ikke på dette tidspunkt, da det franske krigsministerium ifølge Kiær-Andersen havde stillet alle udmærkelser og udnævnelser i bero grundet den forestående krig. I juli 1914 fik Kiær-Andersen sin 4. *citation*. Han blev naturaliseret franskmand 11.12.1914. I april 1915 blev han kommanderet til Frankrig.

Kiær-Andersen ankom til skyttegravene

vest for Reims i juni 1915 og lå under oberst Lecomte-Denys; efterfølgende blev han og bataillon en forflyttet til landsbyen Auxelles-Bas. Ved hans kompagni stod tre frivillige danske, der ikke kunne et ord fransk. I slutningen af august lå han i reserve ved landsbyen Rodern, ca. 7 km fra Mulhouse; derfra gik det i september til Champagne, hvor han blev såret 22.9.1915 ved Ferme Navarin og efterfølgende lå 5 måneder på hospital. Dette hospital var indrettet i et hotel i Dax (Landes); under opholdet her fik han besøg af Christiane Bruun de Neergaard (se denne), der var i byen på kurophold. I januar 1916 traf han flyveren Leth Jensen i Paris og nogle dage senere kaptajn Dederding (se disse) i Lyon; Dederding var såret i hoften. I juli blev Kiær-Andersen sendt til Saloniki, hvor den franske *l'Armée d'Orient* stod; som *capitaine*, udnævnt 4.4.1916, deltog Kiær-Andersen som kompagnichef med 2ème *Régiment de Marche d'Afrique* (Zouaves) i de forberedende angreb på Monastir-linien i Makedonien; her blev han såret og gasforgiftet, hvilket kostede ham 6 måneders hospitalsophold, dels i Saloniki, dels i Frankrig efter at have nået Toulon med hospitalsskib. 1.12.1916 blev han udnævnt til *capitaine à titre français*.

“En af de første dage i december 1916 kom mademoiselle de Rivaud op paa mit værelse (i Mont des Oiseaux ved Toulon) og rakte mig en lille pakke, der var kommet med posten. Jeg blev noget overrasket, da jeg ikke ventede noget som helst. Nysgerrig rev jeg hurtigt pakken op og fandt en lille flad æske, som, da jeg aabnede den, indeholdt Æreslegionens kors. Spontant førte jeg korset til mine læber og kyssede det. Jeg var meget bevæget, og da jeg saa paa mademoiselle de Rivaud havde hun taarer i øjnene, saadan havde den bevægelse, der greb mig, virket paa hende. Det var alle franske officerers højeste ønske at faa Æreslegionens kors for “Fait

de guerre” og i saa ung en alder som muligt. Jeg var kun 30 aar den gang, og jeg havde kun 5 aars tjeneste i den franske hær. Det var først efter anden indstilling at jeg fik den, til trods for, at jeg havde været saaret ret alvorligt to gange, var blevet citeret i de franske armébefalinger 4 gange o.s.v.”. Sådant erindrer Kiær-Andersen sin udnævnelse som ridder af Æreslegionen. Den officielle tildeling beskriver han også.

“Nogle dage før jul skulle jeg officielt have tildelt Æreslegionen, og det fungerer paa en mere højtidelig maade end herhjemme, inden for hæren i al fald. Æreslegionen overrækkes altid af den tilstedeværende officer, der er højst i rang og som selv har Æreslegionen. Der er altid en troppeparade som aflægger honnør og defilerer forbi den ny ridder. Alle officerer, der bærer Æreslegionen, samles, og foran disse staar saa den ny ridder. Den officer, i dette tilfælde en oberst, der tildeler ridderkorset træder frem foran den ny ridder og med sin sabel giver han med den flade kling et slag først paa højre og saa på venstre skulder, idet han siger: “I præsidentens navn og ifølge den magt, der er tildelt os, gør vi Dem til ridder af Æreslegionen”. Derpaa hæfter han korset fast og kysser først paa højre saa paa venstre kind. Først efter denne ceremoni har man tilladelse til at bære korset”.

Efter hospitalsopholdet kom Kiær-Andersen som chef for 7ème compagnie til 3ème Régiment de Zouaves under oberst Mondielli; i august 1917 lå han vest for Reims ved den lille by Lhéry; kort tid efter mødte han general Pétain. 25.11.1917 deltog Kiær-Andersen i angrebet på punkt 344 nord for Verdun; her opnåede han sin 5. citation. 1.2.1918 blev han hospitalsindlagt grundet tyktarmsbetændelse, hvorfor han i lang tid ikke ville kunne gøre tjeneste ved infanteriet; han fik lægeforbud mod at være i skytgravene de første 6 måneder. Kiær-

Andersen søgte derfor om forsættelse til flyverkorpset. 20.4.1918 kom han i skole i Dijon ved 1er groupe d'aviation; herfra gik det til Ecole d'aviation militaire syd for Chartres, hvor han fløj gamle Farman-typer. Han kom også til flyveskolen i Avord, hvor han fløj Nieuport. Herfra gik det til akrobatskolen i Pau i slutningen af september og begyndelsen af oktober og videre til skydeskolen Biscarosse syd for Bordeaux. I november 1918 blev han ansat som næstkommanderende ved Escadrille Spa 157, og i maj 1919 var han chef for Escadrille Spa 95 i Marsheim ved Wiesbaden. Forinden, i april 1919, var han til disposition for arbejdet med tyske krigsfanger af dansk oprindelse i Aurillac.

Kaptajn Kiær-Andersen kom i oktober 1919 på en måneds orlov i Danmark. Ved udløbet af denne fik han af den franske minister i København, Claudel, meddelelse om, at han midlertidig var forsat til 22ème Bataillon de Chasseurs Alpins, der skulle forrette tjeneste i Slesvig under afstemningen. Han var i tiden december 1919 til juli 1920 forsat til Commission Internationale de Slesvig som politidirektørens stedfortræder. Efterfølgende gik han på orlov i tiden juli 1920 til januar 1921; tiden blev tilbragt i Danmark, hvor han også giftede sig. 10.1.1921-10.1.1924 stod Kiær-Andersen uden for nummer i den franske hær, og i sidstnævnte år tog han endelig afsked med den franske hær.

PROPOSITION POUR OUISSAM ALAOUITE
Affecté au 2e Etranger le 13 juillet 1911, le lieutenant ANDERSEN, sous-lieutenant danois, est officier d'un réel mérite, plein de calme et d'autorité dont l'attitude énergique influe grandement à la tenue de sa troupe.
Débarqué au Maroc en mai 1912 il a pris part à toutes les affaires auxquelles la 23e Compagnie a participé.
Par sa brillante attitude au combat du 16 janvier 1913, il a été l'objet de félicitations du Général, Commandant les T.M.O. (Ordre Général No 11 du 30 mai 1913). Il a en outre été proposé pour une Citation à la suite du combat du 21 avril 1913 (Colonne Henrys).
En conséquence le capitaine, cmdt. la 23e Compagnie du 2e Etranger a l'honneur de demander que M. le

lieutenant ANDERSEN, Kai, soit proposé pour la grade d'officier dans l'Ordre de l'Ouïssam Alaouite.
Signé: Curie.

Proposition pour une citation le 10 avril 1913

... A pris part comme volontaire à la sortie de nuit du 3 au 4 Août à SOUK-AMRAS pour dégager une Compagnie fortement attaquée. A conduit brillamment sa section pendant la marche et l'escalade de la pente abrupte. Dans la journée du 4 août a fait preuve des meilleurs qualités militaires et du plus bel entrain étant constamment à l'arrière-garde et sous un feu violent pendant toute la durée du mou e de repli au contact continu de l'ennemi de 5 heures à midi.

Signé: Curie.

Ordre Général No 104 Maroc

Le 4 juillet 1914 au combat de Foum-Tegnell, étant de soutien à une section d'artillerie, lui a été d'un grand aide attirant sur lui le feu des marocains pour permettre à cette section d'aller occuper les positions successives.

Proposition pour che alier de la Légion d'Honneur (sans date)

Avis du capitaine Curie, Commdt. le détachement.

Vu et transmis avec avis très favorable. M. le lieutenant ANDERSEN, officier Danois, fait preuve depuis qu'il est à la Légion des plus belles qualités militaires. Titulaire déjà d'une lettre de félicitation et d'une citation pour sa belle conduite au feu en plusieurs circonstances (Notamment dans la nuit du combat de SOUK-AMRAS le 3 Août 1913) il mérite en tous points d'être proposé pour Chevalier de la Légion d'Honneur.

Signé: Curie.

Mémoire de Proposition pour la Croix Militaire Anglaise

3 Régiment de Marche de Zouaves

Blessures de guerre 22.9.1915 fracture bi-molléolaire
24.9.1916 commotion pour
l'explosion d'obus

2 citations à l'Ordre de l'armée

1 citation à l'ordre de la division

Chevalier de la Légion d'Honneur pour fait de guerre.

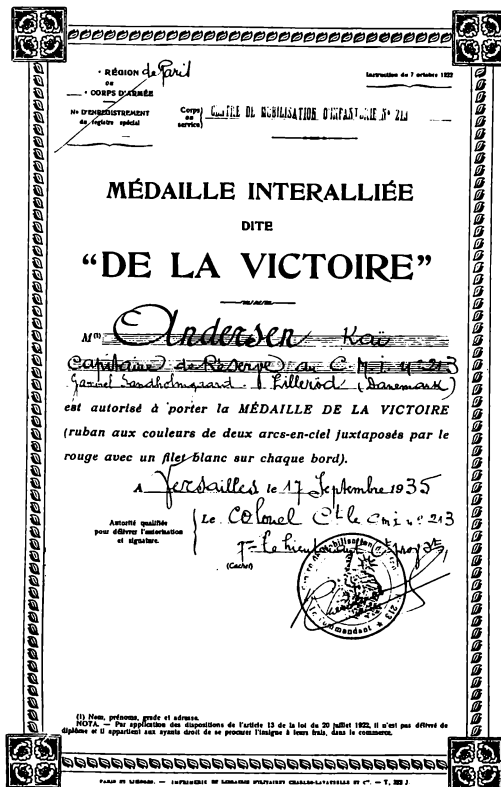
LEGION ETRANGERE
ATTESTATION

En exécution des prescriptions des circulaires Ministerielles No 3095 B du 21 Avril et 4826 du 25 Juillet 1916, le Lieutenant-Colonel Commdt. le Dépôt du Régmt. de Marche de la Légion Etrangère certifie que le Capitaine ANDERSEN, Kai passé au 2 Régmt de Marche d'Afrique le 14 Mars 1916 a droit au port de la Fourragère comme ayant appartenu au 2 Régiment de Marche du 2 Etranger et pris une part effective aux faits de guerre visées dans l'ordre Général No 478 en date du 30 Janvier 1916.

Lyon, le 4 Octobre 1916

Le Lieutenant-Colonel, Commdt. le Dépôt

Signé: Metz

Au G.Q.G. le 8 Novembre 1916

M. ANDERSEN, Kai, Capitaine à la 2ème Compagnie du 2e Régiment de Marche d'Afrique, a été nommé dans l'ordre de la LEGION D'HONNEUR au grade de CHEVALIER:

"Officier d'une bravoure et d'un courage à toute épreuves. Blessé une première fois, le 22 septembre 1915, a été à nouveau mis hors de combat par l'explosion d'un obus, le 24 Septembre 1916, alors qu'il entraînait très brillamment sa Compagnie à l'attaque des positions puissamment fortifiées".

(La présente nomination comporte l'attribution de la Croix de Guerre avec Palme).

Signé: Joffre.

Ordre de la 37e D.I. N° 283 du 16/12-1917

"Officier très énergique, étant malade avant de monter dans la secteur d'attaque, a voulu quand même rester à la tête de sa Compagnie qu'il a commandée jusqu'au bout malgré les conditions les plus pénibles donnant ainsi le plus beau exemple de volonté et d'oubli de soi-même. Le 25 Novembre 1917 a pris les dispositions les plus judicieuses pour faire traverser à sa Compagnie une zone soumise à un tir de barrage, a dirigé lui-même l'évacuation du mouvement et a ainsi amené son unité presque sans pertes".

Signé: Garnier-Duplexis.

15' Corps d'Armée

22' Bataillon Alpin de Chasseurs à Pied

Le commandant du 22' Bataillon Alpin de Chasseurs à Pied certifie que Monsieur Kai ANDERSEN Capitaine Blessé de guerre, a droit au port du ruban, avec étoile émaillée rouge, constituant l'insigne spécial pour les blessés de guerre, ou les militaires retraités, ou mis hors cadres, ou reformés, pour maladies contractées ou aggravées au service au cours de la campagne actuelle contre l'Allemagne et ses Alliées.

A Nice, le 28 JUIN 1921

Le Commandant du 22' B.C.A.

Signé: de SOYER

22' BATAILLON DE CHASSEURS A PIED

Le Chef de Corps soussigné certifie que M. le capitaine Kai Andersen a droit au port de la médaille interalliée de la grande guerre.

Nice, le 17 Mai 1921.

Le Capitaine, Commandant provt. le 22' B.C.A.

Signé: (Illisible)

22' BATAILLON DE CHASSEURS A PIED

Le Chef de Bataillon commandant le 22' Bataillon de Chasseurs certifie que le capitaine ANDERSEN, Kai, a droit au port de la médaille commémorative de la grande Guerre instituée par la loi du 23 Juin 1920.

Extrait de l'instruction Melle du 20 Janvier 1921:

Art. 2. Les intéressés pourront porter immédiatement le ruban en attendant la confection de la médaille.

Nice le 28 Juni 1921.

Le Chef de Bataillon de Soyer, Commdt. le 22' B.C.A.

Signé: de Soyer.

Commission Internationale Slesvig Copenhagen June 16th 1920

Sir,

On behalf of the International Commission for Slesvig I have much pleasure in transmitting to you herewith a Commemorative plaque which the Commission desire to offer you as a mark of appreciation of the services rendered by you as Member of Police Administration. The International Commission have greatly appreciated your work which has been of the greatest assistance to them and has largely contributed to the success of their administration of the Plebiscite Area.

Signé: Charles M. Marling, President

C. Brundenell-Bruce, Secretary General.

Dekorationer/Décorations:

Ridder 1 af Dannebrog 16.11.1960/Chevalier 1ère classe de l'ordre du Dannebrog

Ridder af Dannebrog 29.5.1920/Chevalier de l'ordre du Dannebrog

Den slesvigske Erindringsmedaille af 1920/Médaille commémorative du Slesvig 1920

Ridder af den franske Æreslegion 1916/Chevalier de la Légion d'honneur

Det franske Krigskors 1916/Croix de guerre

Det franske Frontkæmperkors/Croix du combattant

Den franske Kolonimedaille med spænde "Maroc"/ Médaille coloniale, agrafe "Maroc"

Den franske Marokkomedaille med spænde "Maroc"/ Médaille commémorative du Maroc, agrafe "Maroc"

Den franske Krigserindringsmedaille 1914-18/Médaille commémorative de la guerre 1914-1918

Den interallierede Sejrsmedaille/Médaille interalliée de la victoire

Den franske Verdun-medaille/Médaille de Verdun

Ridder af den serbiske Hvide Ørn/Chevalier de l'Aigle Blanc de Serbie

Kommandør af den marokkanske Ouissam Alaouite-orden/Commandeur de l'ordre du Ouissam Alaouite

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris:

• *Korrespondancesager. 1915-1917. B.7.1-B.8.21.*

• *Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.*

RA. C.F. Schiöpffes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 16. Ordenskapitlet: Levnedsbetretning.

Bibliografi/Bibliographie:

Nielsen, Johs. & Birket-Smith, Kjeld (Udg.): Kai Kier-Andersen. En dansk fremmedlegionærs oplevelser 1911-1920. Odense 1985.

KJØLLER, Christian Lauritz

(16.8.1892-?), legionær/légionnaire. Forældre: Gårdejer Viktor Laurits Varius Kjøl-ler, Engine Kristine, født Skov.

Kjøller blev født i Østerlars og uddannede sig som mejerist; han var elev på Store Heddinge mejeri 1.11.1909-1.11.1911, og derfra kom han til Bogense Andelsmejeri, hvor han var i tiden 1.11.1911-1.11.1912. Han meldte sig i 1914 til *Légion Etrangère*, fik *matricule n° 17880* og lå ved *3ème bataillon, 11ème compagnie* i juni 1916. Han blev såret af en granatstump i venstre lår 26.4.1918 ved Somme. I august 1918 finder vi Kjøller i *1er Régiment Etranger, 3ème compagnie* i legionens *dépôt* i Lyon. Midt i samme måned ytrede han ønske om overflyttelse til flyverkorpsset. Kjøller boede i 1921 i Strasbourg og stod samme år for at gifte sig med Marthe Roessler.

Kilder/Sources:

RA. UM. Akter 1909-1945. J.nr. 13.X.18.

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris:

• *Korrespondancesager. 1907-1921. VII. 1.-30.*

• *Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.*

KRAUSE-JENSEN, Niels Paulli

(19.5.1894-30.1.1970), flyver/*aviateur*. Forældre: Gårdejer Søren Krause Jensen, Ane Marie, født Poulsen. Gift med Emmy Helgesen 30.7.1924.

Krause-Jensen, rødhåret, blå øjne og 1,93 m høj, stammede fra Skødstrup ved Aarhus. Han lærte at flyve i Frankrig i foråret 1914 og fik flyvercertifikat fra *Aéro Club de France* 31.3.1914; herefter blev han aeroplanfører. I august 1914 var Krause-Jensen ansat ved en fransk flyvemaskinefabrik og måtte møde frem på 13 forskellige kontorer, på adskillige af dem 2-3 gange, samt i Krigsministeriet, for at få tilladelse til at gå ind i den franske hær; det lykkedes endelig 6.8.1914 i Versailles. Krause-Jensen begyndte sin karriere i *Légion Etrangère* som soldat 2ème classe. Han fløj her i august 1914 en Dorrand, der var pansret med en 125 hestes Anzanimotor, dobbelt Magneto Bosch og to tændrør i hver cylinder. Han kendte sine danske flyverkolleger Leth Jensen, Welling-Nielsen, Peter Uffe Goethe Jensen og Kai Kiær-Andersen (se disse).

Krause-Jensen gjorde tjeneste som aeroplanfører i 2ème Groupe d'Aviation; 9.10.1914 blev han overført til *Escadrille M.F. 2* i Verdun og blev 23.10.1914 udnævnt til *caporal*; udnævnelsen til *sergent* fulgte 18.1.1915. I foråret 1915 havde han næsten fem daglige flyvninger, d.v.s. over 12 timer i luften. Krause-Jensen blev udnævnt til *adjudant* 14.6.1915. Han avancerede til *sous-lieutenant à titre temporaire* 8.10.1915 og *sous-lieutenant à titre définitif* ved dekret af 14.2.1917. Samme år, 21.10.1917 blev han så udnævnt til *lieutenant à titre étranger*. Eskadrillens mærke var "Le Trinicri", tre ben i en cirkel. Hans speciale var fotografering af fjerne objektiver og ledsagelse af infanteri under angreb. Han deltog i kampene ved Verdun, Argonne og Champagne i 1914-1916, ved Somme 1916, Chemin-des-Dames i 1917 og var med på fron-

ten Noyon-Amiens under det tyske fremstød marts-maj 1918; han var også med i det andet Marne-slag maj-september 1918. 7 gange blev Krause-Jensen omtalt i arméens dagsbefaling; han blev såret 3 gange, første gang mistede han højre øje.

Det skete, da han søndag morgen 20.6.1915 faldt ned med sin maskine, som han prøvefløj, på en flyveplads nær Paris; han stod for at skulle tilbage til fronten. Styrtet skete fra ca. 500 meters højde, men inden maskinen ramte jorden, lykkedes det Krause-Jensen at få rettet den op. Han blev forslået på begge ben og hårdt såret i højre del af ansigtet; øjet blev stærkt beskadiget og blev fjernet fire dage senere. Krause-Jensen blev opereret på *Lariboisière* i Paris. I september 1917 knustes glasøjet, da han blev ramt af en granatsplint. Det skete, da han gik op fra flyvepladsen ved Rosnay for at forny nogle fotografier af de tyske artilleristillinger; han fik eskorte fra Eskadrille 69. 24.3.1918 blev han slået bevidstløs, da han måtte nødlande grundet motorstop ved landsbyen Margny-sur-Malz; han var gået op for at foretage en generalrekognoscering. På det tidspunkt lå hans eskadrille ved Remy, vest for Compiègne. Fem dage senere deltog han i en ildkamp over fronten mellem byerne Lasigny og Noyon.

Efter våbenstilstanden var Krause-Jensen i tiden 4.12.1918-5.4.1919 ansat ved *Service Technique de l'Aéronautique* for at forberede en flyvning Paris-Stockholm. Den danske flyver blev indstillet til en pension 21.3.1919 grundet det mistede øje, og 19.2.1920 blev han hjemsendt; han bosatte sig i Paris og forsøgte sig de næste år, tilsyneladende uden større held, som forretningsmand inden for dansk-fransk handel.

Krause-Jensen blev ridder af Dannebrog 19.5.1919; han fik tilsendt korset og diplommet gennem den danske legation i Paris. Året efter blev han ridder af 1. klasse af den svenske Sværdorden. Den danske

legation i Paris fik 11.2.1921 tilsendt diplom et til en citation à l'ordre de l'armée til videregivelse til Krause-Jensen; diplom et blev fremsendt fra *Service Technique de l'Aéronautique*. Flyveren blev i efteråret 1920 medlem af De Allieredes Danske Vaabenfæller, og han deltog i overrækkel sen af Dannebrog til *Musée de l'Armée* i Paris et par år senere.

Under den tyske besættelse af Danmark havde Krause-Jensen en entreprenørvirk somhed. Efter befrielsen fik han ved byret ten i december 1947 fire måneders fængsel for værnemageri; han mødte op i retten med alle sine franske dekorationer på brystet. Han blev dog senere frifundet ved landsretten.

Citation à l'Ordre de la 3ème Armée

"Le caporal PAULLI KRAUSE (Danois) et le caporal observateur "Babo" ont fait preuve d'intrépidité dans plusieurs vols audacieux au-dessus des lignes ennemies au cours desquels ils ont eu plusieurs balles dans leur appareil".
(Ordre général no 60 du 10.11.1914).

Citation à l'Ordre de l'Armée

"Le sergent aviateur PAULLI KRAUSE n° M^{lc} 220 et le sergent "Babo" no M^{lc} 1288 Services Hors de Pair".
(Ordre général n° 133 du 23.4.1915).

Médaille Militaire

"Sujet Danois, engagé pour la durée de la guerre, s'est immédiatement fait remarquer par son entrain, son audace, son dévouement à toute épreuve, recherchant les missions les plus périlleuses et les poursuivant avec un mépris du danger qui n'a cessé de faire l'admiration de ses Chefs. Le 26 février, ramène dans les lignes, sa reconnaissance accomplie, son avion endommagé par les projectiles ennemis et en panne, malgré la poursuite d'un biplan ennemi. Le 20 mars, accomplit entièrement une reconnaissance malgré les avaries causées par les obus ennemis et après réparation, part de nuit le 22 mars, malgré des circonstances atmosphérique défavorables.
(Ordre n° 748 D du 1.4.1915).

Ordre général n° 163 5ème Armée. Au Q.G. le 23.4.1917 Le général commandant la 5ème Armée cite à l'ordre de l'Armée les militaires dont les noms suivent: ... Paulli Krause, Niels, sous-lieutenant, Pilote à l'Escadrille F 3: "Sujet danois, engagé volontaire pour la durée de la guerre. Le 13 avril, au cours d'une reconnaissance photographique à faible altitude à l'intérieur des lignes ennemies, a été attaqué par 3 avions allemands, a abattu

l'un d'eux, mis en fuite les 2 autres et a réussi à ramener dans nos lignes son observateur grièvement blessé.
Le Général Commandant la 5ème Armée Mazel.

Légion d'honneur. Arrêté du 8.12.1917 (Journal Officiel du 12.12.1917)

Rang du 7.10.1917

PAULLI-KRAUSE (Niels). Sous-lieutenant (active) à l'escadrille F. 2: de nationalité étrangère, s'est engagé pour la durée de la guerre dans l'aviation. N'a cessé de faire preuve d'une bravoure et d'un dévouement au-dessus de tout éloge. Blessé grièvement en juin 1915, et malgré la perte d'un oeil, a demandé à reprendre sa place au front. S'est spécialisé dans les missions photographiques lointaines qu'il exécute avec une ardeur et un courage qui font l'admiration de tous. Blessé, le 19 septembre 1917, a eu la force de terminer sa mission et de ramener son appareil au terrain.

Médaille Militaire pour faite de guerre. Trois citations. Un avion abattu.

Citation à l'ordre de l'Armée

Le Lieutenant Paulli Krause-Jensen, Niels

du 1er Régiment Etranger; Pilote à l'Escadrille Spa 2:

"A exécuté une mission à la tombée du jour; surpris par la nuit, a du atterir à quatre kilomètres des lignes, brisant son appareil. Pris en chasse par un avion ennemi au cours d'une mission photographique, a néanmoins continué sa mission, a eu son appareil criblé des balles, et rendu inutilisable; a réussi néanmoins à le ramener au terrain".

Ordre N° 393 3ème Armée. 24 Avril 1918.

Le Général Commandant la 3ème Armée Humbert

Délivré par le Maréchal Commandant en Chef les Armées de l'Est Pétain.

Le Général Commandant La 1ère Armée cite à l'Ordre de l'Armée.

Ordre général N° 34 du 29 Mai 1918.

Mr Paulli Krause-Jensen, lieutenant du 1er Régiment Etranger. Pilote à l'Escadrille Spa 2:

Le 18 Mai 1918 au cours d'une mission photographique à l'intérieur des lignes ennemies a été attaqué par 8 avions de chasse ennemis blessé à l'épaule gauche a pu néanmoins ramener au terrain son observateur tué dès le début et son appareil criblé de balles.

Le Général Debenev

Dekorationer/Décorations:

Ridder af Dannebrog 19.5.1919/Chevalier de l'ordre du Dannebrog

Ridder af den franske Æreslegion 7.10.1917/ Chevalier de la Légion d'honneur

Den franske Militærmedaille 1.4.1915/Médaille militaire

Det franske Krigskors 1914-1918 med 7 palmer/Croix de guerre avec 7 palmes

Den interallierede Sejrsmedaille/Médaille interalliée de la victoire

Det franske tegn for sårede soldater/Insigne des blessés militaires

Det storbritanniske Militærkors 27.10.1918?/*Croix militaire de la Grande-Bretagne?*

Den svenske Sværdorden 3.1. 1920/ *L'ordre de l'Épée de Suède*

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. J.nr. 35.1.12.

RA. C.F. Schiøpffes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 223. Service Historique de l'Armée de l'Air, Vincennes: État de service.

Bibliografi/Bibliographie:

De Allieredes Danske Vaabenfæller 2 15.11.1920.

Ra n-Jonsen, J. (Udg.): Danske Frivillige i Verdenskrigen. Soldaterbreve fra Fronterne. København u.å.

LARSEN, Jens Christian

(1896-1929), legionær/*légionnaire*. Faderen var arbejdsmand Niels Larsen, Agersø, og hustru Karoline.

Larsen, der var omkring 1,60 m høj, var født i Skælskør; han ernærede sig som sømand. I 1917 blev hans skib torpederet i Den engelske Kanal. Han blev samlet op af et fransk krigsskib og meldte sig med Pauli Christian Jørgensen (se denne) i Rouen til *Légion Etrangère*, hvor han fik *matricule n° 46832*. I slutningen af september 1917 kom han til La Valbonne, hvor han lå ved *1er Régiment Etranger, 1ère compagnie*. Larsen var en god soldat og viste bemærkelsesværdigt mod, hvilket gav ham tre *citations à l'ordre du régiment*, alle underskrevet af hans kompagnichef løjtnant Mader og oberstløjtnant Rollet, der

kommanderede regimentet. Mader var for år tilbage flygtet fra Tyskland, da han havde dræbt en regimentskollega i duel. Franskmændene gik i offensiven mod den tyske Hindenburg-linie i september 1918, og Larsen blev hårdt såret 2.9.1918 ved Plateau de Laffaux. Larsen blev hjemsendt 6.2.1919 og kom til Bordeaux midt i februar. Her påmønstrede han det norske D/S "Viking" af Haugesund. Hans *citations à l'ordre du régiment* blev i november 1919 sendt fra den danske legation i Paris til Udenrigsministeriet i København med anmodning om videresendelse til Larsens familie, da man ikke kendte hans opholdssted. Disse *citations* er stadig i familiens eje. Under et ophold i Danmark aftjente Larsen sin værnepligt i marinen; efterfølgende sejlede han igen som sømand. Han druknede i 1929 i USA.

Division Marocaine

Régiment de Marche de la Légion Etrangère

Le Lieutenant Colonel Rollet ct. le Rég. Cite à l'Ordre du Régiment N° 32 du 13 février 1918

Larsen, Jens, 1ère de 2e cl. No M^{le} 46832

A fait preuve de beaucoup de courage et d'entrain pendant le coup de mains du 8 janvier 1918.

Division Marocaine

Régiment de Marche de la Légion Etrangère

Le Lieutenant Colonel Rollet ct. le Rég. Cite à l'Ordre du Régiment N° 187 du 27 août 1918

Larsen, Jens, 1ère de 2e cl. No M^{le} 46832

Très bon grenadier VB. A fait preuve d'un allant et d'un courage remarquable pendant les opérations du 18 au 20 Juillet 1918.

Division Marocaine

Régiment de Marche de la Légion Etrangère

Le Lieutenant Colonel Rollet Ct. le Rég. Cite à l'Ordre du Régiment N° 236 du 7 novembre 1918

Larsen, Jens, 1ère 2e cl. No M^{le} 46832

Bon et brave légionnaire. A été blessé grièvement le 2 septembre 1918 en se portant résolument à l'assaut des positions ennemies.

Dekorationer/Décorations:

Det franske Krigskors/*Croix de guerre*

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

Citations à l'ordre du régiment i privateje.

LARSEN, Niels Peter

(?-4.7.1916), legionær/*légionnaire*.

Larsen meldte sig som frivillig til *Légion Etrangère, 1er Régiment Etranger, matricule n° 27687*. Han blev såret under slagene ved Arras og Champagne og kom efterfølgende i øvelseslejren La Valbonne. Han faldt ved Belloy-en-Santerre (Somme) som andre af hans landsmænd. Larsens navn står på mindestenen i Rueil.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

Bibliografi/Bibliographie:

Politiken 3.3.1919.

LARSEN, William

(?-?), legionær/*légionnaire*.

Larsen var født i London, meldte sig til *Légion Etrangère* og lå ved *1ère section de mitrailleurs*.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

LARSEN, Aage Cornelius

(7.10.1882-18.7.1918), legionær/*légionnaire*.

Larsen stod som frivillig i *Légion Etrangère, 1er Régiment Etranger, 3ème compagnie mitrailleuses*. I begyndelsen af december 1916 havde han orlov. Hans navn findes på mindestenen i Rueil og i Marselisborg Mindepark.

Dekorationer/Décorations:

Det franske Krigskors/*Croix de guerre*

Kilder/Sources:

- RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris:
- Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.
 - Monumentet over de faldne danske frivillige. Rueil. 17.K.8.

Bibliografi/Bibliographie:

Fortegnelse over indkomne Navne til Monumentet i Marselisborg Mindepark for de i Verdenskrigen faldne Danske. Rettet indtil den 24. December 1931.

LAURSEN, Niels

(?-?), legionær/*légionnaire*.

LINDAHL-OLSEN, Carl Johan

(?-4.7.1916), legionær/*légionnaire*.

Lindhahl lå som frivillig i *Légion Etrangère, 1er Régiment Etranger, 10ème compagnie*. Også han faldt ved Belloy-en-Santerre (Somme). Han står på mindestenen i Rueil og i Marselisborg Mindepark.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

Bibliografi/Bibliographie:

Fortegnelse over indkomne Navne til Monumentet i Marselisborg Mindepark for de i Verdenskrigen faldne Danske. Rettet indtil den 24. December 1931. Politiken 3.3.1919.

LUND, Otto Johannes

(4.8.1878-25.11.1917), fransk kaptajn/*capitaine*. Forældre: Theodor Otto Christian Diderik Lund (13.7.1848-29.6.1911), Ingeborg Andrea Petra, født Weismann (30.6.1856-?). Ugift.

Lund blev dansk sekondløjtnant 1898; i januar 1899 fik han tilladelse til at gå i udenlandsk tjeneste. 6.2.1899-23.8.1900 var han *sous-lieutenant de la Force Publique* i Congo, men måtte rejse hjem grundet dårligt helbred. Dog rejste han igen 27.6.1901 til Congo, hvor han genindtrådte i sin tidligere stilling. 13.3.1903 blev Lund udnævnt til *lieutenant de la Force Publique, 6.6.1903 capitaine* og *chef de secteur 1ère classe*. Han forlod endelig Congo 4.7.1904.

Lund meldte sig i december 1908 som menig i *Légion Etrangère*. Han havde af det franske konsulat i Bruxelles fået at vide, at dette var den eneste måde, hvorpå han kunne blive fransk officer. Lund fik *matricule n° 2464* og lå ved *3ème Régiment Etranger* i Saïda. Her traf han Wetterstrøm (se denne), der dengang var løjtnant. Wet-

terstrøm anbefalede Lund at blive *officier à titre étranger*. Ved dekret af 15.1.1910 blev Lund *sous-lieutenant* i *1er Régiment Etranger*, 15.1.1912 *lieutenant* sst. Han deltog i april 1912 i kampen ved Maharidja i Marokko. I 1913 kom han til Fransk Indokina. Lund afgik i slutningen af august 1914 med transportskibet "Paul Lecal" med en bataillon og et batteri 75 mm feltartilleri til Chi-Lai-Pi i Kina og deltog i erobringen af den tyske koloni Tsing-Tau i Kiantz-Chau; transportskibet blev ledsaget af torpedojægeren "Mosquet" og af "Dupleix". 30.9.1914 var han med sin deling med til at slå et tysk udfald tilbage; han deltog 17.10.1914 i indtoget. Da Lund talte tysk, blev han tolk og *commissaire des prisonniers*. Fra slutningen af oktober var han i Tonkin i Indokina. 4.12.1914 skrev han hjem, at han var "indstillet til en eller anden mærkværdig Orden. Jeg ved ikke saa nøje, om det er med Chrysantemer eller Roser: men Blomster er det i alle Tilfælde". I juli 1915 var Lund chef for citaldellet i Loo-Bang.

15.11.1915 afgik Lund efter ansøgning til Frankrig og gjorde tjeneste ved *1er Régiment Mixte Zouaves et Tirailleurs* i Meaux. 14.12.1915 blev han udnævnt til *capitaine* og bataillonschef sst. Sommeren 1916 tilbragte han på hospital i Paris grundet gasforgiftning og sygdom. I oktober samme år gjorde han tjeneste ved øvelseslejren i La Valbonne, hvor han var instruktør i signalering og feltarbejder. Herfra afgik han i november 1916 til sin afdeling. Han deltog i kampene ved Douaumont og mistede halvdelen af sit kompagni; han var også med ved Verdun og Chemin-des-Dames.

6.11.1916 skrev han: "Jeg har faaet Tapperhedssnoren, den højeste Tapperhedsudmærkelse i Frankrig. ... Den pynter iøvrigt udmærket paa en Vaabenfrakke. Det er en tyk, flettet grøn og rød Silkesnor, som fra venstre Skulder føres under Armen op til Vaabenfrakkens øverste

Knap, hvorfra den saa igen hænger ca. 20 Cm ned og ender i en Gulddup. Folk, som faar den, er naturligvis meget glade for Udnævnelsen, og Børnene løber efter os paa Gaden og raaber "C'est un brave" (Det er en tapper Mand)". Der er her tale om *la fourragère* i Krigskorsets båndfarver.

Lund fik i januar 1917 besked om, at han var indstillet til udnævnelse som *adjutant-major*. Hårdt såret i august 1917 blev han bragt til Nancy. Han døde 25.11.1917 på et hospital i Besançon og blev begravet i denne by. Navnet står på mindestenen i Rueil, men med dødsdatoen 28.11.1917.

Ifølge Kiær-Andersen er der fejl i den herunder nævnte bog af Ravn-Jonsen, idet Lund ikke fik Æreslegionen og Krigskorset, han tjente heller ikke på fronten i Frankrig.

Dekorationer/Décorations:

Den belgiske Tjenestestjerne (Congostjernen)/*Etoile de Service (Etoile du Congo)*

Det franske Krigskors?/*Croix de guerre?*

Kolonimedailen/*Médaille coloniale*

Franske og marokkanske erindringstegn og medailler

Kilder/Sources:

RA. UM. Akter 1909-1945. J.nr. VIII. 1910.

RA. C.F. Schiöppfes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 94.

Bibliografi/Bibliographie:

Ravn-Jonsen, J. (Udg.): Danske Frivillige i Verdenskrigen. Soldaterbreve fra Fronterne. København u.å.

MADSEN, Johannes

(1894-24.2.1916), legionær/*légionnaire*. Faderen var arbejdsmand Lauge Madsen.

Madsen var født i Vejlbj ved Fredericia. Han var frivillig i *Légion Etrangère*. 21.2.1916 indledte tyskerne slaget ved Verdun med voldsom beskydning af de franske linier, og de følgende dage blev franskmændene slået tilbage; under disse kampe faldt Madsen. Han er nævnt på mindestenen i Rueil.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

MANASSA

(?-?), legionær/*légionnaire*.

Manassa var dansk statsborger fra St. Thomas i Dansk Vestindien. Han havde dansk pas, men talte ikke dansk. Fjerdingstad (se denne) mødte ham i Lyon i efteråret 1914.

Bibliografi/Bibliographie:

Fjerdingstad, Christian: Escapade dans le passé ou la vie d'un Danois en France. Eds. du Rocher. 1967.

MOHR

(?-?), legionær/*légionnaire*.

Mohr var frivillig i *Légion Etrangère*. I september 1916 lå han på *Hôpital des Sauveteurs Ambulanciers* og blev hjemsendt.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

MUNCK, Sylva

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*.

Munck virkede ved den danske ambulance i Paris.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjelpeambulanceskomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancessager 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

de NEERGAARD, Christiane Johanne Bruun

(30.9.1883-24.6.1965), sygeplejerske/*infirmière*. Forældre: Vilhelm Peter Christian Bruun de Neergaard (11.6.1846-16.8.1912), Sophie Louise, født Bardenfleth (24.10.1855-4.11.1947). Gift med bankinspektør Svend Tetens (5.5.1882-22.5.1939).

Bruun de Neergaard arbejdede som sygeplejerske i Frankrig. Kiær-Andersen (se denne) mødte hende i 1915 og mente, at hun ville arbejde ved det danske hospita-

let i Paris. Hun skrev i slutningen af juni 1917 til kammerherre Bernhoft, at hun på opfordring af lægerne i hendes ambulance havde fået den franske *Médaille d'honneur des épidémies*. Desværre er det uklart, hvem hun arbejdede for.

Dekorationer/Décorations:

Den franske Æresmedaille for bekæmpelse af epidemier. bronze/*Médaille d'honneur des épidémies en bronze*

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Journalsager. IX.2.

Bibliografi/Bibliographie:

Danmarks Adels Aarbog LXVII. 1950. LXXXII. 1968.

NIELSEN, Holger

(23.5.1884-1.6.1918), legionær/*légionnaire*.

Nielsen var københavner og frivillig i *Légion Etrangère*. 27.5.1918 begyndte slaget ved Chemin-des-Dames; det endte 6.6.1918 med en allieret tilbagetrækning. Under slaget faldt Nielsen ved Soissons. Han står på mindestenen i Rueil og i Marselisborg Mindepark.

Dekorationer/Décorations:

Den franske Militærmedaille/*Médaille militaire*
Det franske Krigskors/*Croix de guerre*

Bibliografi/Bibliographie:

Fortegnelse over indkomne Navne til Monumentet i Marselisborg Mindepark for de i Verdenskrigen faldne Danske. Rettet indtil den 24. December 1931.

NIELSEN, Karl Robert Marius

(12.9.1890-?), legionær/*légionnaire*. Forældre: Frederik Nielsen, Bolette Margrethe, født Olsen.

Nielsen var født på Frederiksberg. Han var sømand og meldte sig 2.8.1918 i Tanger, Marokko, til *Légion Etrangère, 1er Régiment Etranger, 1ère compagnie*, hvor han fik *matricule n° 50142*. "Jeg har jo kun været i

Arméen i ca. ½ Aar, men jeg har faaet nok af det i den Tid”, skrev han 1.2.1919 til den danske legation.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. B.9.1-71.

NIELSEN, Marius Axel

(25.5.1876-?), legionær/*légionnaire*.

Nielsen var født i Nakskov. I november 1916 afmønstrede han som søfyrbøder fra D/S “Randelsborg” og meldte sig til *Légion Etrangère*, hvor han fik *matricule n° 46941*. Han lå ved *1ère Armée, 1er Régiment Etranger, 2ème bataillon, 5ème compagnie, 7ème section*. I december 1917 lå han i øvelseslejren i La Valbonne, og i april 1918 blev han i Somme-slaget hårdt såret i højre arm og i hovedet. Han blev hjemsendt som krigsinvalid og arbejdede i længere tid på en ammunitionsfabrik i Bordeaux; siden fik han beskæftigelse som gartner. Nielsen tog fra Rouen i februar 1919 og rejste hjem med D/S “Olga”. Han opførte sig godt og var velset overalt.

I 1921, hvor han havde bopæl i Hørsholm, fik han en pension på 240 francs pr. kvartal frem til 28.6.1922. I oktober 1921 efterlyste han de medailler, som han var indstillet til, men som han endnu ikke havde modtaget.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

OLSEN, Jutta Caroline Marie

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*.

Frk. Olsen, medlem af Dansk Sygeplejeråd, afrejste med den danske ambulance til Frankrig 17.4.1915; målet var Le Tréport.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulanter 1914-1921. København 1921.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

OLSEN, Oscar Peter

(?-17.4.1917), legionær/*légionnaire*.

Olsen stod som frivillig i *Légion Etrangère*, hvor han fik 2 citations. 17.4.1917 indledte franskmændene en succesrig offensiv ved Moronvilliers, hvor Olsen faldt den første dag. Hans navn står på mindestenen i Rueil.

Dekorationer/*Décorations*:

Den franske Militærmedaille/*Médaille militaire à titre posthume*

Det franske Krigskors/*Croix de guerre*

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Mindesmærke i Marselisborg Mindepark over de i verdenskrigen faldne danske. 1928-1932. 17.K.16.

PEDERSEN, Georg Christian Axel

(?-?), soldat/*militaire*.

Pedersen lå ved *11ème bataillon de la Réserve Territoriale, 3ème compagnie*, i Fort Mont-Rouge i Paris.

Dekorationer/*Décorations*:

Den franske Militærmedaille/*Médaille militaire*

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

PETERSEN, Anders

(?-?), legionær/*légionnaire*.

Petersen var frivillig i *Légion Etrangère, 1er Régiment Etranger, 1ère compagnie, matricule n° 47210*.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

Frants Styhr Petersen. Foto: Rigsarkivet.

PETERSEN, Frants Styhr

(9.9.1876-4.6.1914), løjtnant/lieutenant. Forældre: Manufakturhandler Theodor Petersen, Marie, født Styhr. Ugift.

Petersen var født i Frederikshavn. Han blev sekondløjtnant i 1898 og seks år senere løjtnant. 1903-1905 gjorde han tjeneste ved det dansk-vestindiske gendarmerikorps, og 1905-1908 var han *sous-lieutenant* i *Force Publique* i Belgisk Congo efter at have gennemgået *Ecole Coloniale* i Bruxelles. I de næste par år var Petersen hjemme i Danmark.

Han kom til 1er *Régiment Etranger* i Sidi-bel-Abbès (Algeriet) 13.6.1910; her blev han *sous-lieutenant à titre étranger* og blev 14.4.1912 forfremmet til *lieutenant*. Han kæmpede i Algeriet og Marokko fra juni 1910 til juni 1914. Her faldt han 4.6.1914 ved Sidi-Bel-Kacem. Han fik 28.7.1914 en *Citation à l'Ordre Général N° 90 des Troupes d'Occupation du Maroc*. "Tombé glori-

eusement au combat du 4 Juin à Sidi-Bel-Kacem". Selv om Petersen faldt før verdenskrigens udbrud, står hans navn på mindestenen i Rueil.

Dekorationer/Décorations:

Den belgiske Tjenestestjerne (Congostjernen) 1898/
Etoile de Service (Etoile du Congo)
Den franske Marokkomedaille med spænde "Maroc"/
Médaille commémorative du Maroc, agrafe "Maroc"

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B 9. 1-71.
RA. C.F. Schiöppfes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 44.

PETERSEN, Julie

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*.

Frk. Petersen var ansat ved det danske hospital i Paris 1.4.1916-31.8.1919. Efter krigen oprettede hun et sygeplejebureau under Dansk Sygeplejeråd, *Association d'infirmières danoises diplômées*, hvis forstanderinde hun blev. I sommeren 1919 var hun i København for at holde møde med Sygeplejerådets bestyrelse grundet på vanskelighederne ved at finde en velegnet lejlighed i Paris til bureauet. Sygeplejerådet ydede økonomisk støtte til bureauet.

Efter den næste verdenskrig finder vi stadig Julie Petersen i Paris. Hun var bedrøvet over at se så mange blive dekoreret uden at have gjort noget. Egentlig brød hun sig ikke selv om at blive dekoreret, men det kunne blive hende en støtte. Hun hjalp stadig sårede fra 1914-1918. Frk. Petersen arbejdede på dette tidspunkt under professor, dr. Richet i Paris, der 7.4.1948 modtog Christian Xs Frihedsmedaille. Richet foreslog den danske legation i Paris, at Julie Petersen skulle indstilles til Æreslegionen, især grundet hendes fortjenester for Frankrig under 1. verdenskrig. Den danske legation fandt dog, at en indstilling til Æreslegionen burde komme fra fransk side. Petersen bar i øvrigt fran-

ske ordens- eller medaliebånd, men hvilke er uvist. Det ses ikke, hvordan det gik med indstillingen til Æreslegionen.

Kilder/Sources:

RA. UM. Akter 1909-1945. 49.K.104.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjelpeambulanceskomité (Udg.): De danske Hjelpeambulanter 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

Tidsskrift for Sygepleje nr. 7 april 1918, nr. 17 september 1919, nr. 8 april 1920, nr. 12 juni 1920.

Ugeskrift for Læger nr. 8 20.2.1919.

PETERSEN, Kristian B.

(?-?), legionær/*légionnaire*.

Petersen, der var gift og bosiddende i København, meldte sig til *Légion Etrangère* 29.9.1918 i Rouen. Han fik *matricule n° 50695* og kom i *3ème bataillon, 11ème compagnie*.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

von PLATEN-HALLERMUND, Hugo Wilhelm

(22.2.1887-1922), legionær/*légionnaire*.

Von Platen-Hallermund var bosat i Paris fra 3.1.1912. Han meldte sig 1.9.1914 til *Légion Etrangère, 1er Régiment Etranger, 2ème Régiment de Marche*. Senere finder vi ham i *2ème Armée, 14ème Corps, 3ème Régiment de Marche, section hors rang mitrailleuse*, og han er *caporal*. Han blev hjemsendt (*réformé n° 1*) 4.10.1917 grundet lunge tuberkulose forårsaget af giftgas. Et par måneder senere forlod han Paris og kom til København juleaftensdag 1917. Han blev fransk gift og døde 1922 i Paris som følge af gasforgiftningen. Han står på mindstenen i Rueil.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris:

- Korrespondancesager. 1907-1921. VII. 1-30.
- Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.
- Mindesmærke i Marselisborg Mindepark over de i verdenskrigen faldne danske. 1928-1932. 17.K.16.

Bibliografi/Bibliographie:

Politiken 3.3.1919.

RAMSING, Johanne

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*.

Frk. Ramsing var ved det danske hospital i Paris 1916-1917. Som de fleste af hendes kolleger på hospitalet var også hun med i Dansk Sygeplejeråd.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjelpeambulanceskomité (Udg.): De danske Hjelpeambulanter 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

Ugeskrift for Læger nr. 8 20.2.1919.

RASMUSSEN, P.

(?-?), legionær/*légionnaire*.

Rasmussen var frivillig i *Légion Etrangère*, hvor han lå ved *1er Régiment Etranger, 13ème compagnie*. I november 1916 var han mekaniker ved det franske flyverkorps' *Escadrille 383* under *l'Armée d'Orient*.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

RASMUSSEN, Rasmus Albert Valdemar

(1872-?), soldat/*militaire*. Faderen var gårdmand Peder Rasmussen.

Rasmussen var født i Sorø og ernærede sig som boghandler i Paris. Han var fransk gift, havde to børn og blev naturaliseret franskmand i 1910. Han blev 12.8.1914 mobiliseret som chauffør ved *82ème Régi-*

ment d'Artillerie lourde, 6ème groupe de 100 T.R., 11ème batterie. Han kom siden til *115ème Régiment, 27ème compagnie* og lå i *dépôt* i Mamers (Sarthe). I 1917 arbejdede Rasmussen som tolk for de dansksindede slesvigere, der sad i krigsfangelejren i Aurillac. Han ønskede at få en officiel grad som tolk for at kunne tjene lidt mere; 2-3 års fravær fra boghandelen havde reduceret hans formue betragteligt. I Aurillac havde han ingen magt og havde svært ved at finde nyttigt arbejde. 15.12.1918, altså efter våbenstilstanden, anmodede Rasmussen om at blive hjemsendt, da han havde to børn at forsørge.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

RA. Privatakiver. Nr. 6511. Paul Verrier. Lister over og korrespondance om krigsfanger. 62-3 II.

REICHERT, Alfred Kai

(23.8.1888-16.11.1950), legionær/*légionnaire*. Faderen var buntmager Reichert, København.

Reichert var født i København. Ved krigens udbrud befandt han sig i Holland; han tog til Frankrig og meldte sig 23.8.1914 som frivillig til *Légion Etrangère, 1er Régiment Etranger, 11ème compagnie, matricule n° 42375, soldat de 2ème classe*. Reichert kom til fronten i april 1915 og gjorde tjeneste de næste par år i *1er Régiment Etranger, 3ème compagnie*. I september 1916 omtales han som såret; han lå på 8 forskellige hospitaler gennem 15 måneder, bl.a. lå han i oktober 1917 i Lyon; han lå på et tidspunkt også på *Val-de-Grace* i Paris. Reichert havde en læsion i rygsøjlen og kunne ikke genindtræde i hæren; han blev foreslået til permission i Danmark, hvor han kunne gøre propaganda for Frankrig. I marts 1918 ytrede han ønske om at komme til krigsfangelejren i Aurillac som tolk; han fik de bedste anbefalinger af en embeds-

mand ved rådhuset i 5. arrondissement i Paris, medens han var ukendt i Krigsministeriet. Reichert var fransk gift, og efter krigen arbejdede han som buntmager i Paris, hvor han døde på sin bopæl.

Dekorationer/Décorations:

Det franske Krigskors/*Croix de guerre*.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris:

- Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

- Rueil-Fonden. Understøttelser. 17.K.8.b.

RA. Privatakiver. Nr. 6511. Paul Verrier. Lister over og korrespondance om krigsfanger. 62-3 II.

ROSENSTAND, Paula

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*. Gift Due-Petersen.

Frk. Rosenstand, der boede i København, blev indmeldt i Dansk Sygeplejeråd i foråret 1914. Hun var sygeplejerske ved den danske ambulance i Paris 1916-1917; her traf Brydegaard (se denne) hende i oktober 1916.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

Tidsskrift for Sygepleje nr. 9 maj 1914.

Ugeskrift for Læger nr. 8 20.2.1919.

ROTHMANN, Aage Constantin Thor

(14.10.1887-9.7.1916), legionær/*légionnaire*. Gift med Thora Petersen 1915.

Rothmann var københavner og ingeniør. Han deltog i Balkankrigen på bulgarsk side. Han rejste til Frankrig i vinteren 1915 for at melde sig til *Légion Etrangère*. Han lå ved *1er Régiment Etranger, 2ème compagnie*. De fransk-engelske styrker gik 1.7. 1916 i offensiven under det andet slag ved Somme; her faldt Rothmann ved Reims. Han er nævnt på monumentet i Rueil og i Marselisborg Mindepark.

Kilder/Sources:

RA. C.F. Schiøppes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 813.
RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

Bibliografi/Bibliographie:

Fortegnelse over indkomne Navne til Monumentet i Marselisborg Mindepark for de i Verdenskrigen faldne Danske. Rettet indtil den 24. December 1931. Politiken 3.3.1919.

RAASCHOU-NIELSEN, Agnes E.

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*.

Frk. Raaschou-Nielsen var med sin erfaring fra Balkankrigen 1912-1913 vel skikket til de opgaver, der ventede den første danske ambulance i Frankrig. For sin indsats på Balkan modtog hun i 1914 en græsk erindringsmedaille med diplom. Hun tog fra København 9.3.1915 og ankom til Paris fire dage senere for at arbejde på hospitalsprammen "La Danoise". Men det blev en skuffelse for hende, idet prammen senere gik til Lyon, hvor man kun fik lettere sårede og oppegående patienter. Hun virkede i Lyon til juli 1915; herefter søgte og fik hun forflyttelse til den danske ambulance i Serbien. Siden arbejdede Raaschou-Nielsen ved den danske regerings komité til forplejning af syge krigsfanger; hun modtog for sit arbejde Dansk Røde Kors' mindetegn for krigsfangehjælp 1914-1919.

Dekorationer/Décorations:

Dansk Røde Kors' mindetegn for krigsfangehjælp 1914-1919/*Médaille commémorative de la Croix-Rouge Danoise pour aide aux prisonniers de guerre 1914-1919*
Græsk erindringsmedaille/*Médaille commémorative grecque*

Kilder/Sources:

RA. Private institutioner. Dansk Røde Kors. Nr. 794.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.
Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.
Tidsskrift for Sygepleje nr. 7 april 1914, nr. 9 maj 1915.

SAXTORPH, Johan Sylvester Peter

(18.3.1851-1934), læge/*médecin*. Forældre: Jacob Vilhelm Saxtorph, Emma Ludovica, født Holm.

Saxtorph, der var overkirurg, professor og dr. med., studerede urinorganers sygdomme hos Guyon i Paris i 1881. I 1890 blev han korresponderende medlem af *Société de chirurgie* i Paris og ni år senere af *Société médico-chirurgicale de Paris* samt *Société d'hydrologie médicale de Paris*. Saxtorph bosatte sig i Paris omkring 1911 og var i 1914-1915 ansat ved *Hôpital St-Louis* i Paris som chef for et annex til dr. Reiffels service; i perioden 1914-1918 virkede han ved flere krigshospitaler, f.ex. ved dr. Desnos urinkirurgiske service ved *Hôpital auxiliaire n° 225* under Røde Kors og i 1916-1917 ved *Hôpital auxiliaire n° 233* i Neuilly. Han søgte ellers ikke tilladelse til at drive lægevirksomhed og levede temmelig ubemærket af den danske koloni i Paris.

Dekorationer/Décorations:

Ridder af Dannebrog 12.11.1898/*Chevalier de l'ordre du Dannebrog*

Bibliografi/Bibliographie:

Christoffersen, V. & Johansson, J.W.S.: Den danske Lægestand 1915-1925. København 1925.
Prior, Ferdinand: Dansk Foreningsliv (von Jessen, Franz (red.): Danske i Paris gennem Tiderne. Bd. 2:2. 1870-1935. København 1938).

SCHACKE, Edith

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*.

Frk. Schacke afgik med den danske ambulance til kanalbyen Le Tréport; hun rejste med kollegerne fra København 17.4.1915.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.
Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

SCHMIDT, Johannes Christian Jens

(20.2.1877-?), legionær/*légiionnaire*. Forældre: Snedkersvend Jørgen Schmidt, Coline, født Carlsen.

Schmidt, der var født i København, meldte sig for krigens varighed til *Légion Etrangère*. I juni 1920 lå han ved 2ème *Régiment Etranger* i Bel Hadi, Algeriet. Efter udløbet af hans kontrakt meldte han sig til et år extra til udløb i slutningen af oktober 1920.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

von SCHÄDTLER, Victor Karl August Gustav

(20.5.1869-24.2.1925), legionær/*légiionnaire*. Forældre: Oberst Heinrich Otto von Schädler (11.7.1814-21.12.1893), Henriette Margaretha, født Lübkes (10.8.1831-13.4.1871).

Von Schädler deltog i Boerkrigen og sad i engelsk krigsfangelejr. Han meldte sig 12.9.1914 som frivillig i *Légion Etrangère* og fik *matricule n° 10320*; han lå ved 3ème *Régiment de Marche/1er Régiment Etranger*. Han blev hjemsendt som *caporal*. Han var blevet såret to gange og havde som

Victor Karl August
Gustav von Schädler,
1915.
Foto: Rigsarkivet.

sådan Tegnet for sårede soldater med en stjerne. I april-maj 1915 henvendte han sig til den danske legation i Paris for at få et certifikat på sin danske nationalitet. Von Schädler afgik ved døden på hospitalet Charité, 47 rue Jacob, Paris. Hans stilling efter krigen er opgivet som ingeniør; andetsteds omtales han som købmand og fremmedfører.

Dekorationer/Décorations:

Tegnet for sårede soldater/*Insigne des blessés militaires*

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris:

- VII. 19. Hr. Victor Schädler.
 - III. 35.M.7. Dødsattest for Victor Schädler. 1925.
- RA. C. F. Schiöppfes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 1114.

SEEDORF, Morten Carl

(9.7.1885-?), overlæge/*médecin-chef*. Forældre: Morten Carl Seedorf, Marie, født Hald.

Seedorf virkede som overlæge ved det danske hospital i Paris fra 17.12.1916.

Dekorationer/Décorations:

Ridder af den franske Æreslegion, dekret 6.1.1918, nr. 19.352/*Chevalier de la Légion d'honneur*

Bibliografi/Bibliographie:

- Christophersen, V. & Johansson, J.W.S.*: Den danske Lægestand 1915-1925. København 1925.
Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.
Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.
 Ugeskrift for Læger nr. 8 20.2.1919.

SEEMANN, Herbert Johannes

(24.3.1888-?), læge/*médecin*. Forældre: Frederik Victor Seemann, Hilda Virginia, født Borthig. Gift med Eleonora Sophie Ahlefeldt-Laurvigen (28.5.1887-14.8.1920) 7.8.1920, Rigmor Lundsteen (27.12.1888-?) 10.9.1921.

Seeman, der blev uddannet som læge i 1915, var ved distriktshospitalet i Kragujevac i Serbien i juli 1915. Han var assisterende læge ved det danske hospital i Paris januar-september 1916; en anden kilde nævner perioden 1.5.-1.10.1916.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1915-1917. B.7.1-B.8.21.

Bibliografi/Bibliographie:

Christophersen, V. & Johansson, J.W.S.: Den danske Lægestand 1915-1925. København 1925.

Dansk Hjelpeambulanceskomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

Ugeskrift for Læger nr. 8 20.2.1919.

STEVNS, Arne

(18.7.1896-20.7.1957), legionær/*légionnaire*.

Stevns var frivillig i *Légion Etrangère* i 1914-1915, men blev kasseret grundet dysenteri. Efter krigen vandt han sig et navn som forfatter indenfor militærhistoriske emner.

I 1941 fik han sin afsked som kaptajn fra den danske hær grundet sygdom. I 1946 fik han ved dom ved en tjenstemandsdomstol frakendt 1/4 af sin pension, da man fandt, at han under besættelsen var gået over grænsen for det, der var forsvarligt, set ud fra et nationalt synspunkt; dette i forbindelse med hans skribentvirksomhed. Stevns ankede dommen, der blev stadfæstet i 1948.

Dekorationer/Décorations:

Ridder af den franske Æreslegion/*Chevalier de la Légion d'honneur*

Den franske Krigserindringsmedaille 1914-1918 med spænde/*Médaille commémorative de la guerre 1914-1918, agrafe "Engagé volontaire"*

Den franske interallierede Sejrsmedaille/*Médaille interalliée de la victoire*

Kilder/Sources:

RA. C. F. Schiöppfes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed tjeneste 1815-1965: Nr. 1115.

SUNDBLAD, Elisabeth Kirstine

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*.

Frk. Sundblad var sygeplejerske ved den danske ambulance i Paris. Hun rejste hjem i april 1918. Som de fleste af sygeplejerskerne ved ambulancen stod også hun i Dansk Sygeplejeråd.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1915-1917. B.7.1-B.8.21.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjelpeambulanceskomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

Ugeskrift for Læger nr. 8 20.2.1919.

SVANBERG, Viktor Bernhard

(20.10.1884-?), legionær/*légionnaire*.

Svanberg var københavner og arbejdede som dameskrædder i Paris. Han meldte sig 22.8.1914 til *Légion Etrangère, matricule n° 27009*. På et tidspunkt lå han ved *1er Régiment Etranger, 5ème compagnie, 3ème section*. Fjerdingstad (se denne) traf Svanberg og omtalte, at han havde fået flere *citations*; Svanberg var altid den første i angrebene. Svanberg fandt, at det var hans pligt at melde sig som frivillig. Som andre danskere, der meldte sig frivilligt, skrev han under på at tjene for krigens varighed; han havde dog ikke tænkt på, at den skulle trække ud i årevis. "Jeg engagerede mig for at gøre aktiv Tjeneste ved Fronten, men siden jeg blev saaret den 9 Maj 1915 og erklæret ubrugelig for al Krigstjeneste, har jeg været i Lyon og Valbonne, uden at der blev gjort noget for mig. Jeg blev udskrevet fra Hospitalet i Slutet af Juni og havde 2 Maaneders Convalescence", skrev han 19.12.1915 fra lejren i Valbonne. Han var blevet sendt til legionens *dépôt* i Lyon 7.9.1915, og 12.10.1915 blev han erklæret ubrugelig til krigstjeneste. Han ville nu løses fra sin kontrakt. Svanberg var i Val-

bonne indtil efteråret 1916. I januar 1918 blev han af Valdemar Rasmussen (se denne) anbefalet som tolk til krigsfangelejren i Aurillac. Efter krigen havde han fortsat bopæl i Paris.

Kilder/Sources:

- RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris:
 • Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.
 • Monumentet over de faldne danske frivillige. Rueil. 17.K.8.
 RA. Privatarkiver. Nr. 6511. Paul Verrier. Lister over og korrespondance om krigsfanger. 62-3 II.

Bibliografi/Bibliographie:

- Fjerdingstad, Christian:* Escapade dans le passé ou la vie d'un Danois en France. Eds. du Rocher. 1967.
 Politikken 6.2.1916 (gruppebillede). 3.3.1919.
Ravn-Jensen, J. (Udg.): Danske Frivillige i Verdenskrigen. Soldaterbreve fra Fronterne. København u.å.

SVINDT, Ingvard Gerhard Frederik

(4.3.1878-28.7.1953), militærlæge/*médecin militaire*. Forældre: Karetmager Kristian Svindt (1846-1917), Kristine, født Thomsen (1849-1894).

Svindt, der kom fra Hinnerup, var underlæge i hæren 24.7.-9.9.1905 og reservelæge ved 5. regiment 10.9.-6.10.1905; 14.5.-31.10.1915 var han reservelæge ved Garnisonshospitalet i København. Han var chef for det danske hospital i Paris 1.1.-20.12.1916; en anden kilde omtaler 8.7.-17.12.1916. Han, og hospitalet, blev kendt, da han i august 1916 konstruerede kunstige ben af papmaché. Ved hjælp af forskellige præparater gjorde han disse ben lige så holdbare og modstandsdygtige som de tidligere anvendte benproteser. Svindts proteser havde for patienterne den fordel, at de var meget lette at bære; endvidere var de billigere i fremstillingspris. Svindts ben blev til efter en del eksperimenteren; de første opløstes simpelthen, da soldaten, der skulle prøve det, kom ud i regnvejr. De nye benproteser blev anerkendt af de militære myndigheder og vandt efterhånden indpas på de franske krigslazaretter. Bene-

ne blev udførligt omtalt i "*La Liberté*", "*Le Gaulois*" samt i "*Le Figaro*".

En Monsieur Leleux, der var administrator ved et parisisk hospital i rue Laureston, var meget interesseret i Svindts proteser. Leleux fik gjort *Croix-Rouge Française* og *L'Association pour les Mutilés de la Guerre* opmærksom på den danske opfindelse, og Svindt blev indbudt til at give forelæsninger på Røde Kors' hospitaler i Paris. Man fik af værten i rue Mesnil nr. 1 (Place Victor Hugo) overladt en tom bar til atelier, og i denne tidligere bar, i rue Laureston samt på det danske hospital i rue Louis Boilly blev der arbejdet på højtryk med fremstilling af papben. Der blev fremstillet 1-2 ben pr. dag og altid gratis; fremstillingsprisen var 2 francs. Carl Grevenkop-Castenskiold, der boede i Menton, fremstillede kunstige ben efter Svindts model.

"Inden jeg rejste hjem, fik jeg overrakt Røde Kors-Medailen i Sølv med Inskription og tilhørende Diplom. Man meddelte mig, at jeg skulde have haft den i Guld, men paa Grund af Udførselsforbudet maatte jeg nøjes med at faa den i Sølv". Svindt blev 7.1.1917 korresponderende medlem af *Société de chirurgie* i Paris. 1.7.1917 blev Svindt overlæge ved Randers Sygehus, og få år senere var han at finde blandt de første medlemmer af De Allieredes Danske Vaabenfæller.

Dekorationer/Décorations:

- Ridder af Dannebrog 23.6.1942/*Chevalier de l'ordre du Dannebrog*
 Ridder af den franske Æreslegion december 1916/*Chevalier de la Légion d'honneur*
 Den franske Krigserindringsmedaille 1914-18 september 1920/*Médaille commémorative de la guerre 1914-1918*
 Fransk Røde Kors-medaille i sølv december 1916/*Médaille d'argent de la Croix-Rouge Française*

Kilder/Sources:

- RA. C. F. Schiøppes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 172.

Bibliografi/Bibliographie:

Christophersen, V. & Johansson, J.W.S.: Den danske Lægestand 1915-1925. København 1925.

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

De Allieredes Danske Vaabenfæller nr. 2 15.11.1920.

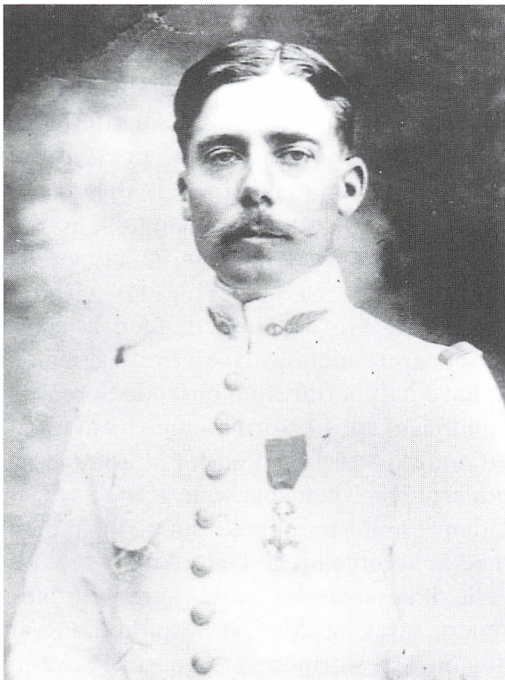
Ugeskrift for Læger nr. 8 20.2.1919.

SØRENSEN, Arnold Gustav Adolph

(1.2.1886-10.8.1914), løjtnant/*lieutenant*.

Forældre: Stabssergent Wilhelm Sørensen, Margrethe Jensine, født Johansen. Ugift.

Sørensen, der kom fra København, drog hjemmefra 18.2.1909 for at melde sig til tjeneste ved *Légion Etrangère* i Sidi-bel-Abbès (Algeriet) ved *1er Régiment, 21ème compagnie*. Han begyndte som *sous-lieutenant à titre étranger* og blev 17.12.1910 forfremmet til *lieutenant*. Han blev såret i kamp mod marokkanerne ved Guercif

Arnold Gustav Adolph Sørensen.
Han bærer Æreslegionens ridderdekoration.
Foto: Rigsarkivet.

12.5.1911, og 10.8.1914 faldt han i kamp ved Taza; ifølge *commandant* Mangin, *Chef du Service des Renseignements*, skete det under et bajonetangreb. Ifølge et brev fra den protestantiske feltpræst J.P. Cook-Jalabert til Sørensens fader var kompagniet faldet i baghold. Sørensens navn står på monumentet i Rueil og i Marselisborg Mindepark.

Dekorationer/Décorations:

Ridder af den franske Æreslegion 3.8.1911/*Chevalier de la Légion d'honneur*

Officer af den marokkanske Ouissam Alaouite-orden 27.7.1914/*Officier de l'ordre du Ouissam Alaouite*

Kilder/Sources:

RA. C.F. Schiøppfes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 43.

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Journalsager. VIII.2.

Bibliografi/Bibliographie:

Fortegnelse over indkomne Navne til Monumentet i Marselisborg Mindepark for de i Verdenskrigen faldne Danske. Rettet indtil den 24. December 1931.

SØRENSEN, Carl

(12.10.1889-?), legionær/*légiionnaire*. Forældre: Kelner Søren Sørensen, moderen var født Schjerning.

Sørensen var født i København. Han var examineret maskinist, havde været 4½ år i gendarmerikorpset i Dansk Vestindien og havde været til søs. Ifølge Sørensen selv rejste han med Axel Jacobsen, Harald Jensen og Oscar Olsen (se disse) over England til Frankrig for at melde sig i *Légion Etrangère*, hvilket skete 19.4.1915 i Le Havre ifølge bataillonschef Deville i Saïda; Sørensen selv fortalte, at han havde meldt sig på det franske gesandtskab i København. Han meldte sig grundet tyskeres indmarch i Belgien; han og hans slægt hadede tyskerne. Sørensen fik *matricule n° 24976* og kom i *2ème Régiment Etranger, 3ème compagnie*. Franskmændene gik i

offensiven 25.9.1915 i Champagne, og her blev Sørensen såret, hvilket kostede tre måneder på hospitalet. I januar 1916 lå han i La Valbonne, i september samme år lå han i legionens *dépôt* i Orléans.

Sørensen blev omtalt som meget snak-kende, hvilket kunne være et problem. Han nævnte selv, at han havde fået 17 sår, var blevet nævnt i en *citation à l'ordre de l'Armée* og havde fået Krigskorset. "Jeg vilde i alt Fald nødig stemples som en anden Karl Sørensen" udtalte N.O.U. Juhl engang til Kolding Avis. Sørensen var soldaterkammerat med Eliassen ifølge sidst-nævnte. Hjemme på orlov i juli 1916 lod Sørensen sig fotografere til en avis iført fransk uniform og gasmaske.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

RA. C. F. Schiöppfes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 400.

Bibliografi/Bibliographie:

Berlingske Tidende 22.12.1915.

Politiken 16.7.1916.

Vinding, Andreas: Ærens Land. Frankrig 1915-16. København 1916.

SØRENSEN, Carl Christian

(1.2.1893-?), legionær/*légionnaire*.

Sørensen var født i Frenderup, Grevinge sogn, Holbæk amt. Han meldte sig som frivillig til *Légion Etrangère*.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

SØRENSEN, Hugo

(30.5.1893-?), legionær/*légionnaire*. Stedfaderen var fisker V. Meyer, Korsør.

Sørensens fader var gas- og vandmester i København, stedfaderen var fisker. 20 år

gammel rejste Hugo Sørensen fra Tyskland til Frankrig i 1913; han lod sig engagere til *Légion Etrangère*; det skete i Saint-Omer, og han kom til *1er Régiment* i Sidi-bel-Abbès via Oran. I slutningen af april 1915 gik Sørensen med sin bataillon, ialt 1.250 mand, i land ved Gallipoli, hvor der blev kæmpet mod tyrkerne de næste dage. En måned senere gik *175ème Régiment* og et koloniregiment kl. 6 om morgenen til angreb på tyrkerne. 28.7.1915 skrev han hjem fra Tyrkiet, at han var indstillet til Krigskorset og "en ny Snor", vel *la fourragère*. Krigskorset fik han i forbindelse med en *citation à l'ordre de la Division*. Vinteren 1915-1916 blev tilbragt i Bulgarien, Grækenland, Tyrkiet og Serbien. I Grækenland traf han løjtnant Bjerring (se denne), der netop var kommet til Sørensens bataillon fra Marokko. Bjerring spurgte, om ikke Sørensen ville lade sig naturalisere; så skulle han nok hjælpe Sørensen med at komme frem og blive underofficer og blive i Frankrig. Sørensen syntes godt om Bjerring - de var begge københavnere. Sørensen avancerede til befalingsmand. 20.2.1916 fik han endnu en sølvstjerne til sit Krigskors, og der blev præsenteret gevær for ham. I maj 1916 afgik Bjerring til et andet regiment, nu som kaptajn. Sørensen fandt, at Bjerring var en udmærket officer.

Efter et år ved fronten uden at have været såret, uden at have været syg, uden at have haft permission, ønskede Sørensen i midten af april 1916 at komme hjem for at aftjene sin værnepligt og for at komme på underofficersskole; han ville gerne have, at Udenrigsministeriet greb ind og hjalp ham med at komme hjem. Dette kunne selvfølgelig ikke lade sig gøre. Sørensen blev senere såret og kom på hospital; han var dog med på stormen på Monastir i november 1916, hvor franske og serbiske tropper gik til angreb. I marts 1918 finder vi ham på *Hôpital St-Joseph* i Paris.

Dekorationer/Décorations:

Det franske Krigskors/*Croix de guerre*

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

Bibliografi/Bibliographie:

Nielsen, Harald (Udg.): Danske Soldaterbreve. Bd. 1. København 1917.

Politiken 3.3.1919.

Ravn-Jensen, J. (Udg.): Danske Frivillige i Verdenskrigen. Soldaterbreve fra Fronterne. København u.å.

SØRENSEN, Marie Magdalene

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*. Faderen var Stephan Sørensen.

Frk. Sørensen var ansat ved Rudolf Berghs Hospital i København, da hun 17.4.1915 afgik sammen med sine kolleger med den danske ambulance til Le Tréport. Hun gjorde turen med til den danske ambulance i Paris og var her indtil lukningen i 1919, da blev hun ansat ved det danske sygeplejebureau i Paris, hvor hun virkede i hvert fald de næste par år. Hun stod som medlem i Dansk Sygeplejeråd.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer: Gesandtskabet i Paris. Journalsager. C.260.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjælpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjælpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

Tidsskrift for Sygepleje nr. 19 oktober 1914, nr.22 november 1919, nr. 7 april 1921.

Ugeskrift for Læger nr. 8 20.2.1919.

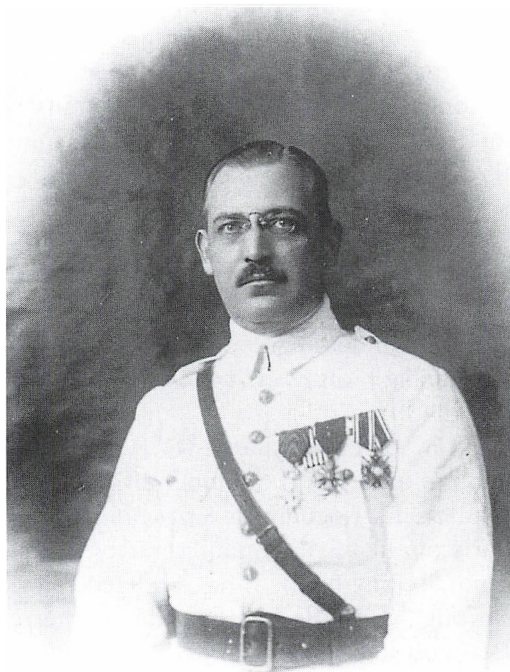
TEILING, Edith Sophie Johanne Marie

(19.8.1891-?), sygeplejerske/*infirmière*. Født Scharffe. Gift med Niels Theilgaard Teiling (se denne) 28.10.1913, Alfred Corning (se denne) 23.10.1918.

Teiling virkede ved det danske hospital i Paris.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjælpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjælpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Niels Theilgaard Teiling, 1922.

Han bærer Æreslegionens ridderdekoration, Krigskorset med 1 stjerne samt ridderkorset af St. Stanislaus med sværd. Mellem Æreslegionen og Krigskorset ses Krigserindringsmedaillen 1914-1918 med spænde "Engagé volontaire".

Et uidentificeret bånd ses mellem Krigskorset og St. Stanislaus. Foto: Rigsarkivet.

TEILING, Niels Theilgaard

(8.12.1884-1954), læge/*médecin*. Forældre: John Hansen, Louise Augusta, født Brummer. Gift med Edith Sophie Johanne Marie Scharffe 28.10.1913, Valborg Marie Otta Thomsen 11.5.1919.

Teiling, der var reservelæge i den danske hær, trådte i fransk tjeneste i juni 1915. Han blev anbefalet af professor Edvard Ehlers, Dansk Hjælpeambulancekomité, overfor kammerherre Bernhoft. 29.6.1915 blev han udnævnt til *médecin aide-major 2ème classe à titre étranger*. Han var ved 44ème Régiment d'Infanterie, 1er bataillon. I september 1915 deltog han i slaget i Cham-

pagne som bataillonslæge. I perioden oktober 1915-april 1917 var Teiling kirurg ved forskellige ambulancer i Champagne og Verdun. I maj 1917 var han med de franske og græske styrker i Makedonien, og frem til maj året efter var han chef for den kirurgiske afdeling på hospitalet i Verria. Det var under dette ophold, at han med tilbagevirkende kraft 11.8.1917 blev udnævnt til *médecin aide-major 1ère classe à titre étranger*. Under angrebet på Skra di Legea var Teiling kirurg ved *Ambulance coloniale n° 2*.

Efter våbenstilstanden 11.11.1918 tog han ophold i Konstantinopel, hvorfra han sendte en ansøgning til Krigsministeriet i Paris om at blive demobiliseret og hjemsendt; Teiling fandt, at han nu havde gjort sin pligt. Samtidig bad han kammerherre Bernhoft undersøge, om det var rigtigt, at han var indstillet til Æreslegionen. Han havde allerede haft pinlige erfaringer med *Médaille des épidémies*, idet chefen for sundhedsvæsenet for ½ år siden havde lovet ham medaljen, uden at der var sket noget. Teiling ville ikke, at det skulle gentage sig med Æreslegionen. Han skrev lige ud til kammerherren, at "Guildal, Svindt og Seedorf, der alle tre har gjort langt kortere og langt behageligere Tjeneste end jeg, har alle faaet den. Hvis jeg efter 3½ Aars Tjeneste i den franske Hær kommer hjem uden, vil mange maaske være fristede til at tro, at der er noget uldent ved Historien".

Den danske militærattaché i Paris, oberstløjtnant Andersen, lagde i midten af maj 1919 lettere pres på de franske myndigheder for at høre, hvor langt man var kommet i sagen. Bernhoft selv greb også ind og korresponderede de følgende år med Teiling i Marsina, Cilicien, hvor Teiling var kirurg *à titre civil* ved militærhospitalet til 2000 francs pr. måned; desuden havde han privat praksis. Efter et ophold i Danmark i maj 1919 var Teiling i novem-

ber trådt i tjenste som chef for en kirurgisk afdeling på førnævnte hospital under den franske Levant-armé i Lilleasien. De fælles anstrengelser bar endelig frugt, da Teiling ved dekret af 11.7.1921 blev ridder af Æreslegionen. Bernhoft glædede sig over, at Teiling havde "opnaaet denne længe for-tjente Udmærkelse". Det fremgår ikke, om Teiling fik sin Epidemimedaille. I marts-december 1921 var Teiling i Paris, han blev fransk statsborger i oktober 1921 og i december samme år tog han fransk læge-examen. I januar 1922 finder vi ham som *médecin de colonisation* i Tunis. Den 22.5.1922 tog Teiling afsked fra den franske hær.

Dekorationer/Décorations:

Ridder af den franske Æreslegion dekret 11.7.1921/*Chevalier de l'ordre de la Légion d'honneur*
 Det franske Krigskors oktober 1915/*Croix de guerre*
 Den franske interallierede Sejrsmedaille 17.1.1922/*Médaille interalliée de la victoire*
 Den franske Krigserindringsmedaille 1914-1918 med spænde 1922/*Médaille commémorative de la Grande Guerre de 1914-1918, agrafe "Engagé volontaire"*
 Den franske Levant-Erindringsmedaille 1925/*Médaille du Levant*
 Officer af den tunesiske Nichan Iftikar-orden 1925/*Officier de l'ordre du Nichan Iftikar*
 Ridder af den russiske St. Stanislaus-orden med sværd 3.1.1917/*Chevalier de l'ordre du St-Stanislas avec glaives*

Kilder/Sources:

RA. C.F. Schiöppfles samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 45.
 RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1915-1917. B.7.1-B.8.21.

Bibliografi/Bibliographie:

Christophersen, V. & Johnsson, J.W.S.: Den danske Lægestand 1915-1925. København 1925.

TIDEMAND, Magdalene (Lena)

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*.

Frk. Tidemand, der havde krigserfaring fra Balkankrigen 1912-1913, var ansat ved et bureau under Dansk Sygeplejeråd, da hun med tre andre sygeplejersker tog til

Paris 9.3.1915 for at gøre tjeneste ved den danske hospitalsflodbåd i Paris. Da båden blev forlagt til Lyon, søgte Tidemand i juli 1915 som sine tre kolleger væk og blev derfor overflyttet til den danske ambulance i Serbien; hun arbejdede senere for amerikansk Røde Kors. I foråret 1916 var hun omkring et halvt år ved den danske ambulance i Petrograd, og siden var hun meget aktiv i arbejdet blandt tyske krigsfanger i Rusland og var med nordmanden Nansens hjælpeaktion, bl.a. i Ukraine. Tidemand vendte hjem i 1919. Hun var siden i London i ca. 10 måneder, hvor hun fulgte et kursus i socialt arbejde ved *King's College for Women*. Hun blev 1.11.1921 ansat som assistent ved den kommunale hjemmesygepleje i København.

For sit imponerende arbejde under krigen blev Tidemand af Dansk Sygeplejeråd indstillet til Florence Nightingale-medailen; hun var den første danske sygeplejerske, der modtog denne høje dekoration fra det internationale Røde Kors, da medaljen blev tilkendt hende i maj 1920. Det internationale Røde Kors i Genève sendte medaljen til det danske gesandtskab i Bern, der videresendte den til København. Fredag aften 13.9.1920 samledes et selskab på Gl. Carlsberg i København efter indbydelse fra professor Høffding, præsident for Dansk Røde Kors, for at overvære overrækkelsen af Florence Nightingale-medailen til Tidemand. Frk. Tidemand deltog med sine nærmeste slægtninge, endvidere Henny Tscherning, formand for Dansk Sygeplejeråd, professor Ehlers, formand for Dansk Hjelpeambulancekomité, generaløjtnant Gørtz samt medlemmer af Dansk Røde Kors' hovedbestyrelse og kontorpersonale, en del Røde Kors søstre samt den tidligere fungerende formand for Røde Kors, stabslæge Meyer, der i 1912 havde været med til at indstifte medaljen under en konference i Washington. I den pompeianske hasesal overrakte professor

Høffding frk. Tidemand en buket roser og holdt derpå en tale, hvori han skildrede hendes udmærkede, opofrende og modige færd under krigen, særlig i Rusland, hvor hun havde hjulpet tusinder af krigsfanger langt fra læger og al civilisation. Professoren sluttede med at takke Tidemand for den ære, hun havde kastet over Danmark. Som eneste sygeplejerske fra et neutralt land var hun tildelt en af 41 medailler, der var uddelt til sygeplejersker, der havde virket under krigen. Professoren bad fru Tscherning hæfte medaljen på Tidemands bryst som formand for den organisation, hvorfra Tidemand var udgået. Fru Tscherning og professor Ehlers sagde nogle smukke ord om frk. Tidemands indsats. Hermed sluttede den højtidelige del; efterfølgende samledes man en timestid om bordet i spisesalen. I oktober 1922 modtog Tidemand for sit arbejde i Rusland Dansk Røde Kors' hæderstegn.

Dekorationer/Décorations:

Dansk Røde Kors' hæderstegn 1922/*Médaille d'honneur de la Croix-Rouge Danoise*

Florence Nightingale-medailen 1920/*Médaille de Florence Nightingale*

Tysk Røde Kors medalje 1920/*Medaille de la Croix Rouge Allemande*

Kilder/Sources:

RA. UM. Gruppeordnede sager 1909-1945. J.nr. 49. J.nr. 49.Z.18. Tyske Røde Kors Medailler til Danske. RA. Private institutioner. Dansk Røde Kors. Nr. 794.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

Petersen, Esther: Over grænser - om danske sygeplejerskers arbejde og studier i udlandet 1899-1940. Dansk Sygeplejeråd 1990.

Tidsskrift for Sygepleje nr. 7 april 1918, nr. 2 januar 1920, nr. 8 april 1920, nr. 11 juni 1920, nr. 18 september 1920, nr. 21 november 1921.

**TSCHERNING, Anna Elisabeth
(Lisbeth)**

(7.12.1869-6.1.1937), hospitalsdirektrice/*directrice de l'hôpital danois*. Forældre: O. Bache, Louise, født Jürgensen. Gift med vinhandler Sidenius, Eilert Adam Tscherning 16.7.1909 (se denne).

Fru Tscherning var sammen med sin mand en af grundlæggerne af Dansk Hjelpeambulancekomité. I begyndelsen af april 1915 tog hun til Le Tréport til den danske ambulance; da denne senere flyttede til Paris, tog hun med. Fru Tscherning var den administrative leder af hospitalet og varetog forbindelserne til de franske myndigheder. I begyndelsen af november 1916 fik hun overrakt Æreslegionens ridderdekoration af understatssekretær Justin Godart fra det franske sundhedsvæsen. Hun er formentlig den første danske kvinde, der modtog Æreslegionen.

Ved denne lejlighed udtalte fru Tscherning til den franske avis *Le Journal*: "*Je suis fière de ma croix, très fière en tant que femme et en tant que Danoise. Mon pays a été mutilé par le même ennemi que le vôtre. Nous avons perdu, en 1866 notre Alsace-Lorraine, et nous ne saurions l'oublier. Les sympathies du Danemark à l'égard de la France sont nées d'une commune douleur*". Hun blev formentlig korrekt citeret; vi skal ikke glemme, at Dansk Hjelpeambulancekomité var stærkt anti-tysk, og i fru Tschernings udtalelser finder vi tanken om revanche for nederlaget i 1864.

Der var dog ikke idel tilfredshed med fru Tscherning. Hjemme bragte Tidsskrift for Sygepleje, Dansk Sygeplejeråds blad, i februar 1917 et læserbrev fra en sygeplejerske i forlængelse af en debat om "Den fornemme Dame og Sygeplejersken". I læserbrevet hed det bl.a. med slet skjult adresse til fru Tscherning: "Jeg tænker lidt paa, og sikkert mange med mig, hvorfor der paa "Det danske Hospital" i Paris som Ledende ikke er ansat en uddannet, fuldt

ud kvalificeret Sygeplejerske, naar der herhjemme gaar saa mange, som er Pladsen voksen. Hvorfor er der valgt en Dame, der, saa vidt jeg ved, ingen Kendskab har til Sygepleje eller til et Hospitals Ledelse og Indretning". Den ledende overplejerske ved Hærens Sygeplejekorps, selv medlem af Dansk Sygeplejeråd, kommenterede læserbrevet: "Jeg tror ikke, at Sygeplejerskerne herhjemme behøver at frygte for at blive fortrængt af de Stillinger, der tilkommer dem, og heller ikke, at de vil blive udsat for at komme til at arbejde under Hospitalsdirektricer, der kun er det, fordi de kalder sig saadan, og gaar med en Dragt, som de ingen moralsk Ret har til at bære". Det kan undre, at denne debat ikke var opstået et par år i forvejen, da fru Tscherning overtog ledelsen af den danske ambulance i Le Tréport og siden i Paris. Formanden for sygeplejerådet, Henny Tscherning, har måske befundet sig i en vanskelig stilling. Hendes tidligere mand, professor Tscherning (se denne), var formand for Dansk Hjelpeambulancekomité, den første leder af den danske ambulance i Le Tréport og gift med hospitalets direktrice. Henny Tscherning udtalte sig som tidligere nævnt i sin egenskab af formand for Dansk Sygeplejeråd om de udsendte sygeplejerskers egnethed.

Dekorationer/Décorations:

Ridder af den franske Æreslegion, dekret 23.10.1916/*Che alier de la Légion d'honneur*

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1915-1917. B.7.1.-B.8.21.

RA. C.F. Schiöpfes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 174, 2541.

RA. Privatarkiver. Nr. 6971. Andreas Vinding.

Bibliografi/Bibliographie:

Dagens Nyheder 25.5.1919.

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

Le Journal 6.11.1916.

Politiken 3.12.1916, 12.7.1923.

Tidsskrift for Sygepleje nr. 4 februar 1917, nr. 5 marts 1917.

TSCHERNING, Eilert Adam

(5.5.1851-4.5.1919), læge/*médecin*. Forældre: Anton Frederik Tscherning, Eleonora Christine, født Lützwow. Gift med Henriette (Henny) Schultz (1853-1932) 7.8.1886, opløst 1909; Elisabeth Sidenius, født Bache 16.7.1909 (se Tscherning, Elisabeth).

Under den tyrkisk-russiske krig var Tscherning militærlæge ved Røde Halvmånes lazaret i Erzerum, Armenien, fra december 1877-maj 1878. Som formand for Dansk Hjelpeambulancekomité (se denne) rejste han den 17.4.1915 til Le Tréport for at overtage ledelsen af "La Mission Sanitaire Danoise". Efterfølgende var Tscherning overlæge ved det danske hospital i Paris 1.5.-8.7.1916. Han havde orlov fra Kommunehospitalet i København.

Dekorationer/*Décorations*:

Ridder af Dannebrog 8.4.1898/*Chevalier de l'ordre du Dannebrog*

Dannebrogsmænd 5.5.1911/*Croix d'argent de l'ordre du Dannebrog*

Officer af den tyrkiske Medjidie-orden 25.9.1878/*Officier de l'ordre du Medjidie*

Ridder af den franske Æreslegion 11.8.1916/*Chevalier de la Légion d'honneur*

Officer af den franske Æreslegion dekret 12.4.1919 nr. 21.928/*Officier de la Légion d'honneur*

Kilder/*Sources*:

RA. C.F. Schiøppes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 174.

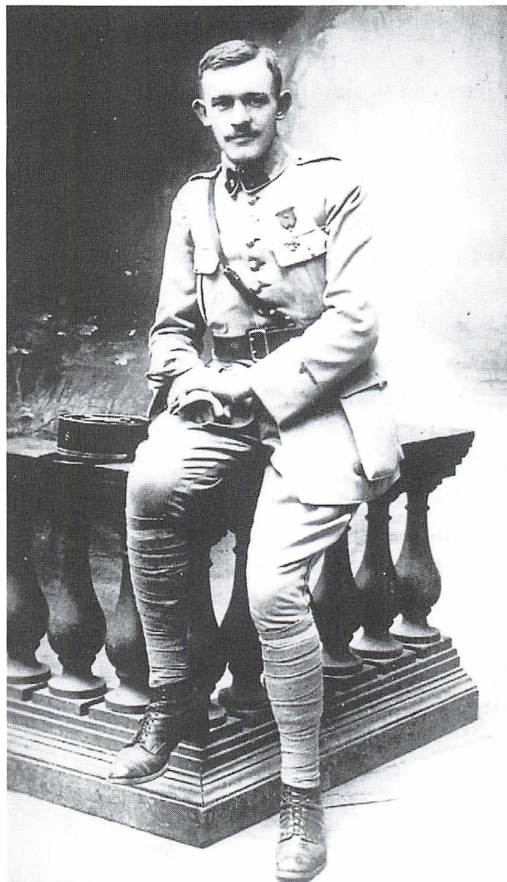
Bibliografi/*Bibliographie*:

Christophersen, V. & Johnsson, J.W.S.: Den danske Lægestand. København 1925.

Dansk Hjelpeambulancekomité (*Udg.*): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1923.

Dansk Røde Kors (*Bearb.*): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

Ugeskrift for Læger nr. 8 20.2.1919.

Henri Gustave Tscherning. Han bærer Krigskorset.
Foto: Rigsarkivet.

TSCHERNING, Henri Gustave

(24.9.1890-?), sekondløjtnant/*sous-lieutenant*. Forældre: Overlæge dr. med. Marius Hans Erik Tscherning (11.2.1854-?), Arnak Frederikke Wilhelmine, født Myhre (26.7.1863-?). Gift med Marie-Thérèse Le Coz.

I begyndelsen af 1880'erne kom Marius Tscherning til Paris, hvor han få år senere tog en fransk medicinsk eksamen. Sønnen Henri Gustave blev fransk statsborger ved option omkring 1896. Han blev ingeniør i juli 1912. Unge Tscherning blev 1.11.1912 sapør ved ingeniørerne i Besançon under 7ème Bataillon du Génie. Han gjorde i krigens første par år tjeneste som sergent ved

lyskasterafdelingerne; i 1916 udnævntes han til *adjutant* og gjorde resten af krigen med ved telegraftjenesten. 1916-1918 var han *sous-lieutenant en réserve* og i 1918 *lieutenant de réserve*. Han deltog i kampe i Alsace 5.8.-20.8.1914, ved Marne i september 1914, i Alsace oktober 1914-februar 1915, Champagne september 1915-februar 1916, Verdun februar-juli 1916, Somme august-oktober 1916, Alsace oktober 1916-marts 1918, Amiens marts-august 1918, Chemin-des-Dames august-september 1918. I november 1918 lå Tscherning på hospital grundet gasforgiftning.

Efter våbenstilstanden blev Tscherning *adjutant à l'attaché militaire* ved den franske legation i København fra marts 1919 til februar 1920. Efterfølgende arbejdede han et par år i London, førend han i 1922 kom til den franske flåde. Han fik Krigskorset, to citationer, nogle franske krigsmedailler samt den interallierede Sejrsmedaille. Tscherning levede endnu i 1970, hvor han fejrede sin 80 års fødselsdag.

Dekorationer/Décorations:

Det franske Krigskors/*Croix de guerre*

Franske krigsmedailler/*Médailles françaises*

Den interallierede Sejrsmedaille/*Médaille interalliée de la victoire*

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. J.nr. C. 257.

RA. C.F. Schiöppfes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 268.

VIMAR, Niels Albert Christian

(?-?), legionær/*légionnaire*. Faderen var grosserer L.W. Olsen, Frederiksberg. Gift med: Else Johanne Augusta Unna, opløst 1915.

Vimar var løjtnant af reserven. Han ankom til Orléans i maj 1915 og meldte sig som frivillig i *Légion Etrangère*, hvor han kom ind i *2ème Régiment Etranger, 3ème compagnie*. I Orléans reddede han med

Eliassen (se denne) et fransk barn fra druknedøden; Eliassen omtaler, uden navns nævnelse, Vimar meget negativt. Vimar blev *caporal*, men hans karriere i Frankrig blev ikke lang. I september 1915 var han rekonvalescent på *Asile de St-Ylie* nær Dôle (Jura) og han blev hjemsendt måneden efter.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

WELLING-NIELSEN, Hans Christian

(27.3.1879-10.2.1918), flyver/*pilote*. Forældre: Haakon Nielsen, Sophie Welling. Hans hustru var født Rosenbeck.

Welling-Nielsen var født i Suldrup. Han deltog som frivillig i den græsk-tyrsk krig 1897 og blev udnævnt til korporal; siden var han med i Boerkrigen; han arbejdede som krigskorrespondent i Balkankrigen 1912-1913. Før denne krig var han redaktør på Aarhus Stiftstidende. Han havde erhvervet flyvercertifikat i Berlin. I februar 1915 kom han til Paris for at søge optagelse i det franske flyverkorps; desuden agtede han at sende krigskorrespondancer til forskellige danske blade. Da franskmændene ikke optog udlændinge i hæren, levede han i Paris stort set uden eksistensmidler. Den danske legation ville sørge for hans hjemrejse fra Le Havre i december 1915, men Welling afslog.

Welling meldte sig 3.5.1916 i Paris som frivillig for krigens varighed og kom i *1er Régiment Etranger, matricule n° 38814, légionnaire de 2ème classe*. Han var 1,73 m høj, havde grågrønne øjne og var blond. 6.5.1916 blev han optaget som elev på *Ecole d'Aviation Militaire* i Avord. Han blev udnævnt til *caporal* 9.8.1916 og udgik 15.9.1916 fra *Ecole de Chateauroux*. Welling kom 19.11.1916 til eskadrille F 8 og siden til F 221. Han blev udnævnt til *ser-*

gent aviateur 25.4.1917 og adjudant 1.10.1917, begge steder ved F 221. Han var en dristig flyver, der opnåede 2 citations som nævnt herunder. Efter sin død fik han en citation à l'ordre de l'Armée. Welling lå ved Escadrille Sop. 221 i Italien, da han omkom ved en ulykke. Hans chef, løjtnant Godin, beskrev omstændighederne nærmere. Wellings fly faldt 10.2.1918 mod jorden fra knap 50 meters højde; han blev dræbt på stedet, og hans observatør blev meget hårdt kvæstet. Et par dage senere blev Welling begravet på kirkegården i landsbyen Marostica nær Bassano; til stede var personellet fra hans eskadrille samt flere repræsentanter for det franske og italienske flyverkorps. Hans navn står på mindestenen i Rueil og i Marselisborg Mindepark.

Wellings dekorationer og citationer blev i marts og juli 1918 sendt til hans efterladte fra den danske legation i Paris via Udenrigsministeriet i København. Welling bar sit franske Krigskors, da han styrtede ned, og efterfølgende var det umuligt at finde korset i vragresterne. Han synes at have haft et ekstra eksemplar, idet et Krigskors med hans franske militærflyvercertifikat i marts eller april 1918 blev sendt til en i Paris boende dansker, der ville videresende effekterne til de efterladte.

Citation à l'ordre de l'Aéronautique de la 6me Armée, le 10 Mai 1917

Pilote d'une belle audace et d'un entrain remarquable, sollicité sans cesse les missions les plus périlleuses. Le 25 Avril 1917 au cours d'un réglage effectué à basse altitude, a eu son avion sérieusement endommagé par le tir de l'Infanterie ennemie.

Citation à l'ordre de l'Armée, le 29 Janvier 1918

De nationalité Danoise, engagé volontaire dans l'aviation en Mai 1916. Pilote d'une endurance et d'une énergie exceptionnelles. A montré le plus grand courage dans les différents combats qu'il a soutenus contre des appareils ennemis pendant la préparation des attaques de l'Aisne et de Verdun (Avril et Août 1917). Le 12 Janvier 1918 attaqué par deux avions ennemis, leur a tenu tête, bien que son appareil eut été gravement endommagé et la mitrailleuse arrière mis hors d'usage. 180 heures de vol sur l'ennemi. Déjà cité à l'ordre.

Citation à l'Ordre de l'Armée (Journal Officiel du 23.5.1918)

Pilote de tout premier ordre et d'une rare endurance, a toujours fait preuve d'une habileté et d'un courage exceptionnels, en particulier pendant les affaires de l'Aisne (avril 1917) et de Verdun (août 1917), où il vola parfois jusqu'à huit heures dans la même journée, accomplissant avec un sang-froid remarquable liaisons d'infanterie, réglages, missions photographiques, au cours desquels son appareil a été très fréquemment atteint par le feu de l'ennemi. Le 20 juin 1917, ayant été victime d'un accident d'atterrissage qui lui avait occasionné de graves lésions, avait refusé de se laisser évacuer pour pouvoir continuer son service. Toujours prêt à remplir les missions les plus périlleuses avec entrain et bonne humeur. Tué au départ d'une mission de surveillance.

Dekorationer/Décorations:

Den franske Militærmedaille/Médaille militaire

Det franske Krigskors/Croix de guerre

Den italienske militære tapperhedsmedaille?/Médaille de la valeur militaire italienne en bronze?

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris:

- Journalsager. C.49.
- Monumentet over de faldne danske frivillige. Rueil. 17.K.8.

RA. C. F. Schiöpffes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 213.

Service Historique de l'Armée de l'Air. Vincennes: Etat de service.

Bibliografi/Bibliographie:

Fortegnelse over indkomne Navne til Monumentet i Marselisborg Mindepark for de i Verdenskrigen faldne Danske. Rettet indtil den 24. December 1931.

WETTERSTRØM, Charles Julius

Andreas Christian

(26.12.1879-16.6.1915), kaptajn/capitaine. Forældre: Julius Theodor Wetterstrøm, Christine, født Christiansen. Ugift.

Wetterstrøm var i 1906 i Siam som kaptajn i provinsgendarmeriet, dels i Ratburi, dels i Ayunthia. To år senere forlod han Siam og gik ind i Légion Etrangère; her kæmpede han i Tonkin mod et annamitisk oprør og blev forfremmet til sous-lieutenant. Om morgenen 3.8.1914 tog Wetterstrøm over Esbjerg og London til Paris for

Charles Julius Andreas Christian Wetterstrøm.
Han bærer den franske Kolonimedaille og en siamesisk
medaille. Foto: Rigsarkivet.

at melde sig til fronten. 4.1.1915 skrev Wetterstrøm i et postkort hjem, at han havde fået en udmærkelse, en *"Citation à l'ordre de jour de la Division"*: *"Le lieutenant W. n'a cessé depuis le début de la campagne de payer de sa personne en dirigeant lui-même des patrouilles jusqu'au réseaux ennemis donnant à tous les preuves de sa vaillance et de son entrain"*. På postkortet stod der, at han var i *Bataillon B, 2ème Rég. de Marche du 1er Etranger*. Kort tid efter blev han såret af en granat; han skulle have været på hospitalet, men det ville han ikke; efter tre dages hvile i anden linie var han igen klar ved fronten. Han fik en *Citation à l'ordre de l'Armée*; heri hed det, at han med fuldstændig ligegyldighed for fare havde gjort

mere end sin pligt, idet han var forblevet på sin post efter at være blevet alvorligt såret; han havde kun ladet sig hospitalsbehandle efter befaling. Denne citation førte til tildeling af Krigskorset.

I et brev hjem af 17.3.1915 gav han en afskrift af sin seneste citation og udnævnelsen til ridder af Æreslegionen:

"Monsieur Wetterstrom Ch. Lieutenant au 2ème Rég. de marche du 1er Etranger a été nommé dans l'Ordre de la Légion d'Honneur au grade de Chevalier.

D'une intrépidité et d'un courage à toute épreuve vient de se signaler de nouveau en allant, en terrain découvert en plein jour, à proximité de l'ennemi recueillir un blessé allemand abandonné par les siens dans le but de faire un prisonnier pour obtenir des renseignements sur l'ennemi. A déjà été cité à l'ordre de la Division et à l'ordre de l'armée pour sa vaillante conduite". Signé J. Joffre. 15.3.1915 kl. 11.30 fik Wetterstrøm under stor militær højtidelighed tildelt Æreslegionen, og tolv dage senere kunne han skrive hjem, at han forventede at få Krigskorset med to agraffer.

I maj 1915 fik Wetterstrøm sin udnævnelse som *capitaine*, og den 9. maj fik de to mitrailleusesektioner under hans kommando en *Citation à l'ordre du Corps de l'Armée*; på et kritisk øjeblik i en fremskudt stilling havde de standset et fjendtligt modangreb. I den franske *Journal Officiel* af 17.9.1915 står endnu en citation, denne gang *à l'Ordre de l'Armée*, opnået ved Arras: *"WETTERSTROM (Charles), capitaine au 1er rég. étranger: officier d'une rare bravoure; le 16 juin, a fait preuve d'un complet mépris du danger. Mortellement blessé en entraînant sa compagnie sous un feu violent de mitrailleuses"*. Han overlevede ikke sine sår. Ingen ved, hvor Wetterstrøm ligger begravet, og der gik mange rygter om hans sidste skæbne. Dog skulle han 16.6.1915 om formiddagen have forladt sin stilling med en patrulje for at re-

kognoscere terrænet foran de tyske skyttegrave. Han var et stykke foran de øvrige, da hans folk så ham gribe sig til hovedet, ramt af skud, da han ville springe ned i en tysk skyttegrav. Han gik under øgenavnet "*Capitaine Catastrophe*".

Den franske militærattaché i København, baron, oberst Taylor, aflagde senere officielt besøg hos Wetterstrøms forældre og overrakte sønnens Krigskors, som han havde fået ved fronten. Den 9.9.1915 fandt en mindehøjtidelig sted i Kastelskirken; den franske minister i København, Bapst, og militærattaché Taylor deltog. På mindestenen i Rueil står der, at Wetterstrøm døde den 9.5.1915. På fortegnelsen 1931 over navne til Marselisborgmonumentet er dødsdagen opgivet til 9.9.1915.

Dekorationer/Décorations:

Ridder af den franske Æreslegion 1915/*Chevalier de la Légion d'honneur*

Det franske Krigskors/*Croix de guerre*

Den franske Kolonimedaille/*Médaille coloniale*

Siamesisk medaille/*Médaille de Siam*

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Monumentet over de faldne danske frivillige. Rueil. 17.K.8.

RA. C.F. Schiøppes samlinger vedrørende danske som officerer i fremmed krigstjeneste 1815-1965: Nr. 17.

RA. Privatarkiver. Nr. 6511. Paul Verrier. Lister over og korrespondance om krigsfanger. 62-3 II.

Bibliografi/Bibliographie:

Fortegnelse over indkomne Navne til Monumentet i Marselisborg Mindepark for de i Verdenskrigen faldne Danske. Rettet indtil den 24. December 1931.

Ravn-Jensen, J. (Udg.): Danske Frivillige i Verdenskrigen. Soldaterbreve fra Fronterne. København u.å.

WINTHER, C.

(?-?), legionær/*légionnaire*.

Winther var *caporal* i *Légion Etrangère*, 6ème compagnie i november 1917.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

WODSTRUP-NIELSEN, Ragnhild

(?-?), sygeplejerske/*infirmière*.

Frk. Wodstrup-Nielsen var ansat på Kommunehospitalet i København i 1915. Hun rejste 6.3.1916 med en dansk ambulance til Petrograd og kom siden til den danske ambulance i Paris. I januar 1919 tog hun fra Paris sammen med kollegaen Louise Hansen (se denne). De skulle fra Cherbourg med "Dunvegan Castle", der var ankommet med franske krigsfanger. Wodstrup-Nielsen stod i Dansk Sygeplejeråd, og 7.11.1920 blev hun medlem af De Allieredes Danske Vaabenfæller.

Kilder/Sources:

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1915-1917. B.7.1-B.8.21.

De Allieredes Danske Vaabenfæller: Forhandlingsprotokol 1920-1933.

Bibliografi/Bibliographie:

Dansk Hjelpeambulancekomité (Udg.): De danske Hjelpeambulancer 1914-1921. København 1921.

Dansk Røde Kors (Bearb.): Hjælp ydet fra Danmark til de krigshærgede Lande under og efter Verdenskrigen 1914-1918. København u.å.

Tidsskrift for Sygepleje nr. 19 oktober 1915, nr. 6 marts 1916.

AAGESEN, Adrian

(22.9.1890-?), legionær/*légionnaire*. Moderen var fru M. Aagesen, Dragør.

Aagesen havde aftjent sin værnepligt ved 1. kystartilleribataillon, 3. kompagni, i tiden 15.4.1913-20.4.1914. Han var eksamineret maskinist. Han meldte sig 1.6.1915 til *Légion Etrangère*, kom til Orléans og lå ved 2ème Régiment Etranger, 3ème compagnie; han fik *matricule n° 27229*. Aagesens moder havde allerede 17.9.1915 skrevet til Udenrigsministeriet i håb om dets bistand til at få sønnen løst fra legionen. Ministeriet måtte skuffe fru Aagesen. Det havde ved tidligere lejligheder erfaret, at personer, der havde meldt sig til legionen efter det fyldte 18. år, ikke kunne forlanges fritaget. Ministeriet anbefalede fru Aagesen

at rette skriftlig henvendelse på fransk til det franske Krigsministerium. Det gjorde hun så i begyndelsen af oktober 1915 via det danske Udenrigsministerium. Sønnen blev dog ikke løst fra sin tjeneste.

Aagesen var med i *l'Armée d'Orient* og blev såret i april 1917, hvor vi finder ham på *Hôpital auxiliaire n° 222* i Menton. I juli s.å. lå han syg i Saïda. Ifølge eget udsagn meldte han sig i et "Anfald af Livslede" uden at tænke på den sorg, det ville forvolde hans moder; han var enebarn. "Alene Tanken om at skulde dræbe et Menneske,

selv i Nødværge, gør mig fortvivlet". Aagesen kunne således ikke bruges; han blev erklæret "*inapt à faire campagne*" og blev løst fra sin kontrakt "*à titre tout-à-fait exceptionnel*". Det skete medio august 1917. Otte måneder senere kunne Udenrigsministeriet meddele fru Aagesen, at sønnen var ankommet til Dakar som 2. maskinist på D/S "Nykjøbing".

Kilder/Sources:

RA. UM. Akter 1909-1945. J.nr. 13.X.16.

RA. UM. Repræsentationer. Gesandtskabet i Paris. Korrespondancesager. 1914-1922. B.9.1-71.

Beskrivelse af franske dekorationer, tildelt danske for indsats 1914-1918

Æreslegionen

Æreslegionen, *Légion d'honneur*, blev indstiftet af førstekonsul Napoléon ved lov af 19.5.1802. Ordenen har overlevet skiftende styreformer - kejserdømme, kongerige, republik - og har siden 1830 været Frankrigs højeste orden. Æreslegionens inddeling i fem klasser - ridder, officer, kommandør, storofficer og storkors - dannede skole for det moderne europæiske ordensvæsen.

Ordenstegnet, en femarmet hvidemalletteret stjerne i metal, sølv eller guld, har i det store og hele været uforandret under de forskellige styreformer. Det vil føre for vidt her at komme ind på de mange typer af ordenstegnet. De ordenstegn, der blev tildelt i forbindelse med 1. verdenskrig, har på aversen i centrum republikkens symbolske kvindehoved omgivet af teksten "REPUBLIQUE FRANÇAISE 1870". Reversen har et krydsslagt fransk flag og en etendard omgivet af ordenens devise "HONNEUR ET PATRIE" (Ære og fædreland). Denne type eksisterede under den 3. og 4. Republik 1870-1951. Båndets farve er rød. Ordenen tildeles for fremragende civile og militære fortjenester. Med ordenen følger et diplom.

Militærmedaillen

Militærmedaillen, *Médaille militaire*, blev indstiftet af præsident Louis-Napoléon ved dekret af 22.1.1852 under den 2. Republik. Medaillen har som Æreslegionen overlevet diverse styreformer og er en af Frankrigs højeste udmærkelser. Medaillen findes i forskellige typer fra indstiftelsen til i dag. Medaillen fra perioden 1870-1951 er

en rund sølvmedaille med en laurbærkrans, inden for hvilken er republikkens symbolske kvindehoved omgivet af "REPUBLIQUE FRANÇAISE 1870". Reversen har devisen "VALEUR ET DISCIPLINE" (Tapperhed og disciplin). Over medaillen er en trofæ med kyrads, korslagte kanoner m.m. samt et anker. Båndfarven er gul med grønne kantstriber. Medaillen tildeles underofficerer og menige og kan undtagelsesvis tildeles generaler og marskaller. Med medaillen følger et diplom.

Krigskorset

Krigskorset, *Croix de guerre*, blev indstiftet ved lov af 8.4.1915. Korset har fire arme og er i bronze. Mellem korsarmene er et par krydslagte sværd. Aversen har i midten republikkens symbolske kvindehoved og omskriften "REPUBLIQUE FRANÇAISE". Reversen har i midten årstallene "1914-1915", "1914-1916", "1914-1917" eller "1914-1918"; sidstnævnte type er den almindeligste. Båndfarven er grøn med fem lodrette røde striber.

Man kunne kun få tildelt Krigskorset én gang. Ved gentagne tildelinger fik man i stedet på båndet en bronzestjerne for hæderfuld omtale i brigade- og regimentsbefalinger, en sølvstjerne for hæderfuld omtale i divisionsbefalinger, en forgyldt stjerne for hæderfuld omtale i armékorpsbefalinger, eller en bronzepalme for hæderfuld omtale i armébefalinger; en sølvpalme blev tildelt, når man havde opnået fem bronzepalmer. Krigskorset blev også tildelt militære enheder og byer. Ca. 2 millioner *citations*, hæderfulde omta-

Æreslegionen

Militærmedaillen

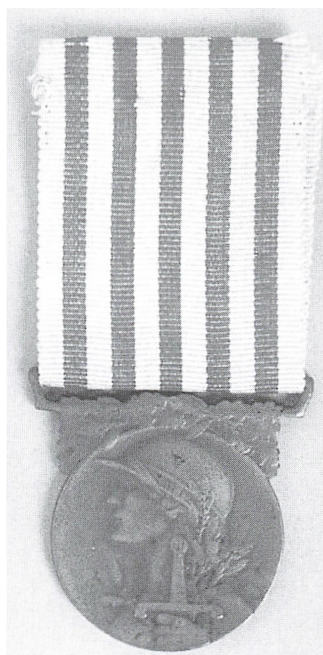
Krigskorset

Frontkæmpekorset

Korset for frivillige frontkæmpere

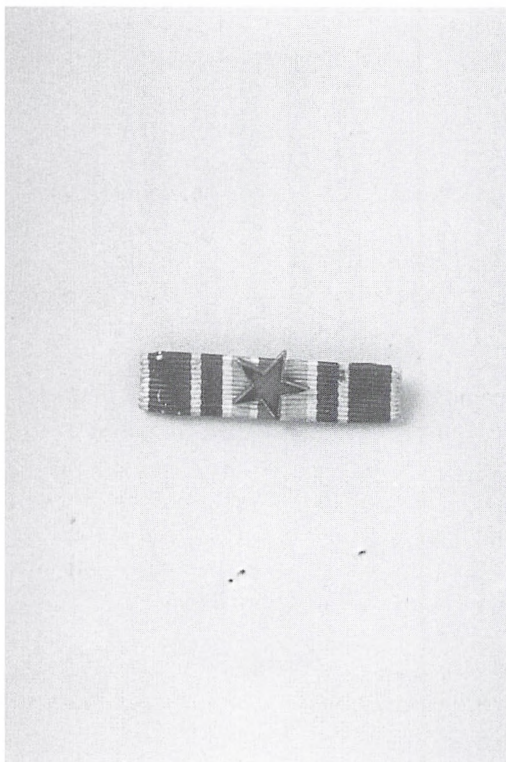
Krigserindringsmedaillen 1914-1918

Den interallierede sejrsmøddale

Æresmedaillen for bekæmpelse af epidemier

Tegnet til sårede soldater

ler, blev tildelt, heraf var 1/3 posthume. Der hører forskellige typer diplomer til korset, alt efter niveau for den hæderfulde omtale.

Frontkæmperkorset

Frontkæmperkorset, *Croix du combattant*, blev indstiftet ved lov af 28.6.1930. Korset er firearmmet i bronze. I korsets midte er på aversen republikkens hjælmlædte symbolske kvindehoved med omskriften "REPUBLIQUE FRANÇAISE". På reversen står "CROIX DU COMBATTANT". Båndfarven er lyseblå med syv lodrette røde striber. Korset blev tildelt indehavere af et *Carte du combattant*, som man modtog ved tre måneders tilstedeværelse i en kæmpende enhed.

Korset for frivillige frontkæmpere

Korset for frivillige frontkæmpere, *Croix*

Verdun-medailen

du combattant volontaire, blev indstiftet ved lov af 4.7.1935 og tildelt såvel franskmænd som udlændinge, der frivilligt havde gjort tjeneste i en kæmpende enhed ved fronten. Korset er firearmmet og i bronze. På aversen er der laurbærblade på korsarmene og et sværd; i midten et hoved af en hjælmlædt soldat med omskriften "REPUBLIQUE FRANÇAISE". På reversen står "CROIX DU COMBATTANT VOLONTAIRE 1914-1918". Båndet er grønt med en lodret rød stribe i midten, omgivet af gule striber.

Krigserindringsmedailen 1914-1918

Krigserindringsmedailen 1914-1918, *Médaille commémorative de la guerre 1914-1918*, blev indstiftet ved lov af 23.6.1920 og tildelt alle militære, politifolk, brandfolk, sanitetsfolk m.fl., der var tjenstgørende 2.8.1914-11.11.1918. Medailen er en rund

bronzemedaille med republikkens hjælmklædte symbolske kvindehoved på aversen samt en laurbærkrans og et sværd. På reversen er omskriften “REPUBLIQUE FRANÇAISE”, og inden for denne står “GRANDE GUERRE 1914-1918”. Båndet er hvidt med fem lodrette røde striber. På båndet kunne frivillige krigsdeltagere bære spændet “ENGAGÉ VOLONTAIRE”. Også denne medaille findes i andre typer.

Den interallierede sejrsmedaille

Den interallierede sejrsmedaille, *Médaille interalliée de la victoire*, blev indstiftet ved lov af 20.7.1922. Fredskonferencen i Paris havde 24.1.1919 vedtaget at indstifte en sådan fælles erindringsmedaille for de allierede. Medaillen er rund i forgyldt bronze. På aversen er en bevinget sejrsgudinde, på reversen “LA GRANDE GUERRE POUR LA CIVILISATION”. Båndet er regnbuefarvet med to regnbuer, der mødes i midten. Der findes andre franske typer af denne medaille, som ikke skal beskrives her.

Æresmedaillen for bekæmpelse af epidemier

Æresmedaillen for bekæmpelse af epidemier, *Médaille d'honneur des épidémies*, blev indstiftet ved dekret af 31.3.1885 oven på en alvorlig koleraepidemi, som var udbrudt året før. Krigsministeriet fik ved dekret af 25.4.1892 tilladelse til at tildele denne belønningsmedaille; der findes også typer fra andre ministerier. Medaillen findes i bronze, sølv, forgyldt og i guld. Aversen har republikkens kvindehoved med omskriften “REPUBLIQUE FRANÇAISE”. På reversen er en skål, en palmegren og en slange med omskriften “MINISTÈRE DE LA GUERRE”. Herunder er en rektangel med plads til modtagerens navn samt årstal for tildelingen. Forneden står “DEVOUEMENT EPIDEMIES”. Båndet

har tre lodrette striber i trikolorens farver blå-hvid-rød; på båndet er en roset, hvis medaillen er forgyldt eller i guld.

Tegnet til sårede soldater

Tegnet til sårede soldater, *Insigne des blessés militaires*, blev indstiftet ved lov af 27.7.1916 og kunne tildeles sårede i krigen samt soldater, der var hjemsendt grundet ulykker eller sygdomme, pådraget i tjenesten. Oprindeligt bestod tegnet i et båndspænde i hvidt med en lodret rød midtstribe, omgivet af en gul og to blå striber. En femarmet rødemailleret stjerne blev sat på båndet for hvert efterfølgende sår. Tegnet blev hurtigt afløst af en uofficiel medaille i form af en rødemailleret femarmet stjerne på en laurbær- og egebladskrans.

Verdun-medaillen

Verdun-medaillen, *Médaille de Verdun*, blev indstiftet 20.11.1916 af byrådet i Verdun til minde om byens heroiske forsvarere. Medaillen er en rund bronzemedaille med republikkens hjælmklædte symbolske kvindehoved på aversen med devisen “ON NE PASSE PAS” (De kommer ikke igennem). På reversen ses Verduns citadel, hvorover står “VERDUN” og forneden “21 FEVRIER 1916”. Medaillen findes i flere typer. Et diplom fulgte med. Båndet er rødt med trikolorens farver blå-hvid-rød i kanterne. På båndet kan bæres et spænde med “VERDUN” eller “21 FEVRIER 1916 VERDUN”.

Røde Kors-medaillen

Fransk Røde Kors bestod indtil 1940 af tre forskellige selskaber, *Société de Secours aux Blessés Militaires (S.S.B.M.)*, stiftet i 1864, *Association des Dames Françaises (A.D.F)* fra 1876 samt *Union des Femmes de France (U.F.F.)*, dannet i 1881. I 1907 samledes man i de tre organisationer om en centralkomité for Fransk Røde Kors, *Croix Rouge Française (C.R.F.)*. Alle tre

selskaber tildelte belønnings- og erindringsmedailler for krigen 1914-1918, hvorfor det er vanskeligt at afgøre, hvilke medailler, der blev tildelt danske, når der blot tales om Røde Kors-medailen.

Æresdiplomet for faldne for Frankrig

Æresdiplomet for faldne for Frankrig, *Diplôme d'honneur des "Morts pour la France"*, blev indstiftet ved lov af 27.4.1916 og tildelt faldne soldaters efterladte, herunder også danske frivilliges efterladte. Det er 52 x 34,3 cm. Foroven og forneden i diplomets ramme står "AUX MORTS DE LA GRANDE GUERRE LA PATRIE RECONNAISSANTE". På diplommet er et motiv fra den store triumfbue i Paris. Under dette står "A LA MEMOIRE DE MORT POUR LA FRANCE LE HOMMAGE DE LA NATION". Herunder har republikkens præsident R. Poincaré sat sin underskrift.

Efter fredsslutningen i 1919 tildelte *l'Union des Grandes Associations Françaises* æresdiplomer til faldnes efterladte.

Fangsnoren

Fangsnoren, *la fourragère*, i Krigskorsets båndfarver, blev nævnt i et ministerielt cirkulære af 21.4.1916. Denne fangsnor kunne bæres af officerer og menige i enheder, der to gange i samme slag havde fået

hæderfuld omtale i armébefalingen, *citati-on à l'ordre de l'armée*. Fangsnoren i Militærmedaillens gule og grønne båndfarve blev givet for hæderfuld omtale fire gange i armébefalingen, og fangsnoren i Æreslegionens røde båndfarve blev givet for hæderfuld omtale seks gange i armébefalingen. Senere kom fangsnore i andre dekorationers båndfarve. Ved overgang til en anden enhed aflægges fangsnoren. Fangsnoren er ikke en dekoration på linie med de herover nævnte.

Bibliografi/Bibliographie:

Administration des Monnaies et Médailles: Décorations officielles françaises. Paris 1956.

Administration des Monnaies et Médailles: Ordres de chevalerie et récompenses nationales 20 mars-30 mai 1956. Paris 1956.

Damien, André: Le grand livre des ordres de chevalerie et des décorations. Eds. Solar. 1991.

Hieronymussen, Poul Ohm: Europæiske ordner i farver. København 1966.

Julien, Olivier L.: In memory of the brave: The French Verdun Medal and Its Different Issues (The Journal of the Orders and Medals Society of America, Vol. 48, June 1997, No 5).

Laslo, Alexander J.: The Interallied Victory Medals of World War I. 2. udg. Albuquerque 1992.

Le Ribault, Loïc, Caminade, Bernard & Lacombe, Eric: Identification et cote. Décorations. Bordeaux 1992.

Souyris-Rolland, André: Guide des ordres, décorations et médailles militaires 1814-1963. 4. udg. Paris 1991.

Souyris-Rolland, André: Guide des ordres civils, des médailles d'honneur et des médailles de sociétés. Paris 1979.

Sommaire

Les légionnaires

Battu par la Prusse et l'Autriche dans la guerre de 1864, le Danemark perdit les duchés de Slesvig et de Holstein. A partir de ce moment-là, cette nation suivit une stricte neutralité. A l'été de 1870, après la déclaration de la guerre franco-allemande, il y eut des manifestations en faveur de la France à Copenhague. Les nationalistes et revanchards voulaient une union scandinave et la récupération du Slesvig après une victoire française. Avec la défaite de la France et la création de l'empire allemand, la base des nationalistes danois était détruite. A la déclaration de la Grande Guerre en août 1914, le Danemark se déclara neutre. Cependant, les Danois n'étaient pas à l'abri des malheurs de la guerre: environ 275 bateaux perdus et 700 marins morts. Au Slesvig, les autorités allemandes arrêtaient et internaient des Slesvigois danophiles. Un certain nombre purent s'enfuir du Danemark, mais 30000 danophiles environ furent appelés sous les drapeaux allemands. Cinq mille d'entre eux tombèrent pour l'Allemagne. Beaucoup de danophiles en uniforme allemand se retrouvèrent prisonniers de guerre en France, internés à Aurillac.

Vers 1910, des officiers d'origine danoise s'étaient engagés dans la Légion Etrangère et firent des campagnes en Algérie et au Maroc. Au début de la Grande Guerre, en août 1914, les volontaires danois s'engageaient dans la Légion pour la durée du conflit. Ces jeunes gens venaient du Danemark, mais il y avait parmi eux des artisans domiciliés à Paris avec leurs familles, par exemple un couturier, un ébéniste et un libraire. Ceux-ci s'engagèrent afin de se battre pour leur nouvelle patrie. Récupérer la province du Slesvig était le but du

combat pour quelques volontaires danois. D'autres s'engageaient par goût de l'aventure et, en 1917, des marins semblent s'être engagés pour cause de chômage.

Quel était le nombre des volontaires danois? Cette question nous confronte à des chiffres contradictoires. Selon une tradition orale, 300 volontaires danois se seraient engagés dans les rangs de la Légion Etrangère et auraient séjourné à Rueil. Un rapport parlementaire français de 1924 nous donne le chiffre de 67. La Légion elle-même nous indique 85 volontaires danois. Un correspondant de guerre danois de l'époque écrit qu'une cinquantaine de jeunes Danois se sont engagés, et selon un légionnaire danois 160 à 200 Danois ont été incorporés dans la Légion. Nos recherches nous permettent de donner un chiffre proche de celui indiqué par la Légion.

La question des volontaires danois nous pose encore un problème. Qu'est-ce que exactement "être Danois"? C'était en principe un légionnaire venant de l'Etat du Danemark. Mais peut-être que c'était aussi un Slesvigois danophile devenu allemand et déserteur de l'armée impériale. Enfin, la nationalité danoise pouvait être une nationalité déclarée lors de l'incorporation dans la Légion.

Le rapport parlementaire nous donne 17 volontaires danois morts pour la France. Sur le monument érigé en leur honneur en avril 1925 à Rueil, figurent trente noms, mais y sont inclus un lieutenant tombé au Maroc le 4 juin 1914, c'est-à-dire avant le début de la Grande Guerre, et un légionnaire mort en 1922 par suite des gaz. Nos recherches nous mènent à un chiffre comme celui qui figure sur le monument de Rueil.

La Société Danoise des Ambulances Auxiliaires

La Société Danoise des Ambulances Auxiliaires, une société anti-allemande, fut fondée le 10 août 1914 afin de porter secours aux blessés militaires dans les armées alliées. Au début de mars 1915, quatre infirmières quittèrent Copenhague afin d'exercer leurs activités sur "La Danoise", une péniche-hôpital offerte par la colonie danoise de Paris à l'Union des Femmes de France (U.F.F.). La péniche était à quai au Pont Alexandre III à Paris. Les hospitalisés n'étaient que des blessés légers, ce qui était peu satisfaisant pour des Danoises ayant servi dans la guerre des Balkans en 1912-1913. Quelques mois plus tard, "La Danoise" reçut l'ordre de se rendre à Lyon. Après un certain temps passé dans cette ville, les Danoises la quittaient pour la Serbie.

Un hôpital de la Mission danoise, l'Hôpital temporaire 18 annexe, fut établi au Tréport, petite ville sur les côtes de la Manche, avec trois médecins et neuf infirmières venus du Danemark, en mai 1915. La maison n'étant pas apte à être habitée l'hiver, l'hôpital fut transféré dans un bâtiment neuf à Paris, 3 rue Louis Boilly, vers le fin d'octobre 1915. L'hôpital fut inauguré le 27 janvier 1916 et il fonctionna sous le nom d'Hôpital bénévole no 8 bis avec 100 lits de grande chirurgie jusqu'en août 1919. Le Président de la République visita l'hôpital le 3 juin 1916 et là les grands blessés de la bataille de Verdun trouvèrent les soins les plus éclairés.

Quatorze médecins et trente infirmières de la Société Danoise des Ambulances Auxiliaires servirent dans les hôpitaux danois en France pendant la Grande Guerre. Le temps moyen de service des infirmières était de dix-huit mois: or, deux entre elles servirent de 1915 à 1919. Il semble qu'il y ait eu des infirmières danoises au service de l'U.F.F. et de la Croix

Rouge Anglaise et Américaine en France mais nous manquons d'informations sur ce point.

La colonie danoise de Paris

La petite colonie danoise de Paris aidait les volontaires danois et leur envoyait du tabac, des sous-vêtements, etc. La colonie coordonnait les moyens avec les volontaires au front et avec les permissionnaires et les assistait dans leur correspondance. Beaucoup de Slesvigois danophiles en uniforme allemand se retrouvèrent prisonniers de guerre en France. La colonie danoise organisa une collecte en leur faveur.

La Croix Rouge Danoise

En mai 1918, un bureau de la Croix Rouge Danoise s'ouvrit à Paris. Le bureau adressait des livres, des cahiers de musique, de l'argent et des produits de première nécessité aux prisonniers de guerre allemands et austro-hongrois ainsi qu'aux internés civils. La Croix Rouge Danoise organisait des collectes en faveur des prisonniers de guerre français en Allemagne, mais certaines organisations de secours françaises considéraient cela comme de la concurrence déloyale. Après l'armistice, le bureau joua un rôle dans le renvoi dans leurs foyers des prisonniers de guerre français via Copenhague. Vers le fin d'avril 1920, le bureau de la Croix Rouge Danoise à Paris fut fermé.

Les Frères d'Armes danois des Alliés

Les Frères d'Armes danois des Alliés furent fondés le 15 juillet 1920, entre autres par les volontaires danois en France. Leur premier président fut un capitaine danois de la Légion Etrangère, le vice-président étant un médecin de l'hôpital danois à Paris. En 1927, le Prince Aage, officier dans la Légion Etrangère, accepta le protectorat de la fédération. Le maréchal Foch fut nommé membre d'hon-

neur pour le dixième anniversaire de l'Armistice, le 11 novembre 1928. La fédération existe encore aujourd'hui.

Il y avait en France une Fédération des Volontaires Etrangers au Service de la France. Le Groupement des Anciens Combattants Scandinaves Volontaires dans l'Armée Française en 1914-1918 était affilié à cette Fédération, qui existait encore en 1937.

Le drapeau danois au Musée de l'Armée

Après la guerre, bon nombre de drapeaux furent déposés au Musée de l'Armée de Paris afin de rendre honneur aux volontaires de tous les pays étrangers ayant servi la France en 1914-1918. A l'automne de 1921, les cercles francophiles à Copenhague s'aperçurent que le drapeau danois, le Danebrog, manquait dans la collection du musée. Au printemps de l'année suivante, les francophiles étaient prêts à offrir au musée le drapeau manquant lors d'une visite à Paris de sous-officiers d'une société de tir. Le ministre de Danemark à Paris fut informé de ce projet en mars 1922 et il s'y opposa. Selon lui, c'était aux volontaires danois d'offrir le Danebrog au Musée de l'Armée, et le Ministère des Affaires Etrangères à Copenhague se rangea à cette solution. Après trois mois où la politique se mêla aux affaires, le drapeau fut offert au Musée de l'Armée le 7 juillet 1922 par un volontaire danois, ancien lieutenant pilote.

Les monuments aux morts

En juillet 1917, le ministre danois à Paris et quelques membres de la colonie danoise de Paris tinrent séance afin de discuter de l'établissement d'un cimetière danois. Un comité fut organisé, on collecta environ 9000 F. Des négociations furent entreprises avec le sculpteur Stephan Sinding (1846-1922) pour la décoration artistique. Cependant, pour diverses raisons dont celle

déoulant de la législation française sur les cimetières, le projet n'aboutit pas. Lors d'une séance du Comité danois de Paris le 24 février 1920, le ministre danois proposa d'utiliser les fonds collectés pour un monument commémoratif des volontaires danois morts pour la France. Ce nouveau projet fut adopté par l'assemblée générale du Comité danois le 22 septembre 1921. S'intéressant toujours au projet, le sculpteur Sinding avait fait un modèle en terre glaise, lequel fut approuvé, mais Sinding mourut en janvier 1922.

La veuve de Sinding avait proposé que le monument fût réalisé par un parent, le sculpteur Pedersen-Dan, pour les 18000 F disponibles au Comité danois. En mai 1923, le monument était achevé. Aucun emplacement n'ayant été trouvé, le monument fut entreposé dans le garage de la légation du Danemark à Paris. Il fut finalement inauguré le 26 avril 1925 à Rueil, petite ville près de Paris. Pourquoi Rueil? Les volontaires danois y étaient casernés au début de la guerre, et un Danois, fabricant à Rueil et important membre de la colonie danoise de Paris, avait soutenu les volontaires danois pendant la guerre et ouvert sa maison de Rueil aux permissionnaires d'origine danoise. Le monument porte les noms de trente volontaires danois tombés pour la France.

Un monument aux Danois morts pendant la Grande Guerre fut inauguré le 1er juillet 1934 à Aarhus (Jutland). Il porte les noms de volontaires danois morts pour les Alliés, mais il indique aussi les noms de milliers de Slesvigois danophiles appelés sous les drapeaux allemands et tombés pour l'Allemagne.

A Sidi-bel-Abbès (Algérie), un monument fut inauguré le 30 avril 1931 afin de commémorer le centenaire de la Légion Etrangère. Quatre statues de légionnaires en font partie. Parmi elles, il y a un légionnaire symbolisant le volontaire de 1914-

1918. Ce monument se trouve aujourd'hui à Aubagne.

Décorations françaises décernées aux Danois pour services rendus à la France en 1914-1918

Les décorations françaises décernées aux Danois pour services rendus à la France en 1914-1918 sont la Légion d'honneur, la Médaille militaire, la Croix de guerre, la Croix du combattant, la Croix du combattant volontaire, la Médaille commémorative de la guerre 1914-1918, la Médaille interalliée de la victoire, la Médaille d'honneur des épidémies, l'Insigne des blessés militaires et la Médaille de Verdun. La Légion d'honneur fut décernée aux offi-

ciers pour faits de guerre, aux médecins-chefs de l'hôpital danois à Paris et à la directrice de cet hôpital. La Médaille militaire fut décernée pour faits de guerre, dont trois à titre posthume. La Croix de guerre fut décernée pour faits de guerre; quelques bénéficiaires la portaient avec étoiles ou palmes sur le ruban selon leur citation. La Médaille d'honneur des épidémies fut vraisemblablement décernée aux infirmières ayant servi une certaine période dans les hôpitaux danois. Les Médailles commémorative et interalliée étaient portées à la fois par les volontaires et les médecins. Un officier d'origine danoise portait la Médaille de Verdun.